

Programmabegroting 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Programmabegroting	5
2.1	Programma 1 - Bestuur en ondersteuning	5
2.2	Programma 2 - Veiligheid	9
2.3	Programma 3 - Verkeer, vervoer en waterstaat	13
2.4	Programma 4 - Economie	16
2.5	Programma 5 - Onderwijs	19
2.6	Programma 6 - Sport, cultuur en recreatie	21
2.7	Programma 7 - Sociaal domein	28
2.8	Programma 8 - Volksgezondheid en milieu	33
2.9	Programma 9 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	36
2.10	Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	40
3	Paragrafen	42
3.1	Lokale heffingen	42
3.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	50
3.3	Onderhoud kapitaalgoederen	60
3.4	Verbonden partijen	67
3.5	Financiering	74
3.6	Bedrijfsvoering	80
3.7	Grondbeleid	87
4	Financiële begroting	92
4.1	Geprognosticeerde balans	93
4.2	Overzicht van baten en lasten	94
5	Bijlagen	97

1 Inleiding

Voorwoord

In het eerste kwartaal 2020 is de wereld nagenoeg stil komen te staan door het Covid-19 virus. Nagenoeg alle landen hebben in maart 2020 maatregelen getroffen om het virus in te dammen. In Nederland heeft de regering een intelligente lockdown ingesteld die vanaf eind april/begin mei weer voorzichtig beetje bij beetje is versoepeld. Het Rijk heeft burgers, ondernemers en overheden reeds (gedeeltelijk) gecompenseerd voor de geleden en nog te lijden schade als gevolg van Covid-19. Zo heeft de gemeente Noord-Beveland ook compensatie gekregen voor diverse extra kosten en gederfde inkomsten waarvan de toeristenbelasting wel de belangrijkste is.

Bij het opstellen van de begroting 2021 is geconstateerd dat er landelijk weer veel besmettingen bijkomen en heeft de regering inmiddels (eind september 2020) besloten strengere maatregelen in te voeren op landelijke schaal.

De financiële gevolgen van Covid-19 zijn nog niet goed in te schatten voor de komende periode (jaren). Macro-economisch zijn er veel problemen bij alle organisaties die zullen leiden tot een enorme toename van werkloosheid en faillissementen. Hierdoor zullen de belastingopbrengsten landelijk afnemen en er minder budget beschikbaar komen. Hierdoor is de kans groot dat het Rijk minder kan uitgeven en door de systematiek “samen de trap en samen de trap af” er dus ook minder budget beschikbaar zal zijn voor de lagere overheden. Al bij al zorgelijke omstandigheden.

Hoewel de eerste kamer nog geen besluit heeft genomen (september 2020) is de verwachting dat het gemeentefonds, waarmee het Rijk de lagere overheden financiert, vanaf 2022 herverdeeld gaat worden. Landelijk is bekend dat de kleinere gemeenten een lagere uitkering zullen ontvangen vanaf 2022. Er wordt in diverse publicaties geproken over bedragen van 58 euro tot 100 euro lagere uitkering gemeentefonds per inwoner.

In de begroting 2021, jaarschijf 2022 ev. is al rekeninggehouden met een korting van 58 euro per inwoner. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing bij deze begroting wordt rekeninggehouden met het verschil tussen 58 euro per inwoner en 100 euro per inwoner. De decembercirculaire van het ministerie van BZK zal, is de verwachting, uitsluitend geven over de herverdeling van het gemeentefonds.

Algemeen

De begroting is opgebouwd op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Dit besluit is een gevolg van de op 7 maart 2002 in werking getreden Wet dualisering gemeentebestuur.

De begroting moet u als raad nog meer ondersteunen in uw kaderstellende en controlerende rol.

Uitgangspunt voor deze begroting is het koersdocument 2018-2022.

De programmabegroting is opgebouwd uit de beleidsbegroting (= programmabegroting), waarbij de programmabegroting is opgebouwd uit de programma's en de paragrafen. Het gaat hierbij om de volgende onderdelen:

- Bestuur en ondersteuning;
- Veiligheid;
- Verkeer, vervoer en waterstaat;
- Economie;
- Onderwijs;
- Sport, cultuur en recreatie;

- Sociaal domein;
- Volksgezondheid en milieu;
- Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing;
- Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering.

Genoemde programma's zijn onderverdeeld in taakvelden.

Programma's

De programma's bevatten de te realiseren programma's, het overzicht van algemene dekkingsmiddelen en het bedrag voor onvoorzien.

Het programmaplan heeft de volgende elementen in zich:

- De doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten;
- De wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken;
- De raming van baten en lasten.

Het vorenstaande kan ook geformuleerd worden door de zogenaamde drie W-vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen?
3. Wat mag het kosten?

Het koersdocument 2018-2022 is van toepassing op de drie W-vragen. Uiteraard zijn we ook afhankelijk van de financiële mogelijkheden.

Daarnaast is in de bijlage de 42-tal beleidsindicatoren opgenomen. Daarbij is aangegeven hoe deze over de programma's verdeeld zijn.

Paragrafen

In het tweede onderdeel van de programmabegroting zijn in de paragrafen de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten vastgelegd, alsmede tot de lokale heffingen. De begroting bevat de volgende paragrafen:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid;

Financiële begroting

De financiële begroting, zijnde het tweede gedeelte van de begroting bestaat uit:

- De geprognoseerde balans;
- Het overzicht baten en lasten;

Na de vaststelling op 5 november 2020 kan de begroting in overeenstemming met artikel 191, 2e lid van de Gemeentewet voor 15 november 2020 bij Gedeputeerde Staten van Zeeland worden ingediend. Zo wordt voldaan aan de wettelijk gestelde indieningstermijn.

2 Programmabegroting

2.1 Programma 1 - Bestuur en ondersteuning

Hoofdkenmerken

De raad vindt het belangrijk dat het bestuur wordt gekenmerkt door transparantie, openheid en betrokkenheid. Het gemeentebestuur is er voor de burger en niet andersom.

De raad onderstreept de wens tot bestuurlijke vernieuwing maar tegelijkertijd ook de borging van continuïteit. De vernieuwingsambities richten zich onder meer op de besluitvorming door de raad middels themavergaderingen, de bevordering van het debat binnen de gemeenteraad en de dienstverlening aan onze burgers.

De dienstverlening aan de burger dient op peil te blijven en waar nodig te verbeteren. Daarvoor is op de eerste plaats een doelmatige organisatie nodig. Dat laatste vraagt om een professionele ambtelijke organisatie die kwantitatief en kwalitatief op sterkte is en waarbij gebruik wordt gemaakt van digitale middelen. Integriteit van bestuurders en ambtenaren vormt een van de belangrijkste voorwaarden voor het vertrouwen van burgers in het openbaar bestuur. De bijzondere kenmerken van de overheidstaken vereisen dat de overheid ten aanzien van integriteit een duidelijk beleid hanteert.

De gemeenteraad is een groot voorstander van het meer betrekken van de burger bij gemeentelijk beleid. Met een goed functionerende dorpsraad in iedere kern wordt de betrokkenheid van de burger bij het bestuur vergroot. Daarnaast wordt gezocht naar andere manieren om de betrokkenheid van de burgers te vergroten, bijvoorbeeld conform de werkwijze zoals die is gevolgd bij de RONDON plannen.

Een transparante en professionele communicatie, niet alleen met onze inwoners, maar tevens met maatschappelijke organisaties en externe stakeholders is daarbij van belang. Moderne digitale ontwikkelingen hebben de afgelopen jaren een hoge vlucht genomen. Dit is reden om de communicatie te herzien en deze ontwikkelingen hierin een plaats te geven.

Door middel van het opstellen van een integrale samenhangende brede visie op de toekomst van het eiland, o.a. op het gebied van de landbouw, ecologie, duurzaamheid en economie/vrijtijdseconomie is de ontwikkelingsrichting van de gemeente voor de komende jaren bepaald.

De gemeenteraad streeft het behoud van de eigen autonomie na. Uitgangspunt is dat de gemeente zelfstandig blijft. Samenwerking dient te worden gezocht waar dat nodig is om de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen of te verbeteren. Op die manier is samenwerking een logisch gevolg van de wens om bestuurlijk zelfstandig te blijven.

Bestaand beleid

- De raad heeft de verordeningen 212, 213 en 213a vastgesteld als kader voor college en organisatie.
- De raad heeft bestuurlijke ondersteuning, inspraak en spreekrecht in verordeningen vastgelegd.
- Participeren in GR de Bevelanden op het gebied van de bedrijfsvoeringdisciplines en Werk Inkomen en Zorg.

Trends

Gemeenten ontwikkelen zich tot de meest nabije overheid voor burgers, bedrijven en instellingen. Daarbij werken ze aan het verbeteren van hun publieke dienstverlening, de besturing, de interne bedrijfsvoering en de ondersteunende informatievoorziening.

Randvoorwaarde daarbij is dat de organisatie aandacht heeft voor digitalisering, zoals verwoord in het Rijksoverheidsprogramma Agenda Digitale Overheid – NLDIGIbeter, waarbij de digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven centraal staat.

De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), geborgd in de wet Digitale Overheid, loopt als een rode draad door deze programma's. Hiermee wordt het gebruik van digitale voorzieningen bevorderd. Binnen de Bevelanden is het aanbestedingstraject om te komen tot aanschaf van een zaakstelsel afgerond. Na de implementatie van het zaakstelsel is de gemeente Noord-Beveland met ingang van november 2019 zaakgericht gaan werken. Daarmee worden doelen op het gebied van digitaal werken gerealiseerd. Ter voorbereiding hierop wordt in de interne organisatie digitalisering verder vormgegeven, is aandacht voor duurzaam digitaal informatiebeheer en worden maatregelen genomen ter bevordering van de vindbaarheid van informatie.

Het aantal "aanwijzingen/verplichtingen" opgelegd vanuit het Rijk neemt toe. De mondige burger verwacht steeds vaker participatie op individueel niveau/maatwerk te eisen.

Knelpunten

Bij afnemende beschikbaarheid van middelen, bezuinigingen, zal het steeds moeilijker zijn ambities en wensen in balans te brengen met de beschikbare middelen.

Individualisering legt meer nadruk op persoonlijke belangen waarbij de animo om maatschappelijk te participeren af lijkt te nemen.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Bestuurlijke vernieuwing.	Vergroot transparantie besluitvorming.	Themaverzamelingen organiseren en bevordering debat.	2020 e.v.
Borging van continuïteit.	Behoud van huidig niveau van kwaliteit en dienstverlening.	De professionele ambtelijke organisatie is kwantitatief en kwalitatief op sterkte. Gebruikmaking van digitale middelen en het aantal producten dat digitaal wordt aangeboden vergroten.	2021 e.v.
Integrale en samenhangende brede visie op de toekomst van het eiland.	Opleveren van een ontwikkelingsrichting voor de toekomst.	Opvolging geven aan de in 2019 opgestelde Toekomstvisie d.m.v. een omgevingsvisie en een uitvoeringsprogramma.	2020 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Betrokkenheid van de burgers.	Meer betrekken van de burger bij gemeentelijk beleid.	Zoeken naar andere manieren om de betrokkenheid van de burgers te vergroten.	2020 e.v.
Transparante en professionele communicatie.	Deze transparante en professionele communicatie continueren.	Nieuw communicatiebeleid is reeds ontwikkeld: Communicatiebeleid 2018-2022. Participatienota idem.	2021 e.v.
		Afdeling communicatie van de gemeente Noord-Beveland speelt in op ontwikkelingen waarbij onze inwoners centraal staan. Hun tevredenheid en hun betrokkenheid is het startpunt van handelen. Inwoners worden gehoord, kunnen hun mening geven door te participeren. Ze weten waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en zien dat de gemeente zorgvuldig omgaat met hun belangen.	2021 e.v.
Samenwerken om bestuurlijk zelfstandig te blijven.	Deelname in huidige samenwerkingsverband en en continueren en aandacht houden voor mogelijke nieuwe kansen tot samenwerking.	Uitbreiding van taken GR De Bevelanden is vooralsnog niet aan de orde, wel het robuuster maken van de huidige organisatie. Samenwerking ikv SORBET vormgeven.	2020 e.v.
Integriteitsbeleid.	Integriteit van bestuurders en ambtenaren, besteding publieke middelen.	Integriteitsbeleid opstellen.	2020
Verordeningen en beleidsnota's toetsen op nut, noodzaak, toepasbaarheid en actualiteit.	Actuele verordeningen en beleidsdocumenten.	Bestaande verordeningen en beleidsnota's actualiseren.	2020 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 1	2020	2021	2022	2023	2024
Baten exploitatie	161.099	161.099	161.099	156.396	132.882
Lasten exploitatie	1.407.137	1.430.912	1.430.912	1.430.912	1.430.912
Saldo exploitatie voor bestemming	1.246.038	1.269.813	1.269.813	1.274.516	1.298.030
Beschikking over reserves	21.060	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	1.224.978	1.269.813	1.269.813	1.274.516	1.298.030

Taakvelden

- 0.1 Bestuur
- 0.10 Mutaties reserves
- 0.2 Burgerzaken

2.2 Programma 2 - Veiligheid

Hoofdkenmerken

De regie voor het veiligheidsbeleid ligt bij de gemeente. De zeggenschap over de vorm en inzet van de politie is een zaak van de eenheids- en districtsleiding en het driehoeksoverleg en kan slechts gedeeltelijk door de gemeente worden beïnvloed.

Daarnaast is veiligheid als onderdeel van de leefbaarheid van de kernen een belangrijk aandachtspunt. Naast de fysieke veiligheid, richt de raad zich ook op de sociale veiligheid. Veiligheid moet te voelen zijn en veiligheid moet te zien zijn.

Ten behoeve van brandweezorg en rampenbestrijding dient de gemeente door samenwerking op regionaal niveau over een efficiënte en effectieve rampenbestrijdingsorganisatie te beschikken, waarbij de lokale brandweerposten voor de lokale brandweezorg garant staan. Wettelijke gestelde tijden waarbinnen hulp moet worden verleend, dienen zo goed mogelijk te worden nageleefd door politie, brandweer en ambulance.

Handhaving van vastgestelde regels moet worden nageleefd.

Bestaand beleid

- Intergemeentelijke samenwerking in het kader van crisisbeheersing (Bevolkingszorg).
- Opleiden, trainen en oefenen in het kader van de crisisbeheersing.
- Een piketregeling t.a.v. openbare ruimte en openbare orde en veiligheid.
- Participatie in de Veiligheidsregio Zeeland (VRZ).
- Deelname aan districtelijk overleg integrale veiligheid, zowel bestuurlijk als ambtelijk.
- Een integraal handhavingprogramma, overleg en afstemming regionaal en lokaal.
- Een actuele nota integrale veiligheid.
- Deelname in het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC).
- Taskforce Brabant-Zeeland.
- Deelname aan het Veiligheidshuis Zeeland.
- Deelname aan Burgernet.
- De "oog- en oorfunctie" in de organisatie borgen.
- Convenant hennepkwekerijen.
- Structureel overleg met politie zowel op lokaal als basisteamniveau, eigen wijkagenten voor Noord-Beveland.
- Structureel recreatieoverleg.
- De veiligheid op het strand optimaliseren in overeenstemming met de geldende en toekomstige normen.
- Deelname aan HartslagNu.
- Deelname aan Buurtbemiddeling De Bevelanden.

Trends

- Het dekkingsplan als gevolg van Maatwerk in Brandweezorg wordt uitgerold.
- De ontwikkelingen in de zorg brengen veel vraagstukken op gebied van sociale veiligheid met zich mee. Er wordt nauw samengewerkt tussen zorg en veiligheid, o.a. om te komen tot een aanpak voor verwarde personen.
- Introductie van de nieuwe Wet GGZ.
- Uitbreiding burgemeestersbevoegdheden (verruiming toepassingsmogelijkheden Damocles, Wet aanpak woonoverlast).

- In het kader van aanpak ondermijning (programma maatschappelijke weerbaarheid) lopen er projecten om een risicoanalyse te maken voor recreatieparken en jachthavens.
- Veranderingen binnen de organisatie veiligheidsregio Zeeland (samenvoeging meldkamer, beschikbaarheid vrijwilligers, organisatie risicobeheersing).

Knelpunten

- De regiefunctie van de gemeente op het gebied van veiligheidsbeleid houdt steeds vaker in dat de gemeente om (co-)financiering wordt gevraagd. Dit terwijl de beschikbare budgetten onder druk staan.
- Andere organisaties brengen steeds vaker de 'kerntakendiscussie' naar voren als verklaring/legitimering waarom taken naar de gemeente worden geschoven.
- Capaciteit politie staat (verder) onder druk. Dit heeft gevolgen voor de invulling van de gemeentelijke handhaving.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Herzien nota integrale veiligheid.	De nota integrale veiligheid bepaalt de prioriteiten.	Uitvoering geven aan de nota integrale veiligheid.	2021 e.v.
Lokale aanpak zorgmijders in samenwerking met het sociaal domein.	Minder overlast en onveiligheid.	Gemeenten hebben de regierol bij de aanpak van personen met verward gedrag, omdat zij verantwoordelijkheden hebben bij een groot deel van de betrokken sectoren. Er wordt gewerkt aan een aanpak voor zorg en ondersteuning aan personen met verward gedrag. Het landelijk aanjaagteam heeft hiervoor 9 bouwstenen opgesteld. Een gedeelte wordt regionaal opgepakt; voor het overige dient o.b.v. maatwerk binnen de eigen gemeente een aanpak geïmplementeerd te worden.	2021 e.v.
Aanpak ondermijnende criminaliteit.	Weerbare gemeente in het kader van ondermijnende criminaliteit.	Deelname in RIEC en Taskforce Brabant-Zeeland evalueren.	2021 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
		Participeren in relevante projecten om bewustwording onder medewerkers, inwoners en bedrijven en organisaties te creëren en barrières op te werpen.	2021 e.v.
		Uitvoering geven aan het Damoclesbeleid.	2021 e.v.
		Uitvoering geven aan het BIBOB beleid en mogelijk verder uitbreiden.	2021 e.v.
Wijze van bereidheid van burgers voor het doen van meldingen vergroten.	Door een grotere meldingsbereidheid kan de politie beter informatiegestuurd te werk gaan.	Via de beschikbare communicatiekanalen aandacht besteden aan het belang van melden van incidenten en strafbare feiten bij de politie. Binnen de organisatie bewerkstelligen dat bij meldingen bij de gemeente wordt doorgevraagd of er (indien relevant) ook melding bij de politie is/wordt gedaan.	2021 ev.

Wat mag het kosten?

Programma 2	2020	2021	2022	2023	2024
Baten exploitatie	18.000	18.000	18.000	18.000	18.000
Lasten exploitatie	1.035.797	1.050.347	1.055.554	1.060.337	1.045.230
Saldo exploitatie voor bestemming	1.017.797	1.032.347	1.037.554	1.042.337	1.027.230
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	1.017.797	1.032.347	1.037.554	1.042.337	1.027.230

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

2.3 Programma 3 - Verkeer, vervoer en waterstaat

Hoofdkenmerken

De gemeente Noord-Beveland heeft als 'eindeloos' eiland, omsloten door Noordzee, Oosterschelde en Veerse Meer een uniek karakter. Met haar 6 kernen, diverse bungalowparken, recreatiehavens en bedrijventerreinen heeft de gemeente een groot openbaar gebied. Bijna elke woonkern heeft haar eigen openbare voorzieningen zoals een begraafplaats, dorps huis, sport- en speelgelegenheid.

Voor de mobiliteit van de bewoners zijn de ontsluitingswegen van het eiland van groot belang. Voor automobilisten, landbouwverkeer, maar zeker ook de schoolgaande jeugd. Ook het openbaar vervoer en Wmo-vervoer spelen een belangrijke rol.

Bestaand beleid

Het programma Verkeer, vervoer en waterstaat is afgelopen jaren volgens de volgende beleidsprogramma's ingevuld:

- Mobiliteitsplan
- Gemeentelijk rioleringsplan
- Waterplan
- Afkoppelplan regenwater
- Wegen beheerprogramma
- Openbaar verlichtingsplan
- Groenstructuurplan
- Speelplaatsenbeleidsplan

In de uitvoering van het programma Verkeer, vervoer en waterstaat zijn de ruimtelijke projecten richtingbepalend geweest. Ook voor de komende jaren is de ruimtelijke invulling van diverse locaties zoals het Sportveld Wissenkerke, "Het lint verbindt" Kamperland, Havens Kamperland, De Stadspolder Kortgene, De Valle Colijnsplaat, Havengebied Colijnsplaat e.a. bepalend voor de invulling van de verschillende thema's (wegen, riolering, groen en ov). Werk met werk maken, ofwel opknappen van de omgeving van een bouwlocatie is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Naast dit gegeven wordt er komende jaren gestreefd naar een integrale aanpak van de openbare ruimte. Het in beeld brengen van de totale opgaaf op het gebied van ruimte, groen en water wordt het speerpunt. Op basis van inspecties en de systematische vertaling naar structurele noodzakelijk onderhoud van de individuele assets, bestaande uit: wegen, groen, riolering, speeltoestellen en openbare verlichting kan gezocht worden naar samenhang en integrale aanpak (werk met werk maken).

Trends en knelpunten

De volgende trends en ontwikkelingen zijn waar te nemen

- Sterke toename verkeersintensiteit;
- Vergrijzing: bereikbaarheid en mobiliteit (goede voetpaden);
- Burgerparticipatie;
- Klimaatverandering;
  - extremere neerslag (wateroverlast, gladheid)
  - lange droge perioden (kwaliteit sportvelden, meer nieuwe inplant)
  - energietransitie
- Duurzaamheid
  - elektrische voertuigen / laadpalen

- duurzame onkruidbestrijding
- duurzaam inkoopbeleid (alleen gecertificeerde producten)
- verduurzaming OV
- energie reductie
- Stringenter veiligheidsbeleid

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Integraal beheer openbare ruimte.	Opstellen van een integraal beleidsplan en beheersplan openbare ruimte met oog voor ontwikkelingen zoals klimaat met extreme neerslag en droogte, elektrisch rijden, minder validen, burgerparticipatie en omgevingsmanagement.	Klimaatopgaaf openbare ruimte voor de kernen in beeld brengen.	2021
		Kwaliteitskader groen, wegen, openbare verlichting en riolering opstellen (beeldkwaliteitsplan) in samenspraak met dorpen.	2021
		Integraal beleidsplan opstellen.	2021
		Maatregelrapportage opstellen op kernniveau.	2021
Veilig en goed onderhouden openbare ruimte.	Goede kwaliteit wegen, fietspaden en trottoirs en openbaar groen.	Uitvoering geven aan lopende beheersplannen wegen, groen en riolering.	2021 e.v.
		Verbeteren van kwaliteit in kernzones. Streven waar mogelijk naar CROW kwaliteit A.	2021 e.v.
	Verkeersveilige openbare ruimte.	Monitoring door verkeersmetingen op potentiële knelpunten.	2021 e.v.
		Uitvoeren van verkeersmaatregelen en/of verkeershandhaving.	2021 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Goed openbaar vervoer.	Bewaken van het aanbod openbaar vervoer en daar waar nodig verbeteren.	Monitoring aanbod openbaar vervoer.	2021 e.v.
		Afstemming met commissie openbaar vervoer gemeenteraad.	2021 e.v.
		Aanbrengen van enkele overdekte Abri's.	2021 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 3	2020	2021	2022	2023	2024
Baten exploitatie	610.943	625.078	625.078	625.078	597.078
Lasten exploitatie	2.595.212	2.286.856	2.253.195	2.248.593	2.233.646
Saldo exploitatie voor bestemming	1.984.269	1.661.778	1.628.117	1.623.515	1.636.568
Beschikking over reserves	84.212	86.496	20.991	-	-
Toevoeging aan reserves	2.981	-	1.493	1.770	1.797
Resultaat na bestemming	1.903.038	1.575.282	1.608.619	1.625.285	1.638.365

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 2.1 Verkeer en Vervoer
- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen

2.4 Programma 4 - Economie

Hoofdkenmerken

Werk draagt in belangrijke mate bij aan materieel en immaterieel welzijn van mensen. Mensen met werk, voldoende inkomen en erkenning dragen op hun beurt weer bij aan de gezonde samenleving en een sterke economie.

De raad is van oordeel dat de lokale economie gezond moet blijven. Er moet sprake zijn van een goed vestigingsklimaat. De raad wil daartoe werkgelegenheid bevorderen en de ondernemers de ruimte geven om te ondernemen. Waar nodig wil de gemeente faciliteren. Daarbij gaat het onder andere om goed openbaar vervoer, het oplossen van een tekort aan arbeidskrachten en het bieden van huisvesting daarvan.

Er moet aandacht zijn voor de landbouw, zowel de traditionele als de innovatieve.

Bij de ontwikkeling van de integrale samenhangende visie verdienen deze aspecten bijzondere aandacht.

Bestaand beleid

- Structuurvisie.
- Structuurvisie-uitwerking Rondon Wissenkerke.
- Structuurschets Rondon Kamperland.
- Bestemmingsplannen.
- Winkelverbeterplan.
- Kamperland, Ruimtelijk-functionele effectenanalyse vestiging discount-supermarkt.
- Bedrijventerreinenprogramma voor De Bevelanden.
- Strategische visie, Economische en Toeristische agenda voor De Bevelanden.
- Binnen de regio wordt samengewerkt in het bestuurlijk platform De Bevelanden.

Trends en knelpunten

- Gebruik van social media neemt nog altijd toe, ook in de detailhandel.
- De aandacht voor het streekproduct neemt toe. De gehele keten van productie tot verkoop is hiermee gemoeid. Dit is tevens goed voor de werkgelegenheid.
- In zijn algemeenheid groeit het bewustzijn inzake de noodzaak van innovatie en duurzaamheid en staat duurzaam ondernemen en consumeren hoog op de lijst.
- Animo voor bouwgrond op bedrijventerreinen neemt toe.
- Digitale infrastructuur, zowel voor bewoners als ondernemers is noodzakelijk.
- Een deel van de landbouwers zoekt meer renderende alternatieven en verbreding van hun product.
- Het gaat goed met de aquacultuur op Noord-Beveland.
- Er zijn nog steeds veel kleine startende ondernemers.
- De gevolgen van corona noodzaken ons tot intensivering van de inspanningen om de economie draaiende te houden. Ondernemers zoeken deze samenwerking met ons.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Zorgen voor goed vestigingsklimaat / bevorderen werkgelegenheid.	Bestaande en nieuwe ondernemers waar mogelijk faciliteren. Ondernemersloket in stand houden. Uitvoeren economische agenda De Bevelanden.	Loket economische zaken continueren. N.a.v. corona herstelloffensief dat in 2020 wordt ingezet vanuit dit loket continueren.	2021 e.v.
		Jaarlijks Bedrijven bezoeken Bedrijven organiseren.	2021 (jaarlijks)
		Instandhouding Platform Economie en Toerisme. Samen met Platform uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda.	2021 e.v.
	Waar nodig revitalisering bestaande bedrijventerreinen. Ontwikkelen beperkte uitbreiding bedrijventerreinen.	In 2020 wordt een Bevelands bedrijventerreinenbeleid opgesteld waarin ook wordt ingestoken op de kwaliteit van de bestaande bedrijventerreinen. Mede wordt daarin gekeken naar benodigde uitbreiding. In 2021 wordt gestart met de uitvoering van dit programma.	2021 e.v.
Bevorderen van werkgelegenheid.	Zorgen voor heldere communicatie en voorlichting.	In 2020 wordt samen met de andere Bevelandse gemeenten gewerkt aan een herstelloffensief inzake corona. Dit zal mede zijn ter bevordering van de werkgelegenheid. Ondernemers zullen hier nauw bij betrokken worden.	2021 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Bevorderen van voldoende personeelsaanbod en huisvesting daarvoor.	Beleid ontwikkelen voor huisvesting van arbeidsmigranten.	Uitvoering geven aan in 2020 vastgesteld huisvestingsbeleid voor arbeidsmigranten (voor De Bevelanden). Hiertoe zijn locaties bepaald en zal samenwerking met initiatiefnemers plaatsvinden.	2021 e.v.
Bevorderen van een toekomstbestendige landbouw.	In nauw overleg met de sector beleid ontwikkelen gericht op de specifieke kansen en bedreigingen op Noord-Beveland.	Speerpunt samen met de ZLTO uitwerken i.k.v. economische agenda Noord-Beveland. Dit is in 2020 in gang gezet en wordt voortgezet, mede in samenwerking met Rusthoeve.	2021 e.v.

Wat mag het kosten?

Programma 4	2020	2021	2022	2023	2024
Baten exploitatie	3.392.772	3.868.768	3.415.384	3.316.674	3.313.923
Lasten exploitatie	1.002.884	1.434.416	981.526	883.309	880.552
Saldo exploitatie voor bestemming	-2.389.888	-2.434.352	-2.433.858	-2.433.364	-2.433.371
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	-2.389.888	-2.434.352	-2.433.858	-2.433.364	-2.433.371

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.4 Economische promotie

2.5 Programma 5 - Onderwijs

Hoofdkenmerken

Goed onderwijs is een belangrijke bouwsteen voor de ontwikkeling van de individuele mens en voor de samenleving als geheel. Het basisonderwijs is de eerste stap in deze ontwikkeling en daarom ook uitermate belangrijk. Onderwijs moet voor iedereen gemakkelijk toegankelijk zijn en daarom streeft de gemeente naar een goed aanbod van basisonderwijs op Noord-Beveland. Hiervoor is een onderwijsvisie opgesteld die de komende jaren als leidraad wordt gebruikt.

Voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim blijft een aandachtspunt. Voor betreffende leerlingen verminderen hierdoor de kansen op een diploma en een goede baan. Ook voor de maatschappij kan dit negatieve gevolgen hebben. Zowel het Regionale Bureau voor Leerplicht als het RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten) treden hiertegen, binnen hun mogelijkheden, krachtig op.

De beleidsvrijheid van de gemeente ten aanzien van het onderwijs is beperkt. De inzet daarbij is behoud van bereikbaar en kwalitatief goed basisonderwijs in daarvoor geschikte accommodaties.

Bestaand beleid

- Er is jaarlijks overleg aan de hand van de onderwijsvisie met het onderwijsveld 0 – 12 (onderwijs en opvangvoorzieningen).
- Kibeo verzorgt professioneel de kinderopvang. Jaarlijks vinden er wettelijke kwaliteitscontroles door de GGD Zeeland plaats op de kinderopvangplaatsen.
- Het peuterspeelzaalwerk wordt uitgevoerd door Kibeo en wordt ondersteund door middel van subsidie.
- De gemeente krijgt onderwijs achterstand middelen van het Rijk (OAB-middelen). Van deze middelen wordt de voor- en vroegschoolse educatie gestimuleerd.
- Uitvoering van de RMC- en leerplichtfunctie.
- Er is met het onderwijs en de andere gemeenten in de regio overleg, onder andere over onderwijszaken die regionaal opgepakt kunnen worden en het passend onderwijs.

Trends en knelpunten

De trends en knelpunten die bij het uitvoeren van het beleid de komende jaren te verwachten zijn:

- Er is sprake van een afname van het aantal leerlingen in het basisonderwijs. Aan de hand van de onderwijsvisie zal deze ontwikkeling samen met het onderwijs en de opvangvoorzieningen gevolgd worden.
- Brede scholen en Integrale Kind Centra (IKC) ontwikkelen zich overal in het land en ook voor Noord-Beveland zullen deze ontwikkelingen onderzocht worden.
- Meer en meer werken gemeenten samen op uiteenlopende beleidsterreinen.
- Er zal op termijn een wijziging plaatsvinden in het onderwijs achterstanden beleid. Hoe deze wijzigingen er precies uit gaan zien en welke gevolgen dit geeft voor het budget en de uitvoering van de voor- en vroegschoolse educatie is nog niet duidelijk. Gemeenten zullen hier later over geïnformeerd worden door het Rijk.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Behoud kwalitatief goed en bereikbaar primair onderwijs en opvangvoorzieningen binnen onze gemeente.	Samen met Albero, Primas en de opvangvoorzieningen toewerken naar een nieuwe onderwijsvisie vanaf 2021. In de visie dient er ook aandacht te zijn voor integraal werken in samenwerking met het sociaal domein.	Er wordt momenteel gewerkt aan een plan van aanpak, zodat er in 2021 een nieuwe onderwijsvisie ligt die dan verder geïmplementeerd kan worden.	2021

Wat mag het kosten?

Programma 5	2020	2021	2022	2023	2024
Baten exploitatie	99.200	99.200	99.200	99.200	99.200
Lasten exploitatie	532.250	560.046	544.903	543.546	522.099
Saldo exploitatie voor bestemming	433.050	460.846	445.703	444.346	422.899
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	433.050	460.846	445.703	444.346	422.899

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

2.6 Programma 6 - Sport, cultuur en recreatie

Hoofdkenmerken

Het culturele aanbod, het verenigingsleven in de volle breedte en het vrijwilligersbeleid en recreatie en toerisme worden door de gemeenteraad gekoesterd.

Bij de beleidsterreinen cultuur, recreatie en sport richt de gemeente zich naast voorzieningen voor haar eigen inwoners ook op de toeristen. Dat heeft tevens een belangrijk economisch effect. Gelet op het grote economische belang van de vrijetijdssector voor onze gemeente wil de raad werken aan het behoud en doorontwikkeling van kwaliteit in de sector.

Hierbij is samenwerking tussen diverse instanties en de ondernemers uitgangspunt, waarbij specifieke aandacht is voor innovatie. Op deze wijze kan ook input verkregen worden voor de brede integrale visie waarvoor de raad zich heeft uitgesproken (uiteraard heeft dit onderwerp veel raakvlakken met het programma economie).

Bij het vaststellen van haar identiteit grijpt de bevolking terug op de historie van haar omgeving. Die geschiedenis wordt direct zichtbaar door het landschap zelf en opvallende gebouwen in dorpen die behouden zijn.

Gemeenten krijgen wat dat betreft steeds beter in de gaten wat ze in huis hebben en proberen hun cultureel erfgoed verder te ontsluiten en bekend te maken. Binnen onze recente cultuur zijn er ook ontwikkelingen die meer van de huidige tijd zijn, zoals film, muziek en moderne beeldende kunst. Het is zaak om de verborgen schatten te ontdekken, zichtbaar te maken en daarin te investeren.

Noord-Beveland beschikt over meer dan 50 kilometer oever langs drie wateren en een van de mooiste stranden van Nederland. Daarnaast heeft Noord-Beveland een prachtige natuur met name in het Bokkegat, de Schotsman, de Goudplaat en de prachtige inlagen. Noord-Beveland beschikt over een uitgebreid infrastructureel netwerk voor de recreant (wandelaar, fietser, ruiter en ATB-er). Recreatie en toerisme vormen dan ook een van de grootste pijlers van Noord-Beveland, waarbij deze sector zorgt voor 25% van de totale werkgelegenheid.

Investeren in een komende generatie jonge muzikanten door de samenwerking tussen de verschillende opleidingsinstituten te bevorderen (basisscholen, Zeeuwse Muziekschool/Zeeuwse Bibliotheek en Muziekverenigingen) is van aanzienlijk belang. Het stimuleren van bestaande kunstinstellingen om aandacht te besteden aan jong talent is noodzakelijk. Het organiseren van muziek en kunstfestivals (zoals het Eindeloos Eiland Festival) geeft talent de kans om zich te ontwikkelen en zich te laten zien op een podium. Het bevorderen van mediawijsheid, het aanbieden van objectieve informatie en het uitlenen van boeken en e-books is een kwaliteit van bibliotheken.

De sport kent meerdere invalshoeken, waardoor de gemeente belang heeft hieraan aandacht te besteden: de sport op zich, de bijdrage aan de volksgezondheid, de sociale aspecten van gezamenlijke sportbeoefening, het recreatieve aspect van sport bekijken en het leveren van een goede sportprestatie geeft een zelfvoldaan gevoel en heeft een belangrijke bijdrage aan het gevoel van eigenwaarde van mensen. De combinatiefunctionaris organiseert sportkennismakingsactiviteiten in en om de scholen. Hierdoor kunnen jongeren kennis maken met verschillende sporten. Van belang hierbij is dat er wordt aangesloten bij het reguliere sportaanbod. Dit is effectiever en geeft een extra impuls aan het verenigingsleven.

Het stimuleren van bewegen voor ouderen en het geven van trainingen voor valpreventie kan een belangrijke positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van deze doelgroep.

Bestaand beleid

- Economische visie Noord-Beveland 2019-2025 met uitvoeringsprogramma.
- Subsidieregelingen op het gebied van activiteiten en investeringen voor toerisme/recreatie.
- DNA Noord-Beveland.
- Toeristische agenda voor De Bevelanden.
- Zeeuwse Kustvisie.
- Omgevingsplan Zeeland 2018.
- Faciliteren van kunst en cultuur door middel van subsidies voor lokale manifestaties.
- Ondersteunen van cultuureducatie op de basisscholen via Muziek op school, het ZMS loket Kunst en cultuur Educatie-, de Muziekverenigingen en lokale kunstenaars.
- Uitingen van beeldende kunst onder de aandacht brengen, zoals tijdens de Kunstspoor route, het Eindeloos Eiland Festival en de verkiezing van het mooiste kunstwerk.
- Ondersteunen nieuwe plaatselijke kleine musea of attractiepunten, eventueel in combinatie met horeca en winkels, zodat er vensters ontstaan op het verleden.
- Het behouden van voldoende sport en recreatieve mogelijkheden in elke kern.
- Het stimuleren van sport voor of door de doelgroepen: ouderen, basisscholen, jeugd en sportverenigingen. Hiervoor wordt onder andere gebruik gemaakt van de combinatiefunctionaris.

Trends en knelpunten

- Informatie wordt steeds meer digitaal gevraagd en aangeboden.
- Er is sprake van kortere vakanties waarbij men vermaakt wil worden. Het gaat om de beleving.
- De vraag naar evenementen en arrangementen, ook buiten het hoogseizoen, neemt daardoor toe.
- Er zal nadruk moeten worden gelegd op de meerwaarde die we de recreant kunnen bieden door blijvend in te steken op kwaliteitsverbetering en samenwerking.
- De vraag naar camperkampeerplaatsen neemt toe.
- De vraag naar vakantiewoningen neemt toe.
- De vraag naar kampeerplaatsen neemt af.
- Binnen de Bevelanden vindt onderzoek plaats naar kwaliteit van verblijfsrecreatie.
- Vergrijzing in de watersport.
- Promotie staat bij veel gemeentes op de agenda. Noord-Beveland steekt hier ook op in, zowel voor het Eindeloos Eiland zelf als voor de regio, in afstemming met de andere Bevelandse gemeenten.
- De aandacht voor schone, veilige stranden met een hoog voorzieningenniveau neemt toe.
- Er wordt een integrale visie voor het Banjaardgebied opgesteld.
- De vraag naar streekproducten neemt toe.
- Er worden veel kansen gezien op het gebied van gezondheidstoerisme en het aanbod vergroot zich steeds meer.
- Ondernemers zoeken elkaar steeds meer op voor gezamenlijke producten en regiopromotie.
- Er is duidelijk behoefte aan monitoring van uitvoering van het toeristisch beleid. Het Kenniscentrum Kusttoerisme heeft een monitoringsysteem ontwikkeld.
- De behoefte aan gezamenlijke profilering van Zeeland als Land in Zee wordt door het Kenniscentrum Kusttoerisme omgezet in tools welke in het eigen gemeentelijk beleid kunnen worden toegepast.

- Voor de Bevelanden is een gezamenlijke toeristische marketingstrategie opgesteld.
- Transitie van de VVV is ingezet nadat de VVV in de huidige vorm niet langer toekomstbestendig bleek te zijn.
- Verbindingen maken tussen cultureel erfgoed/archeologie, historisch archief en kunst en cultuur.
- Lagere budgetten beperken de nieuwe ontwikkelingen en het aantal manifestaties.
- Vanuit de Rijksoverheid blijft er geld beschikbaar voor combinatiefuncties. Het Rijk vindt het stimuleren van sporten en bewegen erg belangrijk. Als mensen meer gaan bewegen blijven ze langer fit, kunnen ze langer zelfstandig blijven en hebben ze minder kans op overgewicht, diabetes en hart- en vaatziekten. Het stimuleren van sporten wordt voor jong en oud gezien als een manier om de zorgkosten op langere termijn te drukken.
- Voor Zeeland komt vanuit het Rijk 35 miljoen beschikbaar voor het versterken van de economie en het vestigingsklimaat, waaronder ook voor leefbaarheid en toerisme: meer specifiek de aandachtsgebieden vanuit de Kustvisie (ook Banjaardgebied).
- Corona heeft veel in een ander daglicht geplaatst. Afgewacht moet nog worden welke impact dit op de langere termijn heeft. Een hersteloffensief is ingezet in nauwe samenwerking met de ondernemers.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Bewustwording bevorderen van het belang van kunst en cultuur in de samenleving en verbindingen leggen met andere disciplines zoals recreatie en toerisme.	Basisscholen, instellingen en bedrijfsleven stimuleren gebruik te maken van de door de gemeente aangeboden mogelijkheden.	Opstellen cultuurnota in 2020 gestart, zo nodig afronden in 2021 en hieraan uitvoering geven.	2021
Rekening houden met de Zeeuwse cultuurprofielen die in ontwikkeling zijn.	Ervoor zorgen dat de Noord-Bevelandse identiteit voldoende blijft aanspreken in de provincie (binnen de profielen).	De ontwikkeling van de Zeeuwse cultuurprofielen nauwgezet volgen en bezien wat de rol kan zijn van Noord-Beveland.	2021 e.v.
		Noord-Bevelands DNA hierbij in acht nemen.	2021 e.v.
		Zeeuwse verhaallijnen vertalen naar Noord-Bevelandse verhalen, in samenwerking met het TUA en de overige Bevelandse gemeenten.	2021 e.v.
		Hier routes en dergelijke aan koppelen.	2021 e.v.
Noord-Beveland ondersteunt evenementen.	Eindeloos Eiland Festival.	Daar waar mogelijk faciliteren en subsidiëren.	2021 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Ondersteunen recreatie sector met als doelstelling: -minimaal behoud van 25% werkgelegenheid; -het ondersteunen van het innoveren van de sector.	• Samen met ondernemers, Recron, VVV en andere betrokken belangenorganisaties werken aan behoud en doorontwikkeling kwaliteit met specifieke aandacht voor innovatie. • Samenwerking in regio en met provincie. • Verbindingen leggen tussen verschillende sectoren zoals zorg en toerisme. • Evenals andere Bevelanden integraliteit wonen, werken, recreëren bewaken. • Meehelpen aan totstandkoming regiovisie voor De Bevelanden ter input voor Zeeuwse Omgevingsvisie 2021	• Combinatie met aquacultuur bezien. • Uitvoeren programma met Platform Economie en toerisme vanuit Economische visie.	2021 e.v. 2021 e.v.
		• Samenwerken met TUA-partijen en andere Bevelandse gemeenten, zeker ook vanuit hersteloffensief corona.	2021 e.v.
		• Inspanningen zorgtoerisme continueren.	2021 e.v.
		• Meer integrale aanpak wonen, werken en recreëren is ingezet.	2021 e.v.
		• Regiovisie uit 2020 toepassen.	2021 e.v.
		Uitvoeren integrale gebiedsvisie Banjaardgebied.	2021 e.v.
Uitvoeren jaarlijks op te stellen werkboek Platform Economie en Toerisme vanuit uitvoeringsagenda Economische visie en rekening houdend met gevolgen corona.	2021 e.v.		
Uitvoering project Bloemrijk Noord-Beveland.	2021 e.v.		
Project gezondheidstoerisme indien bestuurlijk akkoord voortzetten.	2021 e.v.		

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
		Gezonde voeding van dichtbij is afgerond tenzij uitstel vanwege coronacrisis.	2020 e.v.
		Streekproducten beter vermarkten.	2021 e.v.
		Uitvoering geven aan project Vitaliteit verblijfsrecreatie.	2021 e.v.
		Uitvoering geven aan stimuleringsprogramma gezondheidstoerisme.	2021 e.v.
		Uitvoering geven aan gezamenlijk marketing- en promotieplan.	2021 e.v.
		Met Veerse Meer gemeenten een gezamenlijke gebiedsvisie ontwikkelen.	2020
		Veerse Meer Convenant op initiatief van WSS vernieuwen / verbreden.	2021
		IJveren bij Rijk, samen met andere strandgemeenten, voor economische suppletie.	2020
Jong en oud maken gebruik van het diverse sport- en beweegaanbod.	Bestaand beleid op het gebied van sport continueren en toewerken naar een nieuwe sportnota vanaf 2020. Er dient een nieuwe visie ontwikkeld te worden op het gebied van sport en bewegen, waarbij ook aandacht is voor samenwerking met het jongerenwerk, de combinatiefunctionaris sport, de sportverenigingen en de omliggende gemeenten.	De nieuwe nota sport- en beweegbeleid 2020 – 2023 is onlangs vastgesteld door de gemeenteraad. Er wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan en implementatie hiervan.	2021 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Impuls behoud erfgoed.	-Vergroten kennis over erfgoed en de geschiedenis van Noord-Beveland - Stimuleren van publieke betrokkenheid - erfgoedwaarden betrekken bij ruimtelijke ontwikkeling en toerisme en recreatie	Continuering Archeologiebeleid	2021 ev.
		Onderzoek naar de geschiedenis van Noord-Beveland en daarover boek publiceren	2020/2021
		Publieksactiviteiten organiseren o.a. exposities, lezingen, betrekken scholen	2021 ev.
		Kerkenvisie opstellen	2020/2021

Wat mag het kosten?

Programma 6	2020	2021	2022	2023	2024
Baten exploitatie	313.306	313.306	313.306	313.306	313.306
Lasten exploitatie	1.649.137	1.721.745	1.699.168	1.676.726	1.664.228
Saldo exploitatie voor bestemming	1.335.831	1.408.439	1.385.862	1.363.420	1.350.922
Beschikking over reserves	50.349	119.412	50.323	50.323	50.323
Toevoeging aan reserves	-	44.089	-	-	-
Resultaat na bestemming	1.285.482	1.333.116	1.335.539	1.313.097	1.300.599

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

2.7 Programma 7 - Sociaal domein

Hoofdkenmerken

Daar waar de raad steeds pleit voor het instandhouden van het huidige voorzieningenniveau geldt dat zeker voor de onderdelen die in dit programma zijn opgenomen.

Algemene doelstelling van het beleid is het behoud en verdere versterking van de sociale infrastructuur in evenwicht met de ontwikkeling van de economische en fysiek-ruimtelijke infrastructuur.

Een specifiek onderdeel van dit beleid is het verhogen van de participatie van burgers en dan met name de maatschappelijk kwetsbare groepen. Het is belangrijk dat de sociale cohesie onder de inwoners van de gemeente gestimuleerd wordt. Zo lang mogelijk zelfstandig functioneren en blijven wonen in de eigen omgeving is al jarenlang speerpunt van beleid.

Zelfstandig functioneren en zo lang mogelijk in de eigen woning blijven wonen is mogelijk, indien nodig ondersteund met hulp vanuit de Wmo. Vanuit de gemeente worden voorzieningen als de Eurobus, het ouderenadviseurswerk via het Sociaal Loket en de Maaltijdvoorziening Tafeltje-dek-je in stand gehouden. Welzijnsactiviteiten worden in de zorgcentra en de dorpshuizen vanuit de Wmo mede financieel ondersteund, met het doel mensen te activeren, sociale samenhang in de dorpen te organiseren en bij te dragen aan het welzijn van mensen. Door het werk van de ouderenadviseur die integraal aan het brede Noord-Bevelandse Sociaal Loket is verbonden, kan ervoor gezorgd worden dat kwetsbare (oudere) burgers nog beter ondersteund worden en men zoveel als mogelijk mee kan doen in de samenleving.

Een ander specifiek onderdeel van het beleid is de re-integratie/toeleiding naar werk van gemeentelijke doelgroepen.

Het declaratiefonds is bedoeld om mensen met een minimuminkomen een bijdrage te geven in de kosten van recreatieve en culturele activiteiten. De voorwaarden om voor een bijdrage in aanmerking te komen is vastgelegd in de Verordening Declaratiefonds Noord-Beveland.

Bestaand beleid

- Uitvoering Participatiewet en de daarop gebaseerde verordeningen en beleidsregels;
- Uitvoering van overige uitkeringsregelingen (loaw, loaz, Bbz);
- Uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening;
- Bevordering van de arbeidsinschakeling en maatschappelijke participatie;
- Uitvoering (inkomens)ondersteunende voorzieningen;
- Cliëntenparticipatie;
- Uitvoering Wet maatschappelijke Ondersteuning;
- Uitvoeren van specifieke lokale gemeentelijke ouderenvoorzieningen, zoals het activerend huisbezoek en maaltjiddistributie;
- Uitvoering van de taakstelling huisvesting vergunninghouders en het terugkeerbeleid;
- Uitvoering schulddienstverlening en schuldhulpverlening;
- Uitvoering van het gemeentelijk minimabeleid;
- Uitvoeren van de plannen met betrekking tot het jeugdbeleid;
- Centrum voor Jeugd en Gezin;
- Uitvoering Wet Gemeentelijke Anti Discriminatie Voorzieningen;
- Participatie van jongeren door activiteiten en advisering door de jongerenraad;

- Declaratiefonds minima op 120% van de bijstandsnorm;
- Uitvoering beleid op het punt van de vestiging van statushouders.

Trends

- De decentralisaties in het sociaal domein zorgen voor grote veranderingen in de zorg en welzijnssector.
- De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) vraagt een integrale werkwijze op alle gebieden van de decentralisaties (welzijn, zorg, werk & inkomen, jeugdzorg). Dit vereist meer afstemming en samenwerking tussen de verschillende werkvelden.
- De Huishoudelijke Hulp en Zorg vanuit de Wmo staat onder druk. De budgetten voor huishoudelijke hulp zijn fors verlaagd. Gemeenten zullen hier creatief mee om moeten gaan. Naar aanleiding van de uitspraak van de centrale raad van beroep wordt binnen de Oosterschelderegio bezien hoe de toegang/besluitvorming beter geborgd gaat worden.
- De Kanteling, eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van de burger is een ontwikkeling die nog meer door zal gaan zetten.
- De kosten voor Maatschappelijke Opvang stijgen en komen steeds meer bij alle dertien Zeeuwse gemeenten te liggen in plaats van (voorheen) bij de centrumgemeenten.
- De gemeente heeft een toenemende taakstelling huisvesting vergunninghouders.
- Toename mensen met schulden.
- Het aantal ouderen neemt nog steeds toe, terwijl het aantal werkenden afneemt.
- Opschuiven leeftijd stoppen met werken op 67 jaar én een actief leven daarna.
- De tendens van de Participatiewet is dat de uitkeringsregelingen worden versoberd, dat de verplichtingen (nog verder) worden aangescherpt en dat er meer nadruk ligt op de eigen verantwoordelijkheid van de doelgroep.
- Op de middelen voor re-integratie en sociale werkvoorziening wordt fors bezuinigd. Het budget werkdeel blijft ontoereikend.
- De sociale werkvoorziening zal moeten worden omgevormd, zodat het SW-bedrijf (Betho) is voorbereid op de ontwikkelingen voor de toekomst. De Betho en de deelnemende gemeenten geven gezamenlijk vorm aan deze herstructurering.
- Bij de schuldhulpverlening is er steeds vaker sprake van multiproblematiek waardoor de zaken complexer zijn geworden.
- Er wordt nog steeds ingezet op integrale schuldhulpverlening waarbij er wordt gekeken naar de oorzaken en de oplossing van het ontstaan van de schulden.
- In samenwerking met externe zorgaanbieders wordt er gewerkt aan de zelfredzaamheid van de klant. De reeds bestaande preventieprojecten lopen nog.

Knelpunten

- Vrijwilligers in de zorg moeten meer ondersteund worden, zodat zij minder snel afhaken.
- Mantelzorgers zijn lastig te lokaliseren. Vanuit het Steunpunt vrijwilligerswerk en mantelzorg in het Sociaal Loket wordt getracht hen in beeld te brengen en hen te ondersteunen en begeleiden.
- De toename van de stijging van de kosten van de Wmo. Door de vergrijzing van de gemeente zal dit alleen maar verder toenemen en het is moeilijk een halt toe te roepen of te beperken (open einde regeling). Hiermee wordt de vraag versterkt naar de ontwikkeling van algemene/voorliggende voorzieningen.
- Participatie bevorderen zal een fors aandachtspunt in de samenleving worden in de toekomst; dit wordt lastig gemaakt door de krappe budgetten.
- Het budget werkdeel is beperkt. Er is behoorlijk bezuinigd en dat zal mogelijk gevolgen hebben voor de instroom in de uitkering. De rijksoverheid geeft aan dat landelijk gezien het budget inkomensdeel toereikend is voor alle gemeentelijke uitkeringsuitgaven. In het verleden is echter gebleken dat de gemeente Noord-

Beveland te maken heeft met een (structureel) tekort. Het tekort bedraagt maximaal 7,5% van het toegekende budget (ruim 80.000 euro); het resterende deel wordt gecompenseerd door het Rijk.

- De gemeente heeft een grote opgave op het gebied van de groep vergunninghouders (ex-asielzoekers). Deze mensen hebben over het algemeen een gemeentelijke uitkering en zijn weinig zelfredzaam; bovendien is de gemeente verantwoordelijk voor de uitstroom naar werk van deze groep.
- De bezuinigingen op de sociale zekerheid hebben ook gevolgen voor het inkomensniveau van de betreffende doelgroep. Hierdoor kan ook de druk op de gemeenten toenemen om dit op een of andere wijze te compenseren.
- De gemeentebegroting komt financieel steeds meer onder druk te staan door het sociaal domein. Middels het ingroeimodel zal dit uit de structurele middelen gedekt moeten gaan worden. Tevens zal er aandacht moeten komen voor de vermindering aan de uitgavenkant.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Het bieden van service en zorg aan onze inwoners op het gebied van het sociaal domein.	Het Sociaal loket is het meldpunt voor alle zorgvragen. Vanuit hier wordt informatie verstrekt en er wordt gezorgd voor een integrale en multidisciplinaire aanpak.	Het Sociaal loket informeert haar inwoners actief over de mogelijkheden en stimuleert de samenwerking tussen de verschillende partijen in het sociaal domein door middel van het organiseren van netwerkvondingen, het zorgcafé en het periodiek organiseren van het gebiedsgericht team. Daarnaast wordt de zorg van de toegang jeugd en de toegang van werk inkomen en zorg op elkaar afgestemd.	Jaarlijks 2021 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
De kwetsbare burgers worden ondersteund.	Het hebben van een netwerk om op terug te vallen wordt steeds belangrijker, zeker voor onze kwetsbare burgers. Zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid worden gestimuleerd. Eenzaamheid wordt aangepakt.	Er wordt geïnvesteerd in welzijnswerk (SMWO). Hierdoor wordt eenzaamheid tegengegaan. Er wordt gestimuleerd dat mensen op hun eigen netwerk terug kunnen vallen zodat ze zelfredzamer zijn. Om dit te bereiken worden diverse activiteiten georganiseerd zoals de open tafels, de koffie ochtenden, het mantelzorgcafé en het taalhuis. Daarnaast zullen deze thema's aan bod komen in het overleg met de dorpsraden.	Jaarlijks 2021 e.v.
Maatschappelijke participatie van de kwetsbare inwoners.	Het meedoen in de samenleving is van belang voor onze kwetsbare inwoners, zeker voor de ontwikkeling van de kinderen.	Om participatie te bevorderen wordt vanuit het Sociaal loket het declaratiefonds uitgevoerd. Daarnaast zijn er ook andere activiteiten die deelname aan de samenleving bevorderen, deze worden in samenwerking met de afdeling Werk inkomen zorg van GR de Bevelanden uitgevoerd.	2021
Noord-Beveland draagt bij aan de gezondheid van haar inwoners.	Uitvoering van het huidige regionale kader gezondheidsbeleid Oosterschelderegio. De speerpunten hierbij zijn: Preventie genotmiddelen, Gezond Gewicht en Betere mentale gezondheid en minder psychosociale problematiek. De Vitale Revolutie maakt hier ook onderdeel van uit.	Uitvoering van het regionale kader gezondheidsbeleid en toewerken naar een nieuw kader in 2022.	2022

Wat mag het kosten?

Programma 7	2020	2021	2022	2023	2024
Baten exploitatie	2.921.367	1.661.422	1.661.422	1.661.422	1.661.422
Lasten exploitatie	9.948.405	8.427.127	8.408.833	8.367.495	8.336.321
Saldo exploitatie voor bestemming	7.027.038	6.765.705	6.747.411	6.706.073	6.674.899
Beschikking over reserves	582.088	125.400	198.490	-	-
Toevoeging aan reserves	189.477	71.331	48.241	-	-
Resultaat na bestemming	6.634.427	6.711.636	6.597.162	6.706.073	6.674.899

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

2.8 Programma 8 - Volksgezondheid en milieu

Hoofdkenmerken

Het gemeentelijke milieubeleid dient integraal aangepakt te worden. Met als doel een zo groot mogelijke veiligheid en het voorkomen van risico's.

Bestaand beleid

- Nota bodembeheer en bijbehorende bodemkwaliteitskaart, vastgesteld door de raad op 27 september 2012;
- Nota bodembeheer en bijbehorende bodemkwaliteitskaart voor wegbermen, vastgesteld door de raad op 26 juni 2014;
- Handreiking Bouwen en bodemkwaliteit, vastgesteld op 11 september 2012;
- Integraal Handhaven Praktisch Gemaakt (Integraal handhavingsbeleid), vastgesteld d.d. 26 juni 2007;
- Gemeentelijke Beleidsvisie Externe Veiligheid 2016-2018, vastgesteld d.d. 22 september 2016.

Trends en knelpunten

- Implementeren van integrale handhaving cultuur;
- Duurzame omgang met energie;
- Voortzetting en actualisatie klimaatbeleid;
- Geprofessionaliseerde uitvoering van vergunningverlening en handhaving door RUD Zeeland;
- Zwerfafval blijven minimaliseren;
- Duurzame onkruidbestrijding en selectief maaibeheer;
- Saneren bodemverontreinigingen;
- Geïntegreerde vergunningverlening en handhaving (Wabo);
- Evaluatie van het beleid van duurzaam (ver)bouwen;
- Duurzame renovaties zo mogelijk subsidiëren;
- Implementatie IBP.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Verduurzamen gemeentelijke gebouwen, terreinen en materialen.	Op natuurlijke momenten vervanging door duurzame materialen en technieken.	Er worden energielabels toegekend en maatwerk opgesteld, zodat gerichte maatregelen genomen kunnen worden.	2021 e.v.
Opstellen duurzaamheidsagenda.	Jaarlijks kijken waar de prioriteiten liggen en evalueren.	Jaarlijkse koppeling en evaluatie met de raad en aan de hand daarvan actieplan opstellen.	2021 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Productie van windenergie stimuleren, zodat de doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn gehaald wordt.	In harmonie met omgeving windenergie zo efficiënt mogelijk opwekken.	Vervanging en upgradering van de bestaande windparken ruimtelijk en fysiek mogelijk maken.	2021 e.v.
Verlagen van de kilo's huishoudelijke restafval per inwoner.	Herhaalde, stimulerende communicatie en voorlichting.	Voorlichting aan burger middels herhaalde publicaties.	2021 e.v.
		Nadenken over stimuleringsacties.	2021 ev.
Het belang van goed scheiden van afval communiceren met de inwoners.	Duidelijke (toegankelijke), stimulerende communicatie en voorlichting.	Duidelijke communicatie in gemeentelijke publicaties.	2021 e.v.
		Aanjagen door (landelijke/regionale) acties.	2021 ev.

Wat mag het kosten?

Programma 8	2020	2021	2022	2023	2024
Baten exploitatie	2.381.025	2.338.325	2.338.325	2.338.325	2.338.325
Lasten exploitatie	3.241.416	3.278.276	3.271.768	3.255.488	3.238.499
Saldo exploitatie voor bestemming	860.391	939.951	933.443	917.163	900.174
Beschikking over reserves	-	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming	860.391	939.951	933.443	917.163	900.174

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

2.9 Programma 9 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Hoofdkenmerken

De raad wil zich de komende jaren richten op de uitvoering van de Omgevingswet zoals nu gepland voor het jaar 2021. Op interactieve wijze zal een Omgevingsvisie worden opgesteld. Dit zal weer leiden tot input voor de Omgevingsvisie 2021 van de Provincie Zeeland.

Bij ruimtelijke ontwikkeling zal het behoud en versterken van de landschappelijke waarde voldoende aandacht krijgen (landbouw). Vooral ook in de relatie tot de energietransitie zal er sprake moeten zijn van een goede balans tussen mogelijkheden om energie op te wekken en de landschappelijke kwaliteit.

De Nota Grondbeleid zal tegen het licht worden gehouden met het oog op de huidige economische en sociaal-maatschappelijke omstandigheden.

In al onze kernen zullen voldoende woningen zijn, zowel in de sociale sector als in de vrije sector, voor jongeren (starters) en ouderen. Duurzaam maken en bouwen is daarbij een belangrijk uitgangspunt. De subsidieregeling Duurzaam Bouwen, waarvan de reikwijdte verder zal worden gezien, blijft onverminderd van kracht.

We bieden ruimte voor experimenteren met alternatieve woonvormen en gaan daarover het overleg met de provincie aan.

De kwaliteit van de woningbouw verdient eveneens onze aandacht, evenals de aandacht voor de vergrijzing. De raad is er voorstander van om nieuwe meerjarige afspraken in de prestatieafspraken met Beveland Wonen vast te leggen en te evalueren.

Bestaand beleid

- Structuurvisie
- Grondbeleid
- Bestemmingsplannen
- Woonvisie
- Stads- en dorpsvernieuwingsbeleid
- Prestatieafspraken met woningbouwcorporatie
- Nota welstandsbeleid
- Huisvestingsverordening tweede woningen
- Agenda wonen in De Bevelanden 2025
- Omgevingsplan Zeeland en provinciale Verordening Ruimte.

Trends en knelpunten

- De voortschrijdende digitalisering heeft tot gevolg dat burgers ook via internet hun informatie kunnen verkrijgen en daarover vragen kunnen stellen. Alle bestemmingsplannen zijn digitaal beschikbaar. Via het landelijke “omgevingsloket” kan een aanvraag om omgevingsvergunning digitaal ingediend worden. De dienstverlening is hierdoor verbeterd.
- De digitalisering heeft ook de communicatie met andere overheden, zoals Provincie en Waterschap verbeterd. Vooral op het gebied van vergunningverlening.
- De communicatie richting burgers en bedrijven over de omgevingsvergunning zal helder en duidelijk moeten zijn en de digitale communicatiemiddelen zijn hierbij een belangrijk onderdeel.

- Door de invoering van de wet BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) vormt deze registratie de kern van de gegevenshuishouding van de gemeente. Binnen deze basisregistratie wordt het fundament gelegd voor de eenduidige benoeming van panden, verblijfsobjecten, standplaatsen en ligplaatsen. Tevens is er aan al deze objecten een geometrie gekoppeld. De gemeente registreert de BAG in een geautomatiseerd systeem, wat aangesloten is op de Landelijke Voorziening BAG. De gegevens komen via deze weg ook terecht bij het Kadaster en andere overheidsinstanties en hulpdiensten. Hierdoor is de digitalisering verder toegenomen en zal nog verder toenemen, want dit project loopt nog verder door.
- Samen met de andere Bevelandse gemeenten zijn er woningmarktafspraken gemaakt, hiermee wordt rekening gehouden bij planvorming. Er is ook een gezamenlijke Woonvisie vastgesteld.
- Er zijn samen met de Bevelandse gemeenten en de huurdersvereniging prestatieafspraken in de maak met de corporatie Beveland Wonen. Jaarlijks zal de corporatie een bod uitbrengen bij de gemeenten omtrent de uitvoering van deze prestatieafspraken waarbij er per gemeente en per jaar bepaalde speerpunten worden opgenomen.
- Vanuit de werkgroep “Krimp, ontgroening en vergrijzing” was er gewijzigd beleid ontstaan op het gebied van volkshuisvesting. Het deeltijd wonen werd verruimd in 2013. Echter, na evaluatie is in 2018 besloten het deeltijd wonen in woningen in de kernen niet meer toe te staan. Dit omdat de economie weer is aangetrokken en er een concentratie van deeltijdwoningen ontstond in bepaalde straten. Vanaf 2019 is het deeltijd wonen in appartementencomplexen weer toegestaan.
- Het merendeel van de woningen is gerealiseerd voor 1980 en deze woningen zijn over het algemeen niet energiezuinig. Door subsidies ter beschikking te stellen wordt geprobeerd eigenaren te stimuleren maatregelen te treffen om de woningen energiezuiniger te maken.
- Naar verwachting treedt begin 2021 een nieuwe wet in werking waarin diverse wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving opgaan: de Omgevingswet. De voorbereidingen voor de invoering hiervan zijn inmiddels in volle gang.
- Er zijn nieuwe dorpsvernieuwingsplannen. Om de kwaliteit van woningen te verbeteren en het straatbeeld te verfraaien is er een subsidieregeling opgezet. De oude dorpskernen vormen hierbij het eerste aandachtsgebied. Ook voor het opknappen van de schuren in het beschermde dorpsgezicht van Colijnsplaat is er een subsidieregeling opgezet.
- Aandacht voor voldoende niveau van de startersleningen.

In matrixvorm:

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Uitvoering van de omgevingswet.	Uitwerken en uitvoeren omgevingsvisie. Vitaliteit verblijfsrecreatie.	Omgevingsvisie afronden en in uitvoering nemen.	2020-2021
		Uitvoering geven aan in 2020 opgesteld plan voor vitale vakantieparken, starten met pilot.	2021 e.v.

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Bij ruimtelijke ontwikkeling de landschappelijke waarde voldoende aandacht geven.	Landschap creëren. Agrarisch landschap bewaken.	Uitwerken in aandachtsgebied Banjaard uit Kustvisie middels integrale gebiedsvisie.	2021 e.v.
		Integraliteit bewaken samen met rode, groene en blauwe partners.	2020-2021
Nota grondbeleid actualiseren.	N.a.v. economische en sociaal-maatschappelijke omstandigheden nota's grondbeleid en grondprijnsbeleid aanpassen.	Toepassingen bestemmingsreserve woonomgeving is tegen het licht gehouden en nota grondbeleid wordt geactualiseerd na vaststelling Omgevingsvisie.	2021
		Het grondprijnsbeleid is tegen het licht gehouden en geactualiseerd in 2020.	2020
Verduurzaming bestaande woningvoorraad.	Subsidieregeling verbreden op basis van klimaatbeleid	Subsidies voor verduurzamen woningen voortzetten.	2020-2024
Woonmogelijkheden voor alle doelgroepen mogelijk maken.	Ruimte geven voor experimenteren met alternatieve woonvormen. Starters een kans geven op de woningmarkt.	Initiatieven voor waterwoningen, tiny houses etc. positief benaderen en mogelijkheden tot realisatie onderzoeken.	2020-2024
		Startersleningen voortzetten	2020-2024
Woonmogelijkheden in alle kernen behouden.	Nieuwbouw in alle kernen	In de bestemmingsplannen mogelijkheden opnemen voor nieuwbouw.	2020-2024
		Op de woningbouwplanningslijst woningen in alle kernen opnemen.	2020-2024
De huurwoningen verduurzamen, levensloopbestendig maken en betaalbaar houden.	Nieuwe meerjarige prestatieafspraken met Beveland Wonen.	Afspraken maken over beschikbaarheid huurwoningen voor alle doelgroepen.	2020-2024 Jaarlijks evaluatie
		Afspraken maken over kwaliteit en duurzaamheid huurwoningen.	2020-2024 Jaarlijks evaluatie

Hoofddoelstellingen	Speerpunten	Wat gaan we doen in 2021?	Begrotingsjaar
Verbeteren van het straatbeeld en de kwaliteit van bestaande woningen en schuren.	Dorpsvernieuwingsplannen uitvoeren voor verbetering kwaliteit.	Subsidieregeling dorpsvernieuwing oude dorpskernen voortzetten.	2020-2024 Jaarlijks evaluatie
		Subsidieregeling opknappen schuren voortzetten.	2020-2024 Jaarlijks evaluatie

Wat mag het kosten?

Programma 9	2020	2021	2022	2023	2024
Baten exploitatie	2.882.831	2.870.339	2.670.527	1.229.960	1.052.960
Lasten exploitatie	3.961.326	3.984.660	3.745.252	2.129.826	1.938.404
Saldo exploitatie voor bestemming	1.078.494	1.114.321	1.074.725	899.866	885.444
Beschikking over reserves	591.823	709.562	269.739	91.990	91.990
Toevoeging aan reserves	309.688	417.572	-	-	-
Resultaat na bestemming	796.359	822.331	804.986	807.876	793.454

Taakvelden

- 0.10 Mutaties reserves
- 8.1 Ruimtelijke ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

2.10 Programma 10 - Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

Hoofdkenmerken

Burgers worden in toenemende mate geconfronteerd met stijgende lokale lasten die onder meer het gevolg zijn van het in toenemende mate overhevelen van rijks- en provincie taken naar gemeenten waarbij veelal op de beschikbare budgetten wordt bezuinigd. Te denken valt aan de decentralisaties in het sociaal domein, te weten de invoering van de Participatiewet, WMO 2015 en de Jeugdwet. Nog nooit heeft een dergelijke omvangrijke verandering plaatsgevonden bij de overheid.

De lasten hiervan kunnen niet ongebreideld worden afgewenteld op de inwoners van Noord-Beveland. Dit noodzaakt tot een doeltreffende en doelmatige uitvoering van gemeentelijke taken. Bovendien dient de besteding van de middelen rechtmatig te zijn, dat wil zeggen dat het geld wordt uitgegeven voor het doel waarvoor deze middelen zijn begroot. Het bovenstaande kan alleen maar worden uitgevoerd als de begroting transparant is. De gemeenteraad en de inwoners van Noord-Beveland moeten kunnen zien waaraan het geld wordt besteed en wat de effecten daarvan zijn.

Programma 10 is niet 'echt' een programma, maar een ondersteunend programma waar onder andere de grootste dekkingsmiddelen van de gemeenten in zijn opgenomen. Vandaar dat in deze toelichting niet specifiek op trends en knelpunten wordt ingegaan.

Wat mag het kosten?

Programma 10	2020	2021	2022	2023	2024
Baten exploitatie	15.414.367	16.035.910	15.465.260	15.493.673	15.557.836
Lasten exploitatie	4.107.070	4.502.163	4.043.522	3.973.567	4.112.779
Saldo exploitatie voor bestemming	-11.307.297	-11.533.747	-11.421.738	-11.520.106	-11.445.057
Beschikking over reserves	983.337	532.483	202.223	202.223	202.223
Toevoeging aan reserves	525.000	355.260	25.000	25.000	25.000
Resultaat na bestemming	-11.765.634	-11.710.970	-11.598.961	-11.697.329	-11.622.280

Taakvelden

0.10	Mutaties reserves
0.4	Overhead
0.5	Treasury
0.61	OZB woningen
0.62	OZB niet-woningen
0.63	Parkeerbelasting
0.64	Belastingen overig
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds
0.8	Overige baten en lasten
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)

3 Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

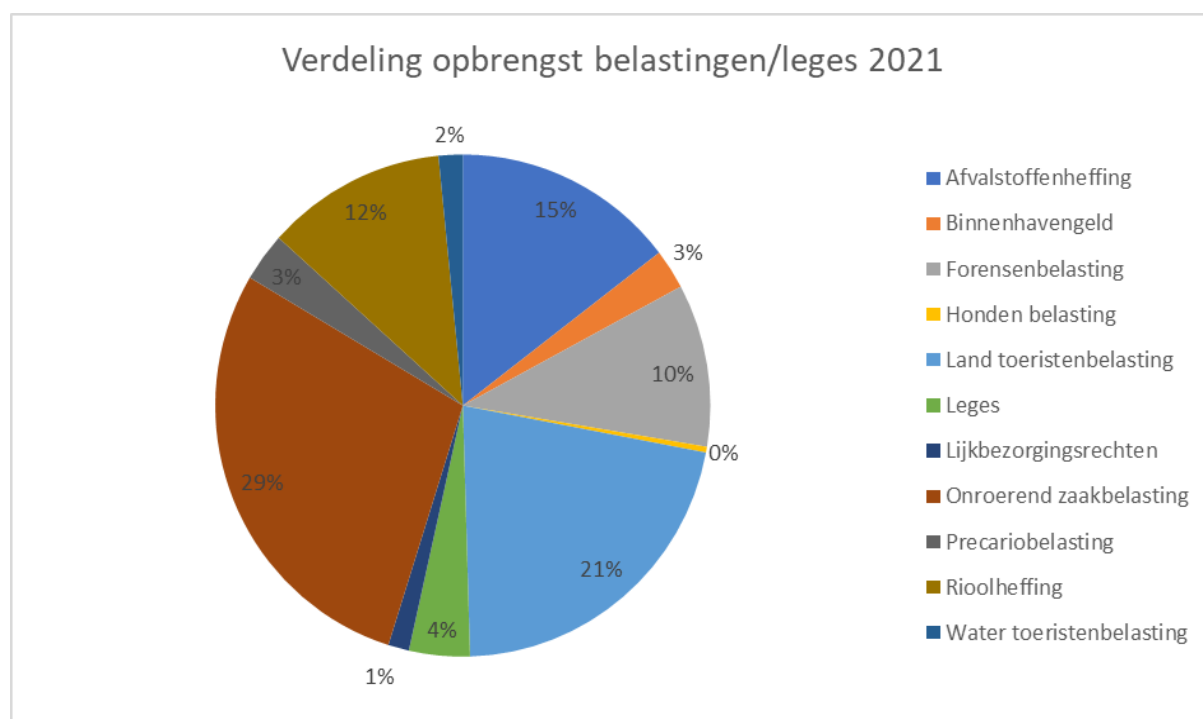
Inleiding

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente en een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken namelijk de burger heel direct in de portemonnee. Daarbij wil de burger waar voor zijn geld. In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de geraamde kosten, beleidsmatige ontwikkelingen van de lokale heffingen, de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Lokale heffingen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de inkomsten uit lokale heffingen:

Soort	Begroting 2021
Onroerendzaakbelasting	€ 2.311.000
Landtoeristenbelasting	€ 1.737.500
Watertoeristenbelasting	€ 127.000
Forensenbelasting	€ 845.680
Rioolheffing	€ 950.000
Afvalstoffenheffing	€ 1.176.000
Hondenbelasting	€ 30.000
Lijkbezorgingsrechten	€ 110.025
Leges	€ 320.000
Binnenhavengeld	€ 207.000
Precariobelasting	€ 253.000
Eindtotaal	€ 8.067.205

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het uitgangspunt vanuit de raad is om de belastingverhoging, voor zover mogelijk, te minimaliseren.

Uiterlijk zal in de begrotingsraad de eventuele belastingverhoging bepaald worden.

Onroerendezaakbelastingen

De onroerendezaakbelastingen worden geheven naar de taxatiewaarde van een object (woningen en niet-woningen) op basis van de wet WOZ. De waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Voor de belastingen 2021 is de WOZ-waarde per 1 januari 2020 bepalend.

Onder de naam onroerendezaakbelasting worden over de binnen de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerend zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerend zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht, verder te noemen "eigenarenbelasting".

WOZ-waardering, gemeentefonds en aanpassing rekentarieven

Sinds 1997 wordt op basis van de Financiële-verhoudingswet in het gemeentefonds rekening gehouden met verschillen in de belastingcapaciteit van gemeenten. Als gevolg van verschillen in waarde van de onroerende zaken loopt de belastingcapaciteit uiteen tussen gemeenten. De belastingcapaciteit waar in het gemeentefonds rekening mee wordt gehouden, wordt voor iedere gemeente met dezelfde tarieven berekend. Deze tarieven worden rekentarieven genoemd en zijn in het verleden vastgesteld op het gemiddelde tarief van alle gemeenten op dat moment. Verschillen in de feitelijke tarieven tussen gemeenten spelen in de verdeling van het gemeentefonds geen rol. De rekentarieven worden jaarlijks aangepast. De aanpassing van de rekentarieven ten opzichte van 2020 is noodzakelijk omdat op 1 januari 2021 een nieuw WOZ-tijdvak begint met waarde peildatum 1-1-2020. In 2020 wordt nog uitgegaan van de WOZ-waarde uit het huidige WOZ-tijdvak met waarde peildatum 1-1-2019.

Met ingang van het uitkeringsjaar 2021 wordt het rekestarief vastgesteld op voor:

- eigenaren van woningen 0,0894%
- eigenaren van niet-woningen 0,1590%
- gebruikers van niet-woningen 0,1281%

Voor de duidelijkheid: met deze tarieven wordt de algemene uitkering voor gemeenten gecorrigeerd op basis van de waarde van de onroerende zaken. Als gevolg van verschillen in de waarde van onroerende zaken loopt de belastingcapaciteit uiteen tussen de gemeenten. Dus hoe hoger de totale OZB-waarde van woningen en bedrijfspanden, hoe groter de korting op de algemene uitkering.

Rioolheffingen

Onder de naam rioolheffing wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan:

- De inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, evenals de zuivering van huishoudelijk afvalwater;
- De inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, evenals het treffen van maatregelen teneinde structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Kostendekkendheid rioolheffing

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid van de rioolheffing 77,53% bedraagt.

Rioolheffing	2021
Kosten taakveld(en), incl. rente	2.838.224
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-99.135
Netto kosten taakveld	2.739.089
Toe te rekenen kosten	898.540
Overhead incl. rente	126.082
BTW	200.655
Totale kosten	1.225.277
Opbrengst heffingen	950.000
Dekkingspercentage	77,53%

Toelichting:

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

Alle kosten en opbrengsten van taakveld 7.2 riolering zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid.

Van taakveld 0.64 belastingen en overig is 20% uitvoeringskosten van belastingen meegenomen. Dit percentage is gebaseerd op de inkomsten die we krijgen uit de rioolheffing ten opzichte van de overige belastingen (afvalstoffen-, forensen-, toeristen- en hondenbelasting). Voor kwijtschelding is € 20.500 meegenomen. Dit is een schatting op basis van het verleden.

Van taakveld 2.1 verkeer, wegen en water is 50% van de veegkosten meegenomen. Straatvegen doet de gemeente om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen, maar omdat we een plattelandsgemeente zijn, is het aandeel bladafval relatief hoger dan het zwerfvuil. Bladafval verstopt de kolken van het rioolstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op basis van bovenstaande inschatting rekenen wij 50% toe aan rioolheffing, 25% aan verkeersveiligheid en 25% aan de afvalstoffenheffing.

Afvalstoffenheffing

Als een gebruiker van een perceel aan de route van de huisophaaldienst ligt, moet deze afvalstoffenheffing betalen.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing 84,67% bedraagt.

Afvalstoffenheffing	2021
Kosten taakveld(en), incl. rente	3.172.370
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-197.135
Netto kosten taakveld	2.975.235
Toe te rekenen kosten	1.141.611
Overhead incl. rente	61.775
BTW	185.594
Totale kosten	1.388.980
Opbrengst heffingen	1.176.000
Dekkingspercentage	84,67%

Toelichting

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

Alle kosten en opbrengsten van taakveld 7.3 afval zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid.

Van taakveld 0.64 belastingen en overig is 25% uitvoeringskosten van belastingen meegenomen. Dit percentage is gebaseerd op de inkomsten die we krijgen uit de afvalstoffenheffing ten opzichte van de andere overige belastingen (riool-, forensen-, toeristen- en hondenbelasting). Voor kwijtschelding is € 25.500 meegenomen. Dit is een schatting op basis van het verleden.

Van taakveld 2.1 verkeer, wegen en water is 25% van de veegkosten meegenomen. Straatvegen doet de gemeente om drie redenen. Voor het functioneren van de riolering, vanwege het feit dat mensen hun afvalstoffen verkeerd aanbieden (weggooien) en voor de verkeersveiligheid. Een exacte verdeling tussen de drie redenen is niet te bepalen, maar omdat we een landelijke gemeente zijn, is het aandeel bladafval relatief hoger dan het zwerfvuil. Bladafval verstopt de kolken van het rioolstelsel en veroorzaakt gladheid en daarom weegt die functie zwaarder mee. Op basis van bovenstaande inschatting rekenen wij 50% toe aan rioolheffing, 25% aan verkeersveiligheid en 25% aan de afvalstoffenheffing.

Hondenbelasting

Onder de naam hondenbelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het houden van een hond binnen de gemeente Noord-Beveland. Afhankelijk van het aantal honden wordt de hoogte van de aanslag vastgesteld.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting moet worden gezien als een tegemoetkoming in de kosten van de huishouding van de gemeente voor zover deze voortvloeit uit voorzieningen die (mede) in het belang van het toerisme worden getroffen. Aangezien in de wettekst niet tot uitdrukking is gebracht dat de opbrengst moet dienen ter dekking van de voor het toerisme gemaakte kosten, is hier sprake van een algemeen dekkingsmiddel.

Er wordt onderscheid gemaakt in twee soorten toeristenbelasting:

- Landtoeristenbelasting: iedereen die verhuurt aan toeristen binnen de gemeente Noord-Beveland in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele kampeeronderkomens of niet beroepsmatig verhuurde ruimten krijgt een aanslag voor de landtoeristenbelasting;
- Watertoeristenbelasting: ter zake van het houden van verblijf binnen de gemeente Noord-Beveland op vaartuigen waarvoor wegens de aanwezigheid in het watergebied van de gemeente in welke vorm dan ook een vergoeding wordt betaald door personen, die niet als ingezetene in de gemeente basisadministratie staan ingeschreven. Hiervoor wordt de watertoeristenbelasting geheven.

Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een directe belasting geheven van de natuurlijke persoon die, zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of zijn gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houdt.

Lijkbezorgingrechten

Op basis van de lijkbezorgingrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met begraafplaatsen.

Kostendekkendheid lijkbezorgingrechten

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid van de lijkbezorgingrechten 40,96% bedraagt.

Lijkbezorgingsrechten	2021
Kosten taakveld(en), incl. rente	180.054
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	180.054
Toe te rekenen kosten	180.054
Overhead incl. rente	88.530
BTW	0
Totale kosten	268.584
Opbrengst heffingen	110.025
Dekkingspercentage	40,96%

Toelichting

Alle baten en lasten van taakveld 7.5 begraafplaatsen en crematoria zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de lijkbezorgingrechten.

Leges

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken. Een deel van deze taken wordt in de vorm van een dienst door bewoners of bedrijven individueel afgenomen. Om gemeenten tegemoet te komen in de kosten die zijn gerelateerd aan deze taken, betalen afnemers van gemeentelijke diensten leges. De gemeente Noord-Beveland kent twee verschillende soorten leges:

- Leges burgerzaken;

- Bouwleges.

Kostendekkendheid leges burgerzaken

Het uitgangspunt van dit schema is vooralsnog geen belastingverhoging. In de begrotingsraad wordt de eventuele belastingverhoging bepaald.

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid van de leges burgerzaken 15,40% is.

Leges burgerzaken	2021
Kosten taakveld(en), incl. rente	437.754
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-4.180
Netto kosten taakveld	433.574
Toe te rekenen kosten	391.110
Overhead incl. rente	386.478
BTW	1.575
Totale kosten	779.164
Opbrengst heffingen	120.000
Dekkingspercentage	15,40%

Toelichting

90% van de lasten en baten van taakveld 0.2 burgerzaken zijn meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de leges burgerzaken. Alleen de kosten voor verkiezingen zijn buiten beschouwing gelaten, omdat hier geen leges op geheven worden.

Kostendekkendheid bouwleges

In onderstaand overzicht is te zien dat de kostendekkendheid voor de bouwleges 63,86% is.

Bouwleges	2021
Kosten taakveld(en), incl. rente	1.263.131
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-40.015
Netto kosten taakveld	1.223.116
Toe te rekenen kosten	230.693
Overhead incl. rente	67.329
BTW	15.187
Totale kosten	313.208
Opbrengst heffingen	200.000
Dekkingspercentage	63,86%

Toelichting

33% van de baten en lasten van taakveld 8.3 wonen en bouwen is meegenomen voor het bepalen van de kostendekkendheid van de bouwleges. Dit betreffen de lasten die rechtstreeks verband houden met het verstrekken van bouwvergunningen.

Naast de kosten voor bouwleges is nog 5% van de kosten van de RUD meegenomen die gemaakt worden voor controles van de bouwleges. Dit percentage is gebaseerd op het aantal uur dat de RUD hiervoor kwijt is.

Precariobelasting

Met ingang van 2016 is de precariobelasting voor kabels en leidingen ingevoerd. Inmiddels is duidelijk geworden dat de precariobelasting op kabels en leidingen komt te vervallen. De gemeente Noord-Beveland voldoet aan de voorwaarden om de afbouw in 5 jaar te realiseren. Een en ander betekent dat vanaf 1 januari 2022 geen precariobelasting voor kabels en leidingen meer geheven mag worden.

Gezien de lopende procedure tussen Enduris BV en de gemeente Hulst en de daarmee samenhangende onzekerheid inzake de precariobelasting is besloten de inkomsten uit de precariobelasting in een voorziening precariobelasting te storten en dus niet als algemeen dekkingsmiddel te gebruiken.

Kwijtscheldingsbeleid

Er kan kwijtschelding worden verkregen voor de afvalstoffenheffing en/of rioolheffing, mits voldaan wordt aan de ministeriële regeling (Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990). Het normbedrag voor kwijtschelding is gerelateerd aan 100% van de bijstandsnorm. De verzoeken tot kwijtschelding worden behandeld door het Waterschap Zeeuwse Eilanden (via Sabewa). Er is een samenwerkingsverband voor kwijtschelding met het waterschap en diverse Zeeuwse gemeenten (hierdoor zijn de normen in Zeeland grotendeels gelijk).

Landelijke vergelijking

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) van de Rijksuniversiteit Groningen onderzoek gedaan naar de lokale belastingen en heffingen en wordt de Atlas van de lokale lasten uitgebracht. Hierin ligt de nadruk op de woonlasten huishoudens. Voor alle gemeenten worden OZB, rioolrechten en reinigingsheffingen/afvalstoffenheffing in kaart gebracht: heffingssystematiek, tarieven, kostendekking en kwijtschelding. Ook wordt onderzocht welke gemeenten de hoogste en laagste woonlasten hebben.

Uit de Atlas lokale lasten 2020 blijkt dat de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in de gemeente Noord-Beveland € 719 per jaar bedragen. Hiermee komt de gemeente Noord-Beveland op plaats 68 van goedkoopste gemeenten in Nederland (totaal aantal gemeenten in 2019 bedraagt 355). De gemeente Aalten is de goedkoopste gemeente van Nederland, met een woonlast van € 573. De gemeente Bloemendaal is het duurst met € 1.440.

Vergelijking regionaal

Als we een vergelijking maken van de belastingdruk in 2020 met de overige Zeeuwse gemeenten dan heeft de gemeente Noord-Beveland, op de gemeente Veere en Tholen na de laagste belastingdruk.

De gemeentelijke belastingdruk voor een standaard gezinshuishouden bedraagt in onze gemeente voor 2020 € 719,--. Dit betreft dan OZB + rioolbelasting(afvoerrecht) + afvalstoffenheffing. Het gemiddelde van de provincie Zeeland ligt voor deze belastingen op € 778,--.

De lokale belastingdruk per gemeente in Zeeland vergeleken op basis van een zogenaamd standaardhuishouden. Dit geeft het volgende beeld:

Gemeente	Woonlasten meerpersoonshuishouden
Schouwen-Duiveland	898
Vlissingen	890
Reimerswaal	820
Hulst	817
Borsele	784
Kapelle	782
Sluis	769
Middelburg	761
Terneuzen	755
Goes	730
Noord-Beveland	719
Tholen	715
Veere	672
Gemiddelde	778

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Door de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit met elkaar te confronteren kan een voorzichtige uitspraak worden gedaan over de mate waarin de gemeente risico's kan opvangen vanuit de vrij te besteden financiële middelen. Hiertoe wordt op een aantal momenten in het jaar een inschatting gemaakt van de lopende risico's en financiële gevolgen. Het resultaat hiervan wordt verwoord in deze paragraaf. Bij het verrichten van de dagelijkse werkzaamheden worden risico's gemonitord door de direct verantwoordelijken. Voor het opvangen van de risico's is de minimumstand voor de algemene reserve gesteld op € 750.000. Het is zaak om aan de afgesproken minimumstand vast te houden, zodat wanneer een risico zich voordoet dit risico kan worden opgevangen. Een manco hierbij is wel dat het lastig is structurele risico's op deze manier op te vangen. De algemene reserve bestaat namelijk uit incidentele middelen. Om structurele risico's op te vangen blijft het daarom nodig te zoeken naar middelen uit de exploitatie, dan wel op een andere wijze deze risico's af te dekken.

Landelijk wordt bij structurele risico's een factor 2 à 2½ aangehouden. De reden hiervan is dat ervan uitgegaan kan worden dat dergelijke risico's niet terstond gedekt kunnen worden in de begroting. Dit neemt gemiddeld 2½ jaar in beslag.

Door de structurele risico's te vermenigvuldigen met deze factor wordt het tevens mogelijk het weerstandsvermogen in één beoordelingscijfer (indicator) uit te drukken in plaats van een beoordeling per jaarschijf. Door het veelal missen van directe invloed op de meerjarige weerstandscapaciteit heeft het toekennen van een beoordelingscijfer per jaarschijf ook weinig nut en geen toegevoegde waarde. Hierdoor is er niet gekozen voor deze systematiek en is in deze paragraaf gekozen voor één beoordelingscijfer (indicator). Dit cijfer geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is de risico's op te vangen. Hiertoe zijn bij de beoordeling van het weerstandsvermogen risico's met een structureel karakter thans vermenigvuldigd met een factor 2½.

Risico's

De definitie van een risico is: *“een kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente.”*

Voor de analyse en beoordeling van risico's wordt per risico zowel een waardering aan de kans van een gebeurtenis, als een waardering van het (geld)gevolg bepaald. Hiermee kunnen de gevolgen in geld worden uitgedrukt. Om een goed beeld te krijgen van de kans op een gebeurtenis, is gekozen voor de volgende indeling:

Kans op een gebeurtenis	Klasse	Percentage
Gemiddeld een keer per jaar	5	90%
Gemiddeld een keer per 2 jaar	4	70%
Gemiddeld een keer per 3 jaar	3	50%
Gemiddeld een keer per 4 jaar	2	30%
Gemiddeld een keer per 5 jaar	1	10%
Gemiddeld minder dan een keer per 5 jaar	0,5	5%

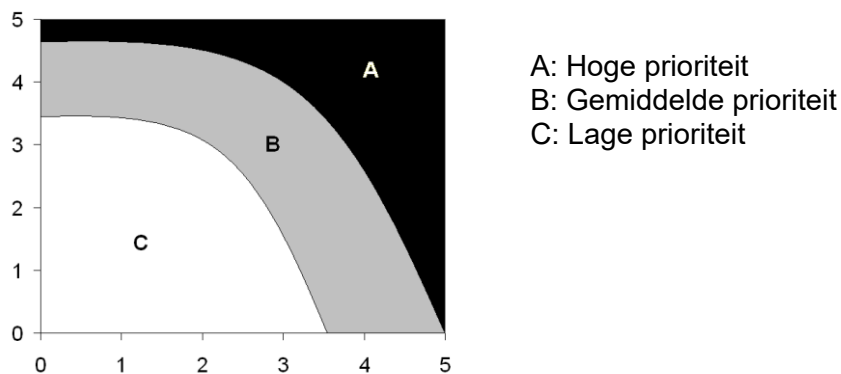
Met het genoemde percentage wordt het aangegeven risicobedrag vermenigvuldigd. Met het totaal van de berekening van de gebeurtenissen wordt met behulp van een waarschijnlijkheidspercentage van 80%, het uiteindelijke risicobedrag berekend. Dit bedrag wordt gebruikt voor de berekening van de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen.

De indeling voor het geldgevolg kent vanaf de beoordeling van de risico's voor de programmabegroting de volgende de onderstaande indeling:

Klasse	Geldgevolg
1	$x < € 50.000$
2	$€ 50.000 < x < € 100.000$
3	$€ 100.000 < x < € 150.000$
4	$€ 150.000 < x < € 200.000$
5	$x > € 200.000$

Verder is het mogelijk om de structurele en incidentele weerstandscapaciteit te berekenen. Hiervoor wordt een onderverdeling gemaakt tussen structurele en incidentele risico's. Ook kan hierdoor het statische en dynamisch weerstandsvermogen worden berekend.

Door gebruik te maken van de klassenindeling bij de kansen op een gebeurtenis en de geldgevolgen is het mogelijk de risico's grafisch weer te geven. Voor deze grafische weergave is een indeling gemaakt in prioriteitstelling voor het beheersbaar maken van de lopende risico's. De grafische weergave kent de onderstaande indeling.

Voor het beheersen van risico's is het zinvol risico's met de hoogste prioriteit eerst aan te pakken.

Overig

In het overzicht zijn de risico's opgenomen van de mogelijke gevolgen van COVID-19. Bij het opstellen van deze paragraaf heeft het Rijk inmiddels het 2e steunpakket voor de gemeenten bekend gemaakt. Zowel het 1e als het 2e steunpakket is opgenomen in de september circulaire van het gemeentefonds. De economie is na de lockdown van maart 2020 weer mondjesmaat opgestart. Echter bij het opstellen van deze paragraaf wordt landelijk verwacht dat het aantal besmettingen drastisch zal oplopen. Het Rijk heeft vele maatregelen getroffen die gevolgen zullen hebben in de toekomst. Ook heeft COVID-19 financiële gevolgen voor de ambtelijke organisatie doordat ingezet moet worden op uitvoering van de maatregelen die het Rijk getroffen heeft en mogelijk nog gaat treffen, meer ziekteverzuim, extra kosten in verband met hygiënische maatregelen en extra kosten omdat veel medewerkers thuis moeten werken en dus onder andere omstandigheden het werk moeten verrichten. In de Top-10 zijn onder andere ook de risico's opgenomen van overheveling van taken van het Rijk naar gemeenten, de mogelijke negatieve gevolgen voor Noord-Beveland van de herverdeling van het gemeentefonds, risico's van hogere kosten sociaal domein, etc.

Weerstandscapaciteit

Incidenteel (statisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve, vrij te maken bestemmingsreserves en onvoorzien incidenteel. Structureel (dynamisch) bestaat de weerstandscapaciteit uit de raming van de post onvoorzien structureel en de budgettaire ruimte in de meerjarenbegroting.

Weerstandsvermogen

Door de weerstandscapaciteit te confronteren met de risico's kan worden bepaald of de risico's in voldoende mate kunnen worden opgevangen.

Daarnaast wordt gebruik gemaakt van een weerstandsnorm. Deze norm wordt gehanteerd om te bepalen hoe risicogevoelig de organisatie is. Tevens kan met deze norm een vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

In de inleiding van deze paragraaf is al aangegeven dat de weerstandsnorm wordt uitgedrukt in één beoordelingscijfer in plaats van een cijfer per jaarschijf.

Norm weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van een gemeente betreffende de risicovolheid is zoals eerder aangegeven de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van de opgetreden risico's op te vangen. Dit is weer te geven als de verhouding van de hiervoor beschreven beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (impact van de risico's bij een zekerheidspercentage van 80%). Het weerstandsvermogen is dus weer te geven als de volgende ratio:

“Beschikbare weerstandscapaciteit / Impact risico's bij 80% zekerheid”

Gesteld kan worden dat als er precies genoeg weerstandscapaciteit is om de risico's af te dekken, een ratio van 1, het weerstandsvermogen voldoende is. Als de ratio meer dan 2 is, heeft de gemeente meer dan twee keer zoveel vermogen voorradig als benodigd voor risico's die het loopt. Wat betreft het weerstandsvermogen is de positie dan uitstekend. Voor een verdere indeling is voor een zespuntsschaal gekozen om het weerstandsvermogen te beoordelen.

Indien de ratio kleiner wordt dan 0,6 betekent dit dat de beschikbare weerstandscapaciteit bijna twee maal kleiner is dan benodigd. Vanuit het perspectief van risicomanagement betekent dit dat het ruim onvoldoende is.

Tabel beoordeling weerstandsvermogen		
Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Stand van zaken

Risico's

De risico's voor de begroting 2021 zijn binnen gemeente Noord-Beveland geïnteriseerd. In het verleden is per risico een verantwoordelijke benoemd. Met de verantwoordelijken zijn de betreffende risico's en eventuele nieuw toe te voegen risico's besproken. Hierbij is als uitgangspunt de jaarrekening 2019 genomen. Bij enkele risico's is het minimale en/of het maximale risico bedrag bijgesteld naar aanleiding van de ontwikkelingen bij deze risico's. Daarnaast is bij enkele risico's de kansklasse aangepast met als gevolg een mutatie in het incidentele of structurele risicobedrag.

Hieronder in het kort een toelichting op de mutaties:

Voor de begroting 2021 is de keuze gemaakt om de top 10 weer te geven van de risico's die de meeste impact hebben als deze zich voordoen. De overige risico's zijn onder één post opgenomen in de tabel onder "Overige risico's".

In het eerste kwartaal 2020 is de wereldeconomie nagenoeg stil komen te staan door het COVID-19 virus. Nederland heeft, net als vele andere landen wereldwijd, veel strenge maatregelen genomen om verspreiding van het virus te reguleren. Door deze maatregelen dienen de medewerkers zoveel als mogelijk thuis te werken, worden extra kosten gemaakt in verband met de hygiëne, zal er sprake zijn van een hoger ziekteverzuim en is een hogere druk op de ambtelijke organisatie ontstaan in verband met de uitvoering van de opgelegde maatregelen door het Rijk. Het Rijk heeft in de loop van 2020 reeds 2 compensatiepakketten beschikbaar gesteld aan o.a. gemeenten als compensatie voor extra kosten en gederfde inkomsten. Op dit moment is het nog niet bekend wat precies de financiële gevolgen zijn voor de gemeente Noord-Beveland.

Ten tijde van het opstellen van dezer paragraaf zijn nog diverse maatregelen van toepassing, o.a. de 1,5 meter samenleving en diverse gele, oranje en rode gebieden in Nederland, Europa en wereldwijd. Op dit moment worden de maatregelen weer strenger door het oplopende aantal besmettingen in Nederland. Het opnieuw oplaaien van het aantal besmettingen en het nog niet beschikbaar zijn van een vaccin is het afwachten wat de (financiële) gevolgen in 2021 zijn.

In de top-10 is ook een risico opgenomen in verband met de herverdeling van het gemeentefonds in 2021. Hoewel de uitkomsten hiervan nog niet bekend zijn, gaan er al wel geluiden dat kleinere gemeenten nadelige gevolgen zullen ondervinden van deze herverdeling. Om deze reden is een extra risico opgenomen in deze paragraaf rondom de herverdeling gemeentefonds. In de begroting is een herverdelingseffect van € 58 per inwoner opgenomen. In deze paragraaf is een extra bedrag opgenomen omdat het risico groot is dat de uitname hoger zal uitvallen dan die € 58/inwoner.

Het risico van de garantstellingen leningen derden is bijgesteld van kansklasse 2,0 naar 0,5. Dit vanwege het feit dat het risico dat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) een beroep doet op de garantstellingen, in de vorm van het opeisen van de borg, zeer klein is. Het WSW heeft nog nooit een beroep gedaan op het waarborgfonds. De VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) geeft ook in haar nieuwsbrief van 22 juli 2019 aan dat het risico zeer beperkt, dan wel theoretisch is.

De opgenomen risico's op hogere bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn samengevoegd in de lijst met risico's.

Enkele nieuwe risico's zijn toegevoegd zoals "Schadevergoedingen na rechtelijke uitspraak", "Overheveling taken van het Rijk naar gemeenten". Tekorten door opneindregelingen", Onderuitputting budgetteruggaaf BTW sportuitgaven" en "Huurcontract Korczakschool".

Hierna de weergave van de TOP-10 van de grootste risico's:

Top 10 hoogste risico's								
Risico	Kans	Gevolg	Risico	Incidenteel	Invoed	structureel	Invoed	
1. Toeristenbelasting 2020 / 2021	5,0	5	25	€ 765.000,00	27,86%	€ -	0,00%	
Door de genomen maatregelen in het kader van de crisis is het risico groot dat de opbrengsten van de Toeristenbelasting veel lager uitvallen dan opgenomen in de begroting 2020. <u>Risico verminderen door:</u> Op dit moment (31-03-2020) is Zeeland gesloten voor toerisme en is niet bekend wanneer deze maatregel wordt opgeheven. De start van het seizoen zal, als er nog een seizoen komt, veel later in het jaar 2020 liggen. Het risico kan verminderd worden door te zorgen dat zodra de maatregelen verminderen of opgeheven worden klaar te zijn om de vele toeristen die zullen komen zo spoedig mogelijk weer te kunnen ontvangen.								
2. Gevolgen COVID-19	5,0	5	25	€ 450.000,00	16,39%	€ -	0,00%	
De gevolgen van het COVID-19 virus zullen groot zijn vanwege de vele maatregelen die zowel door het Rijk als de lagere overheden worden getroffen. Nagenoeg de gehele economie ligt stil in afwachting van de verdere ontwikkelingen van het virus. Het opgenomen bedrag betreft de vrij besteedbare ruimte van de algemene reserve per ultimo 2019. <u>Risico verminderen door:</u> Door de maatregelen die het Rijk oplegt goed na te leven en te handhaven worden zoveel als mogelijk de risico's beperkt. Echter de extra kosten die hiermee gemoeid zijn en de derving van o.a. toeristenbelasting zullen een								
3. Algemene uitkering gemeentefonds	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 450.000,00	23,47%	
Door het grillige verloop van het beleid van het Rijk met betrekking tot de uitkering uit het gemeentefonds en de herverdeling van het gemeentefonds waarmee in 2020 een aanvang wordt gemaakt blijft de uitkering moeilijk in te schatten. <u>Risico verminderen door:</u> Monitoring van ontwikkelingen binnen het Gemeentefonds om snel te kunnen bijsturen. De gemeente heeft nauw elijks invloed op de hoogte van de Algemene Uitkering, omdat deze wordt berekend middels demografische gegevens waar de gemeente geen invloed op heeft.								
4. Hogere bijdragen GR's	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 270.000,00	14,08%	
De VRZ, de Bevelanden, Betho, RUD en GGD zijn ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling. De kosten van de uitvoering worden middels een verdeelsleutel onder de deelnemers verdeeld. Als de sleutel van de uitvoeringskosten wijzigt dan heeft dit invloed op de huidige uitvoeringsbudgetten. <u>Risico verminderen door:</u> Reserveren middelen. Middels planning- en controlcyclus budgetten monitoren. Elke gemeente die deelneemt in het bestuur kan middels zinswijze van de raad invloed uitoefenen. Echter afhankelijk van de besturen van de GR's welke uiteindelijk over de budgetten besluiten nemen.								
5. Toeristenbelasting 2019	5,0	5	25	€ 251.100,00	9,14%	€ -	0,00%	
Als gevolg van de huidige crisis bestaat het risico dat de toeristenbelasting 2019 die in 2020 wordt ingevorderd oninbaar wordt doordat de ondernemers niet kunnen betalen doordat er nagenoeg geen omzet is. <u>Risico verminderen door:</u> Tijdig opleggen van de aanslagen toeristenbelasting over 2019. Op dit moment (31-03-2020) is het nog moeilijk in te schatten in hoeverre de toeristenbedrijven kunnen voldoen aan hun verplichtingen.								
6. Herverdeling gemeentefonds	5,0	5	25	€ -	0,00%	€ 198.000,00	10,33%	
In 2021 zal de aangekondigde herverdeling van het gemeentefonds plaatsvinden. Hoewel de uitkomsten nog niet bekend zijn wordt al wel aangegeven dat de kleinere gemeenten lagere bijdragen zullen ontvangen uit het gemeentefonds. <u>Risico verminderen door:</u> op dit risico heeft de gemeente Noord-Beveland zelf geen invloed en kan dus niet verminderd worden.								
7. Fiscaliteit	4,0	5	20	€ 553.000,00	20,14%	€ -	0,00%	
Door nieuwe jurisprudentie met betrekking tot BTW bestaat de kans dat fiscale voordelen bij investeringen mogelijk wijzigen. <u>Risico verminderen door:</u> Door specialistische fiscale kennis in te kopen wordt het risico verminderd.								
8. Overheveling taken Rijk naar gemeente	4,0	5	20	€ -	0,00%	€ 175.000,00	9,13%	
Met regelmaat worden taken door het Rijk overgeheveld naar lagere overheden waarbij het risico aanwezig is dat de daarbij behorende vergoedingen vanuit het Rijk niet voldoende zijn om de kosten te dekken. <u>Risico verminderen door:</u> Tijdig signaleren dat deze problematiek ontstaat en rapporteren aan het college met bijbehorende voorstellen hoe deze extra kosten gedekt kunnen worden.								
9. Tekorten door openeinde regelingen (P-wet, etc)	4,0	5	20	€ -	0,00%	€ 175.000,00	9,13%	
Er is herstel zichtbaar. Daarnaast ondervinden we inmiddels wel effect op de instroom door het feit dat inwoners de maximale WW periode hebben bereikt en nu aangewezen zijn op bijstand (P-wet). Dit resulteert in een toename van het uitkeringsbestand P-wet terwijl de uitstroom WW toch wat achterblijft bij de economische verwachting. Los daarvan dient rekening te worden gehouden met een korting op het budget P-wet/inkomensdeel. Dit betekent voor de gemeente een financieel risico! <u>Risico verminderen door:</u> Tijdig signaleren dat deze problematiek ontstaat en rapporteren aan het college met bijbehorende voorstellen hoe deze extra kosten gedekt kunnen worden.								
10. Bodemsanering	3,0	5	15	€ 100.000,00	3,64%	€ -	0,00%	
De gemeente is het eerste aanspreekpunt bij bodemverontreiniging binnen de kernen. Hierbij kunnen zich urgente situaties voordoen, die de gemeente noodzaken tot sanering of beheersmaatregelen. <u>Risico verminderen door:</u> Door jaarlijks een bedrag te reserveren								
Overige risico's				€ 626.776,00	22,83%	€ 649.100,00	33,86%	
Deze risico's hebben een lager risico en hebben een lagere impact omdat het om een verspreiding gaat van diverse kleinere risico's.								
				€ 2.745.876	100,00%	€ 1.917.100	100,00%	
				80%		80%		
				€ 2.196.701		€ 1.533.680		

Toelichting

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen worden de structurele risico's vermenigvuldigd met een factor 2½. De uitkomst hiervan bedraagt dan € 3.834.200 (2,5 * € 1.533.680). De uitkomst van de benodigde weerstandscapaciteit voor de risico's met een incidenteel (€ 2.196.701) en een structureel (€ 3.834.200) karakter komt dan uit op € 6.030.901.

De combinatie van financiële risico's en kansen op een gebeurtenis zijn in onderstaande tabel opgenomen. Hierbij zijn de kansen en risico's verwerkt op basis van de oorspronkelijke financiële risico's.

Bedrag	5	$x > € 200.000$			1		1	5
	4	$€ 150.000 < x < € 200.000$					2	1
	3	$€ 100.000 < x < € 150.000$				1		
	2	$€ 50.000 < x < € 100.000$	1			3	3	3
	1	$x < € 50.000$	4	5	7	5	7	7
			0,5	1	2	3	4	5
			Kans					

Weerstandscapaciteit

Als resultaat van het vastgestelde beleid over de berekening van de weerstandscapaciteit is de berekening van de weerstandscapaciteit het volgende:

Omschrijving	Begroting 2021
Vrije aanwendbaar deel algemene reserve ultimo begrotingsjaar	€ 7.814.366
Beschikbare weerstandscapaciteit ultimo begrotingsjaar	€ 7.814.366

Weerstandsvermogen

Nu het cijfermatig resultaat van zowel de risico's en de weerstandscapaciteit bekend zijn, kan de robuustheid van de begroting worden bepaald. Het resultaat hiervan is hieronder opgenomen.

Omschrijving	Begroting 2021
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 7.814.366
Minus benodigde weerstandscapaciteit o.b.v. 80% zekerheid	
- Incidenteel	€ 2.196.701
- Structureel	€ 3.834.200
Totaal	€ 1.783.465
- Ratio Begroting 2021	1,3

Voor het beoordelen van de ratio begroting 2021 voor het weerstandsvermogen hanteren we de volgende matrix:

Tabel beoordeling weerstandsvermogen		
Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio voor de begroting 2021 komt neer op 1,3 en is hiermee voldoende te noemen. Indien de weerstandscapaciteit onder de 1,0 komt te liggen wordt deze als matig beschouwd. In dit geval kunnen er maatregelen genomen worden. Overigens kan de ratio door toekomstige ontwikkelingen onder druk komen te staan en richting 1,0 gaan.

Kengetallen

Inleiding

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de raad op de financiële positie van de gemeente.

Het opnemen van kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie, omdat daarmee wordt beoogd de raad in staat te stellen gemakkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten van de gemeente.

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente. Om dit te bereiken is voorgeschreven dat de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Het gebruik van kengetallen heeft geen functie als normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk.

Het financieel beeld dat uit de kengetallen naar voren komt is belangrijk voor het inzicht in de financiële positie. De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben besloten om voor het verkrijgen van een goed beeld aan te sluiten bij de zgn. signaleringswaarden die afkomstig zijn van de stresstesten voor 100.000+ gemeenten. De signaleringswaarden zijn ingedeeld in categorieën. Aan deze categorieën is geen waarde oordeel gegeven omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf plaats dient te vinden. Duidelijk is wel dat categorie A het minst risicovol is, categorie B neutraal is en categorie C het meest risicovol is.

Kengetal		Categorie A (minst risicovol)	Categorie B (neutraal)	Categorie C (meest risicovol)
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
3	Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
4	Structurele exploitatieruimte begroting	> 0%	0%	< 0%
5	Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

De kengetallen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Als de kengetallen gezamenlijk een verontrustend beeld laten zien vraagt dat van de gemeente maatregelen om de situatie te verbeteren.

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen, hierna, blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk van of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. De kengetallen zijn daarom gezamenlijk opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Begroting jaar 2021						
	Verloop van de kengetallen					
Kengetallen:	JR 2019 (T-2) %	Begr. 2020 (T-1) %	Begr. 2021 (T=0)%	Mrj. Begr. 2022 (T+1)%	Mrj. Begr. 2023 (T+2)%	Mrj. Begr. 2024 (T+3)%
Netto schuldquote	52,29	58,17	54,92	56,21	68,80	64,09
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	48,17	53,59	50,25	51,34	63,63	58,89
Solvabiliteitsratio	45,24	40,80	43,00	41,80	38,80	39,60
Structurele exploitatieruimte	2,39	0,77	0,29	- 2,66	- 3,19	- 2,73
Grondexploitatie	20,12	11,80	14,28	7,29	9,86	4,79
Belastingcapaciteit	97,16	95,41	92,54	92,54	92,54	92,54

Hieronder wordt per kengetal beschreven welke verhouding wordt uitgedrukt en wordt een beoordeling gegeven van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden bestempeld en boven de 130% als onvoldoende. De positie van gemeente Noord-Beveland is ruim voldoende met **54,92% voor de begroting 2021**.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie.

Wanneer de helft of meer van het totaal vermogen uit eigen vermogen bestaat, dan is een gemeente voldoende solvabel. Is het kengetal voor solvabiliteit kleiner dan 30%, dan is er veel vreemd vermogen aanwezig en wordt dat als onvoldoende beoordeeld. Gemeente Noord-Beveland heeft voor de **begroting 2021 een solvabiliteit van 43,00%** (Jaarrekening 2019 45,24%) en dit kan dus als 'neutraal' worden beschouwd.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage. Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting OZB. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Dit kengetal moet daarbij in samenhang worden gezien. Uit de tabel blijkt dat de budgetruimte in de primaire meerjarenbegroting 2021 – 2024 vanaf 2022 structureel niet sluit (negatieve exploitatieruimte). Gelijktijdig met het aanbieden van de begroting 2021 zal er besluitvorming worden aangeboden, zoals bijvoorbeeld belastingverhogingen of structurele bezuinigingen, waarme sprake zal zijn van een sluitende meerjarenbegroting 2021 – 2024.

Bij gemeente Noord-Beveland is het kengetal voor 2021 nagenoeg in evenwicht (**begroting 2021 0,29%**).

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente.

Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden zegt namelijk nog niets over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw dan wel m² bedrijventerrein. Maatwerk is hiervoor van toepassing. Dat wil onder andere

zeggen hoeveel woningen of m² bedrijventerrein zijn gepland, het type en op welke plek. Daarnaast is van wezenlijk belang wat de te verwachten vraag zal zijn. Dit vergt dus meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. De boekwaarde van de gronden geeft wel meer weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog te worden terugverdiend. De waarde van de grond van gemeente Noord-Beveland bedraagt voor de **begroting 2021 14,28%** (jaarrekening 2019 20,12%) ten opzichte van de geraamde baten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Er is voor gekozen om de belastingcapaciteit te relateren aan landelijk gemiddelde tarieven. Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing van een meerpersoonshuishouden.

Voor de begroting 2021 bedraagt de OZB en rioolheffing bij een gemiddelde WOZ + de afvalstoffenheffing € 719. Het landelijk gemiddelde bedraagt € 776 (dit betreft gegevens van het Coelo van het jaar 2020). In de paragraaf Lokale heffingen wordt een uitgebreide regionale en landelijke vergelijking gemaakt van de lokale lasten van gemeente Noord-Beveland.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt het beleidskader over het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen weergegeven. Deze paragraaf geeft daarnaast een dwarsdoorsnede van de begroting. Uitgaven voor onderhoud van kapitaalgoederen komen immers op diverse beleidsvelden voor.

Het voorzieningenniveau is bepalend voor de jaarlijkse onderhoudslasten. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen is een belangrijk deel van de begroting gemoeid. Een goed overzicht is daarom belangrijk.

In artikel 12 van het besluit begroting en verantwoording gemeenten (BBV) wordt bepaald dat de paragraaf ten minste het onderhoud bevat van wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven:

- Het beleidskader;
- De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- De vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Voor het beheren en onderhouden van de kapitaalgoederen maakt de gemeente Noord-Beveland gebruik van een geautomatiseerde beheersystematiek. Wegen, riolering, groen en speeltoestellen, gebouwen en openbare verlichting worden aan de hand van richtlijnen en inspecties van het areaal beheerd.

Komende periode wordt eraan gewerkt om de beleidsprogramma's van de verschillende disciplines integraal te benaderen. Dit om te streven naar een integraal beheer openbare ruimte (IBOR). Door deze benadering kan de efficiency worden verbeterd.

Daarnaast werkt de gemeente op diverse terreinen intensief samen met andere overheden.

Op de volgende vlakken vindt deze samenwerking plaats:

Samenwerking	Partners	Werkveld
IBOR (Beheersystematiek openbare ruimte)	Bevelandse gemeenten	Beheersystematiek, groen, wegen, riolering, rioolpompen, verkeersborden etc.
Wegen	Alle Zeeuwse gemeenten, Provincie en Waterschap	Gladheidsbestrijding; Uniformering beheer; Kennissuitwisseling
Openbare Verlichting	VZG (alle Zeeuwse gemeenten)	Beheersystematiek; Beleidsformulering;
Riolering en water	Samenwerkingsverband Afvalwaterketen Zeeland met alle Zeeuwse overheden en Evides (SAZ+)	Formulering algemeen Zeeuws beleid met focus op verlagen kwetsbaarheid, kosten en kwaliteitsverhoging.

In de volgende paragrafen wordt per onderdeel een korte toelichting gegeven op het beleid en de financiële consequentie hiervan.

Wegen

Beleidsvoornemens

Het gemeentelijk beleid voor onderhoud wegen is vastgelegd in het Wegenbeheersplan 2016-2020. Dit beheersplan heeft in principe een houdbaarheidsdatum tot 2020, maar geeft een doorkijk tot 2026.

Het beheersplan richt zich op de in de CROW omschreven minimum kwaliteitsnorm (C). Het hanteren van dit algemeen geaccepteerde onderhoudsnorm maakt de verantwoordelijkheid

en aansprakelijkheid als wegbeheerder inzichtelijk. Het wegenbeheerspakket, dat op basis van deze norm werkt, geeft op basis van wegininspecties aan welk wegvak onderhouden dient te worden. Afhankelijk van de aard en hoeveelheid van het onderhoudswerk wordt het onder een project of onder klein lopend onderhoud geschaard. In het geval van een project, vaak als gevolg van een natuurlijk moment (bouwsituaties), wordt een bepaald gebied op meerdere disciplines (riolering, wegen, groen, openbare verlichting) aangepakt. De gemeente Noord-Beveland heeft in 2021 op het gebied van wegen ca. 134 kilometer weg in onderhoud. Deze wegen zijn als volgt onderverdeeld in verhardingstype en oppervlaktes:

Verhardingstype	Oppervlakte in m2	Percentage van het totaal
Elementen (klinkers)	333.127	73%
Asfalt	118.814	16%
Half- / onverhard (grind)	5.094	1%
Totaal	457.035	100%

Een belangrijkere plaats in het wegbeheer wordt ingenomen door het onkruidbeheer. Doordat er wettelijk geen chemische bestrijdingsmiddelen meer mogen worden ingezet, is de beheersbaarheid arbeidsintensief. Dit betekent dat er nog steeds gezocht wordt naar de best werkende alternatieven zoals branden, heet water en borstelen. Uit onderzoek is gebleken dat dit minder efficiënt is dan bestrijdingsmiddelen en zal blijven resulteren in een verhoging van de beheerskosten per vierkante meter. Gezien dit gegeven wordt in aanleg en renovatie gezocht naar de beste manier van inrichten van de openbare ruimte. Ook de klimatologische verandering vraagt om aanpassingen op de inrichting van openbare ruimte. Met name hevige neerslag, met risico op wateroverlast, maar ook ernstige droogte en hitte vragen om maatregelen in de openbare ruimte. Komende periode wordt integraal beleid ontwikkeld om de aanpak en consequenties hiervan in beeld te brengen.

Financiële consequentie

De totale kosten voor wegen, straten en pleinen komen in 2021 uit op ca. €1,5 mln. In dit bedrag zijn de kapitaallasten van de investeringen (groot onderhoud en projecten), de kosten openbare werken (buitendienst) en de kosten bestuursapparaat (binnendienst) verwerkt. De uitsplitsing in kosten is gemaakt in Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat onder de post Wegen, straten en pleinen.

Riolering

Beleidsvoornemens

De riolering wordt conform het in 2015 door de gemeenteraad vastgestelde gemeentelijke rioleringsplan (GRP) 2015-2020 beheerd en onderhouden. Dit plan is dan ook integraal met de waterkwaliteitsbeheerder (WS) tot stand gekomen. Deze samenwerking heeft geleid tot een verbreed GRP waarin de wettelijke taak ten aanzien van riolering, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater is vertaald en becijferd. Specifieke aandachtsvelden in het nieuwe GRP zijn:

- Actualisatie rioolberekeningen aan de hand van een waterkwaliteitsspoor;
- In beeld brengen van de totale rioolstatus;
- Voorkomen van wateroverlast door verbetering van het (afval)watersysteem in relatie met de inrichting van de openbare ruimte;
- Verbeteren waterkwaliteit en milieuhygiëne.

Het GRP wordt de komende periode herzien. In het samenwerkingsverband SAZ+ wordt gewerkt aan een nieuwe blauwdruk voor de Zeeuwse gemeenten. In de nieuwe Omgevingswet zal deze planfiguur haar verankering krijgen.

De gemeente Noord-Beveland heeft in 2021 op gebied van riolering ca. 88 kilometer vrij verval riool en ca. 60 km aan persriool in onderhoud. Deze riolen zijn als volgt onderverdeeld in rioleringstype:

Type riool	Lengte in kilometer	Percentage van het totaal
Gemengd riool	46,5	31,4%
Vuilwater riool (DWA)	21,2	14,3%
Regenwater riool (HWA)	15,5	10,5%
Overig (IT/Drainage)	5	3,3%
Persriool	60	40,5%
Totaal	148,2	100%

Daarnaast heeft de gemeente diverse rioolpompgemalen in beheer en onderhoud. Deze zijn onderverdeeld in:

Type gemaal	Stuks
Hoofdgemalen	33
Minigemalen	190
Totaal	123

Financiële consequentie

Het totale rioleringsbudget voor 2021 is begroot op ca. € 862.000. In dit bedrag zijn de kapitaallasten van de investeringen, de kosten openbare werken (buitendienst) en de kosten bestuursapparaat (binnendienst) verwerkt. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 7 Volksgezondheid en milieu onder de post Riolen en rioolgemalen.

Openbare Verlichting

Beleidsvoornemens

In het gemeentelijke beleidsplan Openbare Verlichting 2014-2020 wordt de visie ten aanzien van de openbare verlichting omschreven. In het beleidsplan wordt de optimale balans gezocht ten aanzien van de veiligheid (verkeersveiligheid en sociale veiligheid) en de duurzaamheid (energiebesparing). Bij nieuwe aanleg, renovatie en vervanging van lichtmasten vormt het aspect duurzaamheid in de vorm van energiebesparing een belangrijke factor. Daarnaast wordt getracht lichthinder te vermijden. Ook wordt in het beleidsstuk de richting bepaald voor het verkrijgen van een uniforme standaard van lichtmasten en armaturen. Ook financieel vormt het document de basis voor de begroting.

De gemeente Noord-Beveland heeft in 2021 op gebied van openbare verlichting 1806 lichtmasten in onderhoud. Dit areaal is als volgt onderverdeeld:

Openbare verlichting	Stuks
Lichtmasten	1.806
Armaturen	1.928
Lampen	2.054

Het onderhoud (schilderwerk, lampvervanging en schadeherstel) en gegevensbeheer (databeheer) van de openbare verlichting, werd in het verleden altijd door Delta Nuts uitgevoerd. Sinds begin 2008 worden de werkzaamheden, in samenwerking met alle Zeeuwse gemeenten en medeoverheden (Provincie, Zeeland Seaports en Waterschap), onder de vlag van de VZG, gezamenlijk aanbesteed volgens de richtlijnen van het aanbestedingsreglement.

Financiële consequentie

In 2021 bedragen de kosten voor de openbare verlichting ca. € 130.000,-. In dit bedrag zijn alle kosten zoals energiekosten, ambtelijke kosten en kapitaallasten verwerkt. De uitsplitsing in kosten is gemaakt in Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat onder de post Openbare verlichting.

Water

Beleidsvoornemens

Het gemeentelijke waterbeleid is verankerd in het gemeentelijke Waterplan. In 2021 wordt het bestaande Waterplan geëvalueerd en geactualiseerd. Het modeleren, berekenen, analyseren en toetsen van het totale systeem vormt de basis voor maatregelen. Ook in 2021 worden de kernplannen (BRP) verder vormgegeven. Dit in samenwerking met het waterschap (in het samenwerkingsverband (SAZ+).

Op hoofdlijnen heeft de gemeente het volgende water in eigendom, dan wel vallend binnen de komgrenzen.

Type water	Hoeveelheid
Watergangen	2.378 m1
Watergangen Waterschap	76.874 m1
Vijvers	2.909 m2
Vijvers Waterschap	11.637 m2

Ook het bergen van regenwater vormt een item. Door veranderingen in het klimaat komen excessen in de vorm van wateroverlast steeds vaker voor. Inspelen hierop in de vorm van de aanleg van afvoer- en bergingsvoorzieningen, of ook wel het anders inrichten van de openbare ruimte, heeft alle aandacht. Ook de inrichting van een waterbergingsfonds sluit hierop aan.

Uitvoering van de Waterplannen, in samenwerking met Waterschap Scheldestromen, levert een bijdrage aan goed functionerende watersystemen. Conform de afspraken met het waterschap, vastgelegd in plan BOB (beheer en onderhoud bebouwde kom) zal in 2021 de gemeentelijke taak bestaan uit de maaiactiviteiten in de natte profielen en zal het Waterschap in de toekomst de baggeractiviteiten en het onderhouden van de beschoeiing uitvoeren.

Financiële consequentie

In 2021 zullen de bovenstaande activiteiten op gebied van water worden uitgevoerd. De uitvoering van deze water gerelateerde activiteiten komen, met uitzondering van de maaiwerkzaamheden ten laste van het gemeentelijke rioleringsplan en vallen hiermee onder Programma 7 Volksgezondheid en milieu.

Groen

Beleidsvoornemens

Het Groenstructuurplan gemeente Noord-Beveland bepaalt in hoofdlijn de richting van het groenbeheer binnen de gemeente Noord-Beveland. In dit plan is de hoofdstructuur voor de inrichting van het groen voor de kernen vastgelegd.

Verdeeld naar typologie heeft de gemeente het volgende groen:

Type groen	Hoeveelheid
Sierbeplanting	63.785 m2
Bos en bosplantsoen	102.331 m2
Grassen en kruiden	46.038 m2
Bomen	4.201 st

Het onderhoud van het groen vloeit voort uit het groenbeheersysteem in combinatie met groeninspecties. Nieuwe ontwikkelingen zoals een verbod op chemische onkruidbestrijding leiden op termijn tot nieuwe ontwikkelingen in het onderhoud van de (groene) openbare ruimte. Door beperktere inzet van bestrijdingsmiddelen wordt de beheersbaarheid van onkruid bemoeilijkt. Het algemene kwaliteitsbeeld, bestaande uit een openbare ruimte waarin geen enkele vorm van onkruid wordt toegestaan, zal vervagen. Door ervaring zal een modus gevonden moeten worden om een algemeen geaccepteerd streefbeeld te behalen. Dit zal enige tijd vergen.

In de inrichting van groen wordt hiermee al enkele jaren rekening gehouden door het onderhoudsvriendelijk omvormen van beplantingsvakken. Dit heeft ondanks de forse uitbreiding van het areaal niet tot een evenredige toename van arbeidsintensiviteit geleid. Naast deze ontwikkeling wordt in de nieuwe plannen gewerkt aan klimaatadaptatie en leefbaarheid. Het creëren van een verantwoorde leefomgeving vormt hierbij de basis. Het gemeentelijk groen bestaat uit de volgende onderdelen:

- openbaar groen
- begraafplaatsen
- speelweiden
- sportvelden
- schooltuinen (alleen kosten eigen dienst)

Financiële consequentie

Het groenbudget is opgebouwd uit verschillende onderdelen. Onderstaand wordt een opsomming gegeven van de objecten:

- openbaar groen
- begraafplaatsen
- speelweiden
- sportvelden

De totale kosten per object zijn opgebouwd uit diverse posten. De kosten bestaan in hoofdzaak uit onderhoudswerk door derden, de kostenplaatsen van openbare werken en kapitaallasten. De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 5 Cultuur en recreatie, specifiek gemaakt onder de objecten.

Gebouwenbeheer

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen en monumenten vloeit voort uit het beheersysteem in combinatie met tweejaarlijkse gebouwinspecties. Aan de hand van deze systematische inspecties wordt de staat van onderhoud en ook het benodigde onderhoud meerjarig bepaald. Daarnaast wordt gekeken naar de hoeveelheid klachtenonderhoud en ook de inbreng van de gebruikers. Het in goede staat brengen en houden van de gemeentelijke gebouwen, zodat de functie van de gebouwen blijvend kan worden vervuld, is hierbij de missie.

Om dit te bereiken is de onderhoudsaanpak erop gericht om door clustering van onderhoudspakketten efficiëntie en inkoopvoordeel te bereiken. Diverse onderhoudstaken zijn/worden geclusterd en aanbesteed. Zo wordt het schoonmaakonderhoud, onderhoudswerk aan verwarming, jaarlijkse keuring en inspectie van brandblusvoorzieningen en noodverlichting, dak inspecties en risico-inventarisaties van een groot aantal gemeentelijke gebouwen geclusterd op de markt gebracht. Hieronder worden de verschillende beheersobjecten apart benoemd en ook de financiële consequentie van deze objecten benoemd.

In het MFA De Stadsweide in Kortgene is nu sprake van een bijzondere situatie aangezien de school, kinderopvang, gymzaal en dorps huis zijn overgedragen aan de Stichting Gebouwenbeheer Noord-Beveland. Deze stichting verzorgt de gehele exploitatie.

De oude gebouwen aan de Wilhelminastraat zijn nog niet gesloopt, maar zijn in gebruik gegeven aan onder andere muziekvereniging Apollo uit Wissenkerke en rommelmarkt Kortgene.

De onderhoudsposten voor deze gebouwen zullen in 2021 nog begroot zijn.

Beleidsvoornemens

Het borgen van de functionaliteit en veiligheid in en rond de gemeentelijke gebouwen is een belangrijk onderdeel van het beleid.

Monumenten

Onder de gemeentelijke monumenten vallen de kerktorens en uurwerken, molens en monumenten, waarbij uurwerken en klokken apart in de begroting worden genoemd.

Financiële consequentie

De uitsplitsing van deze kosten is gemaakt in Programma 5 Cultuur en recreatie, specifiek gemaakt onder de objecten monumenten.

Sportaccommodaties

Onder de sportaccommodaties worden twee gymzalen (Wissenkerke en Kortgene), de tennisvoorziening en het zwembad geschaard.

Beleidsvoornemens

Op basis van inspecties zijn alle aanwezige toestellen in kaart gebracht met onderhoudsstaat en vervangingstermijn.

Financiële consequentie

Voor het onderhoud in 2021 zijn de kosten voor de sportaccommodaties geraamd onder het Programma 5 Cultuur en recreatie.

Schoolgebouwen

Onder de schoolgebouwen vallen de drie openbare scholen (CLP, KTG en WSK) en de christelijke school (KMP).

Beleidsvoornemens

De schoolbesturen (w.o. Stichting Albero en Primas) zijn verantwoordelijk voor het onderhouden van de scholen. Dit heeft als consequentie gehad dat de gemeentelijke onderhoudstaak is verschoven richting het schoolbestuur. Het schoolbestuur heeft nu de verantwoordelijkheid gekregen voor het beheer en onderhoud van de gebouwen. De gemeente heeft door deze verschuiving alleen nog de toetsende en toezichhoudende taak.

Welzijnsaccommodaties

Onder de welzijnsaccommodaties vallen de dorpshuizen, jeugdsozen, kinderdagverblijven en peuterspeelzalen.

Financiële consequentie

Het onderhoudsbudget, bestaande uit klein en groot onderhoud, voor welzijnsaccommodaties is in 2021 weergegeven in het Programma 6 Sociale voorzieningen en Maatschappelijke dienstverlening, specifiek op de posten:

Dorpshuis Wissenkerke
Dorpshuis Colijnsplaat
Dorpshuis Geersdijk
Dorpshuis Kamperland
Dorpshuis Kats
Dorpshuis Kortgene (oud)

Peuterspeelzalen WSK, KTG, KMP
Jeugdsoos Kamperland
Kinderdagverblijf

Gemeentelijke huisvesting

Het gemeentehuis en de loods Openbare Werken vallen onder de gemeentelijke huisvestingspanden.

Financiële consequentie

In 2021 is het onderhoudsbudget voor het reguliere onderhoud aan huisvesting conform de MJOB geraamd.

Areaal uitbreiding

Afgelopen jaren, mede door de vele nieuwbouwactiviteiten en uitbreidingen, is het te onderhouden areaal hard toegenomen. Ook voor 2021 wordt een uitbreiding van de voorzieningen voorzien.

De volgende uitbreidingen op het gebied van groen, wegen, riolering en water worden voorzien:

- Banjaardgebied
- Bestemmingsplan Dorpsweg Wissenkerke
- Bestemmingsplan Kamperland IV
- Bestemmingsplan Kreekpad Kats
- Bestemmingsplan Sportveld Wissenkerke
- Bestemmingsplan RIP II
- Bestemmingsplan Havens Kamperland
- Bestemmingsplan Stadspolder Kortgene

3.4 Verbonden partijen

Korte omschrijving

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Deze derde rechtspersonen zijn in het algemeen vennootschappen waarin de gemeente deelneemt, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, of waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij niet aan haar verplichtingen kan voldoen of gedwongen is haar activiteiten te beëindigen.

Context en achtergrond

Vanuit het gezichtspunt van de kader stellende en controlerende rol van de gemeenteraad worden in deze paragraaf de status, de doelstellingen en de activiteiten van de verbonden partijen weergegeven en toegelicht in relatie tot het gemeentelijk beleid dat is neergelegd in de programmabegroting. Daarbij wordt ook inzicht gegeven in het budgettaire beslag en de financiële risico's die voortvloeien uit de relatie met de verbonden partijen.

Visie en beleidsvoornemens

- de gemeente Noord-Beveland participeert uitsluitend in verbonden partijen indien daarmee een publieke taak wordt gediend;
- waar de uitvoering van gemeentelijke taken als een vorm van 'verlengd lokaal bestuur' is overgedragen aan derde partijen, wordt hieraan op dezelfde wijze als bij uitvoering in eigen beheer belang gehecht aan bevordering van effectiviteit, efficiency en transparantie.

Waar het gaat om kaderstelling, toezicht houden en controle ten aanzien van verbonden partijen, wordt de gemeentelijke rol ingevuld door aanwijzing van vertegenwoordigers in de besturen van de verbonden partijen en doordat begrotingen aan de gemeenteraad ter goedkeuring worden voorgelegd.

Kerntaken van de gemeenschappelijke regelingen/verbonden partijen

1. Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwerking Zeeland (O.L.A.Z.)

Vestigingsplaats: Oostburg

De gemeenschappelijke belangen op het terrein van afvalverwerking zijn door de Zeeuwse gemeenten ondergebracht in dit openbaar lichaam. De bedrijfsactiviteiten van het O.L.A.Z. zijn ondergebracht in de ZRD (Zeeuwse Reinigingsdienst). In 2016 hebben de Zeeuwse gemeenten de aandelen van de ZRD overgenomen van Indaver en is er sprake van 100% zeggenschap.

De taken van het O.L.A.Z. zijn opnieuw vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Afval van de dertien deelnemende gemeenten. In 2017 heeft het O.L.A.Z. voor de afvalcomponenten huishoudelijk restafval, gft, oud papier, flessenglas en kunststof verpakkingen openbaar aanbesteed. Hiervoor is een meerjarige overeenkomst aangegaan. Dit heeft consequenties voor de verwerkingstarieven.

2. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

Vestigingsplaats: Goes

GGD Zeeland besteedt expliciete aandacht aan de bestrijding van onderlinge gezondheidsverschillen bij (maatschappelijke) achterstandsgroepen onder de burgers in Zeeland. Het is op dit moment niet geheel duidelijk hoe het takenpakket van de GGD en de wijze van uitvoering daarvan zich de komende jaren ontwikkelt. Dit traject wordt in nauw overleg met de gemeenten doorlopen. Hierbij spelen de volgende onderwerpen:

- Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (integratie 0 tot 19 jarigenzorg, basispakketten technische hygiënezorg, medische milieukunde, overige bevorderingstaken, infectieziektebestrijding);
- Ontwikkelingen op markttaken, zoals preventieve maatregelen risicogroepen, inspectie kinderopvang en forensische geneeskunde zullen een grote impact hebben op de wijze waarop de GGD functioneert.

Alle Zeeuwse gemeenten zijn vertegenwoordigd in het bestuur van de GGD Zeeland met één lid. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, secretaris en plaatsvervangend secretaris en ten minste vijf andere leden, aan te wijzen uit en door het algemeen bestuur.

De GGD ontvangt haar financiële middelen via bijdragen van de deelnemende gemeenten en via opbrengsten van derden. Deze opbrengsten verkrijgt de GGD via subsidies dan wel afnemers van diensten.

De inkooporganisatie jeugdhulp Zeeland valt onder de gemeenschappelijke regeling GGD. De inkooporganisatie is vooral gericht op een effectieve en efficiënte inkoop van zorg voor jeugd voor de 13 Zeeuwse gemeenten. De taken en rollen van de inkooporganisatie zijn:

- Inkopen en contracteren van zorg;
- Uitvoeren van contractbeheer;
- Voeren van onderhandelingen met zorgaanbieders;
- Verzamelen van benodigde gegevens t.b.v. monitoring en verantwoording;
- Bewaken van de Zeeuws brede afspraken;
- Optreden als aanspreekpunt voor zorgaanbieders en gemeenten.

De GGD sluit aan bij de veranderingen in het sociaal domein met de uitvoering van de publieke gezondheidstaken inclusief de jeugdgezondheidszorg.

De GGD gaat verder met de opgezette programmalijnen:

- Gezondheid in de wijk;
- Kennis-Innovatie-Monitoring;
- Sociale & Fysieke Veiligheid en bescherming;
- Markt

De Inkoop organisatie Jeugdhulp Zeeland en de organisatie Veilig Thuis zijn onder gebracht bij de GGD. Zij hebben een aparte status met een bestuurscommissie en een aparte begroting.

3. Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

Vestigingsplaats: Middelburg

De Veiligheidsregio Zeeland is opgericht met het doel een nieuwe organisatie op te bouwen voor rampen en crisisbeheersing.

De twee besturen, het bestuur van de Regionale Brandweer Zeeland (RBZ) en de bestuurscommissie van de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) zijn samen gegaan als Regionaal Veiligheidsbestuur.

Het Regionaal Veiligheidsbestuur van de VRZ bestaat uit een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. In het algemeen bestuur nemen alle dertien burgemeesters van de Zeeuwse gemeenten zitting. Dit bestuur stelt de hoofdlijnen van beleid en de financiële kaders vast. Het gezag over de daadwerkelijke inzet van politie, brandweer en GHOR blijft bij de burgemeester in elke gemeente.

De VRZ staat voor meer samenwerking, meer daadkracht, bindende afspraken en heldere bevoegdheden waarbij de veiligheid en bescherming van de burger centraal staat. Het bestuur van de Veiligheidsregio heeft zich uitgesproken voor verregaande samenwerking en het benutten van alle mogelijkheden die leiden tot synergie tussen de verschillende korpsen.

4. Werkvoorzieningsschap De Betho

Vestigingsplaats: Goes

De Betho is het bedrijf dat de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uitvoert voor de zes gemeenten in de regio Noord/Zuid-Beveland en Tholen. Bij De Betho werken ruim 600 mensen in het kader van de WSW.

De deelnemende gemeenten dragen bij in de exploitatie van de Betho door middel van een vaste gemeentelijke bijdrage. De Betho is verder afhankelijk van de rijksbijdrage WSW die door de gemeenten één op één aan de Betho wordt doorbetaald en van omzet via opdrachten die de Betho uitvoert, de orderportefeuille. De continuïteit van de orderportefeuille is sterk afhankelijk van de gemeente als opdrachtgever.

Sinds de invoering van de Wet sociale werkvoorziening (modernisering WSW), is de gemeente meer verantwoordelijk in de regie over de uitvoering van de wet en ontvangt tevens rechtstreeks de hiervoor bestemde middelen. Wezenlijke inhoudelijke wijziging in de wet is dat er steeds meer nadruk wordt gelegd op de zogenaamde beweging van binnen naar buiten. Dat wil zeggen dat Wsw-werknemers zo veel mogelijk buiten de muren van het SW-bedrijf werkzaam zijn. De Betho realiseert deze beweging vooral door het inzetten van detacheringen (De Bethode).

5. NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vestigingsplaats: Den Haag

De gemeente neemt deel in het maatschappelijk kapitaal (aandelen) van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Het bezit van deze aandelen leidt tot een jaarlijkse dividenduitkering.

De gemeente Noord-Beveland beschikt over 6.520 aandelen x € 2,50 van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten, welke gevestigd is in Den Haag. De Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.

Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De gemeente Noord-Beveland heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen, dat bij de gemeente in bezit is.

6. PZEM NV

Vestigingsplaats: Middelburg

Het aandeel van de gemeente Noord-Beveland in het maatschappelijk kapitaal van Delta NV is 135 van de 15.280 aandelen.

De Zeeuwse gemeenten hebben samen 46,5% van de aandelen.

De verdeling van de aandelen is:

- 50% provincie Zeeland
- 46,5% Zeeuwse gemeenten
- 0,2 % provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland
- 3,3% gemeenten in Noord-Brabant en Zuid-Holland

Over boekjaar 2014 is voor het laatst dividend uitgekeerd.

In 2017 zijn twee onderdelen, Delta N.V. en de Delta Netwerkgroep, verkocht. Het achtergebleven bedrijf, verder gaand onder de naam PZEM N.V., bestaat nu uit drie onderdelen:

- 70% aandeel in EPZ;
- 50% aandeel in Evides;
- Wholesale.

Daarnaast zijn de statuten en het beloningsbeleid van PZEM N.V. op voorspraak van de aandeelhouders gewijzigd. Deze zijn in lijn gebracht met de samenstelling van de organisatie na verkoop van eerder genoemde onderdelen.

7. Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterscheldregio (SWVO)

Vestigingsplaats: Goes

Het Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio is een Gemeenschappelijke Regeling (GR) waaraan de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen deelnemen. De GR beoogt het realiseren van gezamenlijke beleidsontwikkeling, -voorbereiding en uitvoering voor een aantal bovengemeentelijke voorzieningen en activiteiten op het gebied van welzijn en zorg. Hierbij is het bevorderen van de onderlinge afstemming van beleid en het behalen van efficiëntie een belangrijke doelstelling voor het Samenwerkingsverband.

Het bestuur van het Samenwerkingsverband bestaat uit één vertegenwoordigend bestuurder namens elk van de zeven deelnemende gemeenten in de GR. De besluitvorming in het bestuur wordt voorbereid in ambtelijke werk- en projectgroepen voor de verschillende beleidsterreinen van het Samenwerkingsverband.

8. Zeeuwse Muziekschool

Vestigingsplaats: Middelburg

Vorm van bestuurlijke en organisatorische samenwerking, waarbinnen het geven van instrumentaal en vocaal muziekonderwijs en van muzikale vorming in de ruimste zin ten behoeve van leerlingen woonachtig in de deelnemende gemeenten wordt uitgeoefend.

Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de Zeeuwse Muziekschool wordt gevormd door vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten in Zeeland.

De partners zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het exploitatietekort. Verdeling vindt plaats op basis van een verdeelsleutel. De Zeeuwse Muziekschool staat in het teken van een nieuwe toekomstvisie. Kern daarvan is een overgang naar meer flexibiliteit en keuzemogelijkheden per gemeente. Daarnaast blijft er een basispakket dat alle gemeenten afnemen.

9. RMC/leerplicht

Vestigingsplaats: Goes

Op 1 april 2010 is het Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Oosterschelderegio (RBL) van start gegaan. De zeven gemeenten in de Oosterschelderegio: Schouwen-Duiveland, Noord-Beveland, Goes, Borsele, Kapelle, Reimerswaal en Tholen, zijn overeengekomen om de leerplichttaken en de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten gezamenlijk uit te laten voeren door een regionaal bureau.

De afspraken rondom deze regionale samenwerking zijn vastgelegd in de Gemeenschappelijke regeling leerplicht/RMC Oosterschelderegio.

De uitvoerende bevoegdheden/het werkgeverschap zijn gemandateerd aan de centrumgemeente Goes. De bestuurlijke aansturing wordt uitgevoerd door de portefeuillehouders van de zeven gemeenten.

10. Stichting Inkoopbureau West-Brabant

Vestigingsplaats: Zevenbergen

Sinds januari 2009 is Noord-Beveland aangesloten bij de Stichting Inkoopbureau West-Brabant: een inkoop samenwerking van een aantal gemeenten in Noord-Brabant, Zuid-Holland en Zeeland. De bedoeling van deze aansluiting is vooral het garanderen van continuïteit van professionele inkoop, verlaging van de inkoopkosten en verbetering van ons inkoopproces. De aansluiting behelst een doorlopend contract waarbij twee dagdelen per week worden afgenomen van de stichting. In die dagdelen is een inkoper bij de gemeente gedetacheerd.

11. Gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Bevelanden

Vestigingsplaats: Goes

Deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal.

Het openbaar belang van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Bevelanden is het bevorderen van een duurzame samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende, bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten sterk zullen beïnvloeden, is het resultaat van deze gemeenschappelijke regeling. Doel van de GR is samenwerking op het gebied van ICT, informatievoorziening, P&O, salarisadministratie en Werk, Zorg en Inkomen.

12. Gemeenschappelijke Regeling Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland

Vestigingsplaats: Terneuzen

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland voert sinds 2 januari 2014 milieu- en veiligheidstaken uit namens de Zeeuwse gemeenten, Waterschap Scheldestromen en de Provincie Zeeland.

De RUD Zeeland is een Gemeenschappelijke Regeling. Met deze vorm van samenwerking streeft de RUD naar een zo optimaal mogelijke uitvoering op het gebied van (milieu-) omgevingsvergunningen, -toezicht en -handhaving. Dit geldt ook voor groene wetten, bodemsanering, luchtvaart, vuurwerk, toezicht op zwembaden, Wabo en het omgevingsrecht.

RUD Zeeland voert het toezicht en de handhaving uit voor de bevoegde gezagen. Bedrijven kunnen voor hun activiteiten bij de RUD de benodigde vergunning krijgen.

Verbonden partijen

Verbonden partijen	Deelnemers	Rechtsvorm	Eigen en vreemd vermogen *	Resultaat (bijdrage gemeente/raming)
NV Bank Nederlandse Gemeenten	Nederlandse Gemeenten	NV	EV € 4.887.000.000 VV € 144.802.000	€ 7.000
PZEM NV	Provincies Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland en gemeenten in Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Holland	NV	EV € 1.326.804.000 VV € 940.039.000	€ 0 (dividend)
Stichting	Diverse gemeenten in	Stichting	EV € 493.007	€ 30.000

Verbonden partijen	Deelnemers	Rechtsvorm	Eigen en vreemd vermogen *	Resultaat (bijdrage gemeente/raming)
Inkoopbureau West-Brabant	Noord-Brabant, Zuid-Holland en Zeeland		VV € 332.404	

Gemeenschappelijke Regelingen

Gemeenschappelijke Regelingen	Deelnemers	Rechtsvorm	Eigen en vreemd vermogen *	Bijdrage gemeente/raming
Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland (OLAZ)	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 412.475 VV € 9.972.638	€ 533.793
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 5.448.092 VV € 18.768.728	€ 259.813
Veiligheidsregio Zeeland	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 3.671.380 VV € 6.568.217	€ 867.094
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap De Betho	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal en Tholen	GR	EV € 12.843.000 VV € 3.589.000	€ 527.702
Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio (SWVO)	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen	GR	EV € 1.037.433 VV € 9.000.791	€ 1.982.044
Zeeuwse Muziekschool	alle Zeeuwse gemeenten	GR	EV € 489.739 VV € 895.976	€ 74.000
Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Oosterschelderegio	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen	GR	EV € 0 VV € 31.318	€ 15.831
Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Bevelanden	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal	GR	EV € 259.941 VV € 2.448.962	€ 1.282.559
Gemeenschappelijke Regeling Regionale uitvoeringsdienst Zeeland	Alle Zeeuwse gemeenten, provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen	GR	EV € 1.438.783 VV € 1.749.494	€ 293.300

Risicobeheersing

De gemeente heeft zeggenschap door bestuursrecht in de gemeenschappelijke regelingen. Bij de verbonden partijen is er zeggenschap via stemrecht op de aandelen die de gemeente in bezit heeft. Daarnaast worden van de gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen de begroting en jaarrekening beoordeeld.

Risico's voor de grootste gemeenschappelijke regelingen:

SWVO

Er wordt gewerkt met een open einde regeling. De afrekening vindt nadien plaats. Er is geen invloed op het aantal afnemers van zorg. Het SWVO heeft geen reserves voor het opvangen van (onverwachte) tegenslagen.

GR de Bevelanden

De kosten van de uitvoering worden middels een verdeelsleutel onder de deelnemers verdeeld. Als de sleutel van de uitvoeringskosten wijzigt dan heeft dit invloed op de huidige uitvoeringsbudgetten.

VRZ

De meldkamers van Zeeland en Midden-West-Brabant zullen worden samengevoegd, het is nog niet duidelijk hoe dit zich zal verhouden tot de gemeentelijke bijdrage. De VRZ geeft aan dat door regionalisering er een vervangingsachterstand is ontstaan bij de voertuigen en het materiaal.

GGD

Naast de standaardtaken valt de inkooporganisatie jeugd onder de GGD. Er wordt gewerkt met een open einde regeling. Het risico is dat de gemeente meer betaalt aan de gemeenschappelijke regeling als de inkomsten die worden ontvangen van de Rijksoverheid.

3.5 Financiering

Inleiding

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie omvat de financiering van beleid en het eventueel uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Onder de treasuryfunctie valt niet het (garanderen van) verstrekken van leningen aan derden. Deze activiteiten vallen onder het desbetreffende programma.

Het beleid van de gemeente Noord-Beveland is vastgelegd in het treasurystatuut ter uitvoering van de verordening financieel beheer (ex artikel 212 Gemeentewet).

Het huidige treasurystatuut geldt sinds april 2010. Het statuut is het kader voor de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste punten, naast de voorschriften uit hoofde van de Wet financiering decentrale overheden (Fido), van dit kader zijn:

- Gelden worden alleen uitgezet/aangetrokken bij banken met een zogenaamde AAA-rating;
- Het aantrekken van leningen geschiedt door een offerte aan te vragen bij tenminste 3 financiële instellingen;
- Het college is gemandateerd gelden aan te trekken (uitvoering bij het hoofd van de afdeling Middelen);
- De gemeente maakt geen gebruik van derivaten.

Uit deze punten komt onder meer naar voren dat de gemeente Noord-Beveland heeft gekozen voor een zeer laag risicoprofiel.

Treasurybeheer

1. Risicobeheer vlottende schuld, kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren.

De wettelijke toegestane omvang van de kasgeldlimiet is gelijk aan het bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het dienstjaar. Bij ministeriële regeling is deze norm vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Indien dit percentage wordt overschreden zal een langlopende lening worden aangegaan. De kasgeldlimiet voor 2021 bedraagt bij een begrotingstotaal van € 29,55 miljoen derhalve € 2,51 miljoen.

2. Risicobeheer vaste schuld, renterisiconorm

Renterisico wordt onder andere gelopen bij herfinanciering van de vaste schuld met nieuwe leningen of bij renteherziening op basis van de leningsvoorwaarden. Geen renterisico, in de zin van de wet Fido, wordt gelopen bij het aangaan van nieuwe leningen als financiering van bijvoorbeeld nieuwe activa. De lasten van deze nieuwe leningen worden immers meegenomen in de meerjarenraming bij de kapitaallasten van nieuwe activa. Wanneer het zover komt dat activa met nieuwe vaste schuld gefinancierd moet worden, moet de opbouw van de lening portefeuille zodanig zijn dat niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningen geherfinancierd moet worden. Het risico van rentewijzigingen kan bij een evenwichtige opbouw gespreid worden over de jaren en verandering van de rente werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten in enig jaar.

De toetsing aan de rente risiconorm geeft voor 2021 tot en met 2024 het volgende beeld:

Renterisiconorm en renterisico's vaste schuld		in miljoen euro			
		2021	2022	2023	2024
Renterisico op vaste schuld					
1a.	Renteherziening op vaste schuld o/g	0,00	0,00	0,00	0,00
1b.	Renteherziening op vaste schuld u/g	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	0,00	0,00	0,00	0,00
3a.	Nieuwe aangetrokken vaste schuld	2,00	3,00	0,00	0,00
3b.	Nieuwe verstrekte vaste schuld	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)	2,00	3,00	0,00	0,00
5.	Betaalde aflossingen	1,65	1,20	1,32	1,12
6.	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	1,65	1,20	0,00	0,00
7.	Renterisico op vaste schuld (2+6)	1,65	1,20	0,00	0,00
Renterisiconorm					
8.	Omvang van de begroting	29,55	27,47	25,55	25,42
9.	Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
10.	Renterisiconorm (8*9)	5,91	5,49	5,11	5,08
Toets rente risiconorm					
10.	Renterisiconorm	5,91	5,49	5,11	5,08
7.	Renterisico op vaste schuld	1,65	1,20	0,00	0,00
11.	Ruimte(+)/Overschrijding(-);(10-7)	4,26	4,29	5,11	5,08

Uit bovenstaande tabel is af te leiden dat onze gemeente voor 2021 tot en met 2024 binnen de gestelde renterisiconorm blijft. Het aangaan van nieuwe langlopende geldleningen is afhankelijk van het tempo waarin nieuwe investeringen zullen worden uitgevoerd.

3. Financiering

Voor de uitvoering van de gemeentelijke taken zijn financieringsmiddelen nodig. De financieringspositie van de gemeente Noord-Beveland en de daarbij behorende financieringsbehoefte in de jaren 2020 tot en met 2023 is als volgt:

Financieringsoverzicht		in miljoen euro			
		2021	2022	2023	2024
Aanwezige financieringsmiddelen	Leningen 31-12	15,9	16,7	18,4	17,3
	Reserves 31-12	16,6	16,0	15,6	15,3
Geactiveerde investeringen 31-12		31,2	30,2	27,4	24,6
Investeringsplanning		3,0	5,6	6,8	8,2
Financieringssaldo per 31-12		-1,7	-3,2	-0,2	-0,2
Dekking financieringssaldo:					
Aan te trekken langlopende geldlening*		2,0	3,0	0,0	0,0

* indien en voor zover mogelijk kortlopende financiering i.v.m. rentepercentage

Het financieringstekort is het verschil tussen de totale financieringsbehoefte en de reeds beschikbare financieringsmiddelen.

Uit bovenstaande tabel valt af te leiden dat de gemeente in 2021 haar investeringen (€ 34,2 mln) voor 48,6% financiert met eigen middelen (reserves (€ 16,6 mln). Hierbij is uitgegaan van activeren van investeringen, verminderd met eventuele bijdragen van derden. Voor 2020 was de verhouding geraamd op 48,2%.

Mutaties lening portefeuille

Op dit moment heeft de gemeente geen leningen die in aanmerking komen voor vervroegde aflossing. Het gewogen gemiddelde rentepercentage over de leningenportefeuille in 2021 bedraagt 1,34%.

Renteontwikkeling

Het coronavirus heeft zich in een razendsnel tempo verspreid over de wereld. Als gevolg van de beperkende maatregelen van overheden zal de wereldeconomie dit jaar in een recessie belanden. Over het hele jaar voorzien we een daling van het mondiale bbp met naar schatting 1,0%.

In de Verenigde Staten zal de economie naar verwachting met ca. 5,7% krimpen. Als gevolg van de tijdelijke sluiting van bedrijven in de dienstensector en de luchtvaart zal de private consumptie sterk dalen. Daarnaast stellen bedrijven hun investeringsbeslissingen uit, waardoor de investeringen in vaste activa dalen. De inflatie neemt als gevolg van lagere energieprijzen af van 1,4% naar 0,5%. De Chinese economie groeit dit jaar als gevolg van de uitbraak van het coronavirus naar verwachting beduidend minder hard. We verwachten een toename van het bbp met ca. 2,3%. De inflatie loopt als gevolg van hogere voedselprijzen op naar ongeveer 3,5%.

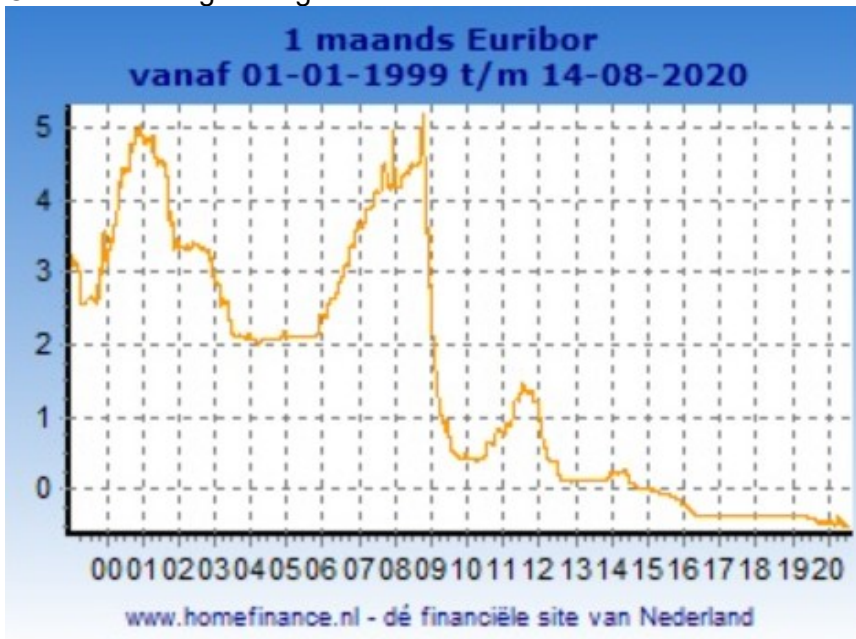
Als gevolg van de corona-epidemie en de beperkende maatregelen zal de economie van het eurogebied in het tweede kwartaal in een recessie komen. De private consumptie zal sterk dalen. Ook de investeringen in vaste activa lopen terug doordat bedrijven, als gevolg van de dalende vraag, investeringsbeslissingen uitstellen. Het bbp van de eurozone zal hierdoor naar verwachting met ca. 7,5% dalen. Vooral in de landen waar de overheid in maart een totale lockdown heeft doorgevoerd, neemt de bedrijvigheid af. De inflatie daalt van 1,2% in 2019 naar -0,2% dit jaar. De afname van de geldontwaarding is voornamelijk het gevolg van lagere energieprijzen. Het bbp van ons land neemt naar verwachting af met 4,2%. De inflatie blijft dit jaar beperkt tot 0,4%. In 2019 kwam de inflatie vooral door indirecte belastingverhogingen nog uit op 2,7%.

De ECB blijft in de komende twaalf maanden een ruim monetair beleid voeren. De lange rentetarieven blijven op een zeer laag niveau.

De rente voor kort geld is in de regel lager dan die voor lang geld. Op grond van deze veronderstelling is het uitgangspunt om zo veel mogelijk in de financieringsbehoefte te voorzien door het aantrekken van kort geld (voor zover dat mogelijk is binnen de wettelijke normen van de kasgeldlimiet).

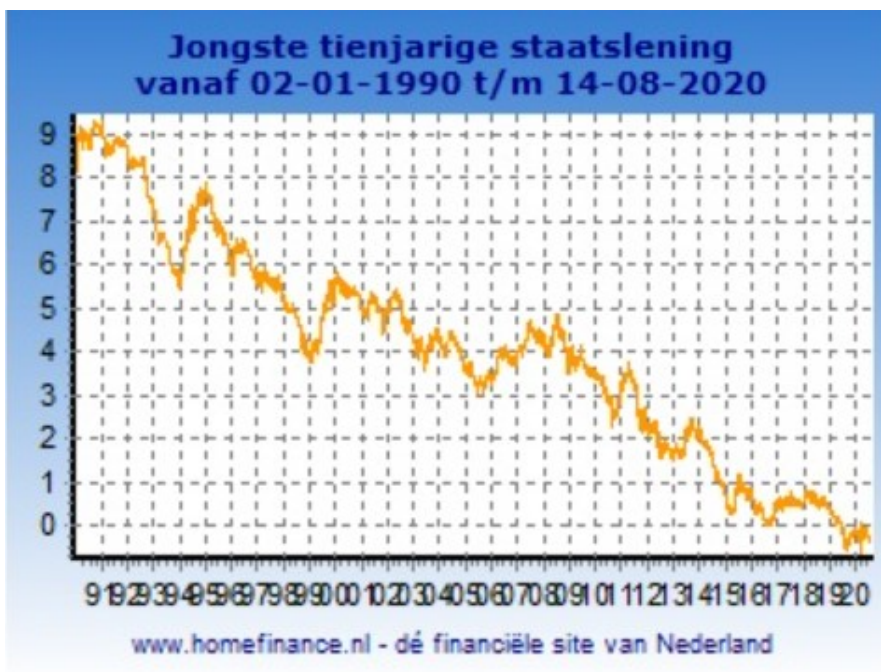
Geldmarktrente en Euribor

De geldmarktrente is de korte rente (looptijd tot 2 jaar). Om de ontwikkeling van de geldmarktrente te volgen wordt vaak naar de Euribor tarieven gekeken. Dit zijn de tarieven waartegen een groot aantal Europese banken elkaar korte termijn leningen in euro's verstrekken. Euribor staat voor Euro Interbank Offered Rate. Deze Euribor tarieven worden dagelijks bepaald en worden als basis gebruikt voor een groot aantal financiële producten. Onderstaande grafiek geeft een beeld van de historische ontwikkeling van Euribor.

Kapitaalmarktrente

De kapitaalmarktrente is de lange rente (looptijd vanaf twee jaar). Omdat er geen interbancaire langlopende rente bestaat, wordt bij het beoordelen van de ontwikkeling van de kapitaalmarktrente vaak naar de tarieven op staatsleningen gekeken. Onderstaande grafiek geeft een beeld van de historische renteontwikkeling op de kapitaalmarkt.

Rentelasten, renteresultaat en rentetoerekening

Schema rentetoerekening 2021 (renteomslag)			
Rentelasten lange financiering		€	234.373
Rentelasten korte financiering		€	-
Rentebaten		€	11.190 -/-
Totaal door te rekenen externe rente		€	223.183
Rente grondexploitatie	0,90% x € 3.997.336	€	35.976 -/-
Saldo door te rekenen externe rente		€	187.207
Rente over eigen vermogen		€	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	1,0% x € 993.832	€	9.938
De aan taakvelden (programma's incl. overzicht overhead) toe te rekenen rente		€	197.145
Boekwaarden vaste activa totaal per 1 januari	€ 30.986.844		
Boekwaarden van investeringen met vaste rente	€ - -/-		
Boekwaarden t.b.v. renteomslag	€ 30.986.844		
Renteomslagpercentage	0,6362%		
Renteomslagpercentage (afgerond)	1,00%		
De aan taakvelden (programma's incl. overzicht overhead) toegerekende rente (renteomslag)		€	309.868 -/-
Renteresultaat		€	-112.723

EMU-Saldo

Het EMU-saldo is het saldo van uitgaven en ontvangsten van de sector overheid. De sector overheid omvat de onderdelen centrale overheid, lokale overheid en sociale verzekeringsfondsen. Financiële transacties hebben geen gevolgen voor het EMU-saldo. Immers, de overheid ontvangt voor het ter beschikking stellen van middelen een vordering van gelijke waarde. Een deelneming in een onderneming is een voorbeeld van een financiële transactie. Het EMU-saldo van de gemeente Noord-Beveland ontwikkelt zich de komende jaren als volgt:

Omschrijving	2020	2021	2022
	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2020, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.671	-751	-1.710
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	1.652	1.257	1.094
3. Mutatie voorzieningen	217	221	-27
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.741	-2.046	539
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa			
Berekend EMU-saldo	-1.365	259	-3.370

Indien het EMU-saldo overschreden wordt, kunnen door middel van bestuurlijk overleg maatregelen genomen worden. Tijdens deze kabinetsperiode worden er naar verwachting geen sancties opgelegd.

3.6 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting. Bedrijfsvoering is van belang voor het verwezenlijken van de taken van de gemeente. Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken over de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft als reikwijdte de gemeentelijke organisatie, niet alleen de ambtelijke, maar ook de bestuurlijke organisatie.

De gemeente Noord-Beveland is er voor haar burgers. Zij wil daadwerkelijk iets doen aan de kloof tussen overheid en de burgers, die laatste decennia is ontstaan. Hierbij past een andere rol van de gemeente. Niet alleen maar transparantie en een betere communicatie, maar vooral de zeggenschap meer teruggeven aan inwoners. Geen gemeentelijke overheid die controleert en beheerst, maar een die de regie voert en faciliteert. Hierdoor kunnen de inwoners van Noord-Beveland zelf meer vormgeven aan hun leefomgeving. Deze eigen verantwoordelijkheid leidt tot meer respect, samenwerken en rekening houden met elkaar. Dit zijn de belangrijkste fundamenten voor een betere leefbaarheid. Om invulling te geven aan de hierbij horende visie en doelstellingen moet de gemeentelijke organisatie gaan voor:

- Een zelfstandige gemeente Noord-Beveland, die inspeelt op de snelle maatschappelijke ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente;
- Optimale dienstverlening aan de burgers waarbij burgerparticipatie en eigen verantwoordelijkheid sleutelwoorden zijn;
- Een regievoerende ambtelijke organisatie met medewerkers die in staat zijn in te spelen op de snelle maatschappelijke ontwikkelingen;
- Een verdergaande deregulering bewerkstelligen.

Eén van de belangrijkste uitgangspunten in de huidige organisatieontwikkeling is het streven naar een organisatie met mensen die vinden dat (individuele) inspanningen moeten bijdragen aan het geheel van de gemeente Noord-Beveland. Met andere woorden: we gaan steeds voor het totaal en werken in het belang daarvan. Niet het belang van de afdeling of van de medewerker staat voorop, maar het belang van de organisatie gezien vanuit de Noord-Bevelandse gemeenschap. Alleen vanuit dat geheel kunnen we kwaliteit leveren in dienstverlening toegesneden op de vraag van de klant.

Het bovenstaande is vertaald in een missie:

”Noord-Beveland, voor een goed leefklimaat en maatwerk in dienstverlening.”

Om de toekomstige situatie te realiseren zal er de komende jaren het nodige moeten gebeuren. Randvoorwaarde daarbij is dat de organisatie aandacht heeft voor digitalisering, zoals verwoord in het Rijksoverheidsprogramma Agenda Digitale Overheid – NLDIGIbeter, waarbij digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven centraal staat.

Om u inzicht te geven in de maatregelen die ook in 2021 zullen gelden om het ambtelijk apparaat beter toe te rusten en daardoor beter te laten functioneren, volgen wij hieronder de zogenaamde PIOFAH-indeling.

Personeel en organisatie

Sinds 1 januari 2015 wordt de dienstverlening P&O vanuit de GR de Bevelanden aangeboden.

Medewerkersgesprek

De personeelscyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken, gekoppeld aan gratificaties, is al langere tijd onderwerp van discussie. Het management gaat in goed overleg, ook met de Ondernemingsraad, op zoek naar een aanpassing van de huidige regeling. We zien dat steeds meer organisaties de overstap maken naar de “prestatiedialoog”. Ontwikkelingen gaan meestal harder dan de klassieke jaarlijkse beoordelingsystematiek kan bijbenen. Sneller en vaker in dialoog gaan met medewerkers over het functioneren, geeft ruimte om medewerkers nog beter te coachen in hun werk, ontwikkeling en ontplooiing van talenten. Gedacht wordt aan de invoering van het medewerkersgesprek. Een medewerkersgesprek biedt ruimte voor maatwerk en past binnen de huidige arbeidsmarktrends en ontwikkelingen rondom aantrekkelijk werkgeverschap. Wij verwachten dat dit zal bijdragen aan de motivatie en ontwikkeling van medewerkers.

HR21

De gemeente gaat in 2021 kijken naar de mogelijkheden van HR21. Het functiewaarderingsstelsel HR21 van de VNG is een sectoraal systeem en daarmee een gemeenschappelijke meetlat voor functiebeschrijvingen en -waarderingen. Het maakt organisaties flexibeler en biedt medewerkers mogelijkheden voor een optimale loopbaanontwikkeling. Al 230 organisaties (waaronder gemeenten, samenwerkingsverbanden, SW bedrijven, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's) zijn overgestapt. Binnen de Bevelanden hebben een aantal gemeenten er al voor gekozen te gaan werken met HR21. Wij zullen mede op basis van die ervaringen de bruikbaarheid voor onze organisatie beoordelen.

Aanbesteden flexcontract

In 2016 hebben de Bevelandse gemeenten en GR, na gezamenlijk een Europese aanbesteding te hebben doorlopen, een raamovereenkomst afgesloten met StartPeople als ‘preferred supplier’ voor de inhuur van flexibel personeel tot en met Cao-gemeenten schaal 8. De looptijd van deze overeenkomst was 1 maart 2017 tot en met 28 februari 2019 met tweemaal de optie tot verlenging met een jaar. Van beide verlengingsopties is gebruik gemaakt waardoor de raamovereenkomst definitief eindigt op 28 februari 2021.

De Bevelandse gemeenten en Gemeenschappelijke Regeling de Bevelanden (aanbestedende diensten) zijn voornemens om de inhuur van tijdelijk flexibel personeel ook de komende jaren in één of meer raamovereenkomsten te organiseren. De markt voor flexibele arbeid is over de volle breedte in beweging. Die beweging is zichtbaar in technische ontwikkelingen, in maatschappelijke ontwikkelingen en in wijzigende wetgeving.

De aanbestedingsprocedure is gestart in mei 2020. Tijdens het traject zal worden geïnventariseerd welke flexbehoefte er in de organisaties te verwachten valt en op welke wijze hier invulling aan gegeven kan worden.

Aanbesteding ARBO

Het huidige contract met Zorg van de Zaak loopt tot 1 juli 2021. In het derde kwartaal van 2020 wordt er een nieuwe aanbesteding opgestart samen met de andere Bevelandse gemeenten en GR. Deze aanbesteding heeft als doel om met één aanbestedingsaanbieder een overeenkomst aan te gaan voor het ter beschikking stellen van (een) bedrijfsarts(en) die conform het eigen-Regiemodel de opdrachtgevers zullen ondersteunen in het verzuimbegeleidingsproces.

Uitwerking Preventief Medisch Onderzoek (PMO)

In 2020 vond er een Preventief Medisch Onderzoek (PMO) plaats. Het onderzoek werd uitgevoerd door Adaptics en geeft medewerkers een inzicht in de gezondheid (lichamelijk en mentaal), werkbeleving, leefstijl en loopbaan. Oftewel: zijn/haar vitaliteit. Het onderzoek bestond uit zowel een vragenlijst als fysieke metingen die plaatsvonden in een ‘Gezondheidsbus’. Alle medewerkers hebben vervolgens een uitgebreid persoonlijk

adviesrapport ontvangen. De resultaten zijn op organisatieniveau gedeeld met de gemeente. In 2020/2021 wordt er een uitwerking gegeven aan dit onderzoek. Er wordt een actieplan opgesteld samen met de medewerkers, dus bottom-up. Medewerkers met een hoge vitaliteit zitten lekker in hun vel, hebben levenslust en genieten vaak ook een goede gezondheid. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt bovendien dat vitale en bevlogen medewerkers efficiënter en productiever zijn. Door het opzetten van een actieplan wordt er blijvend aandacht besteed aan dit thema. In 2024 wordt er wederom een PMO uitgevoerd.

Communicatie

Het gemeentebestuur van Noord-Beveland heeft de plicht en de intentie om haar doelgroepen over nieuwe plannen en uitvoering van beleid en regelgeving op tijd te informeren en eventueel te betrekken. Bovendien wil de gemeente ook aan haar burgers laten zien wat ze allemaal voor hen doet en hoe ze dat doet. Communicatie is dus een belangrijke kerntaak van de gemeente.

De afgelopen jaren is de relatie tussen overheid en haar doelgroepen, burgers in het algemeen, bedrijfsleven en organisaties veranderd. Door de toegenomen mondigheid, zelfbewustzijn en zelfstandigheid stelt de samenleving steeds hogere eisen aan de overheid, ook interactie wordt steeds belangrijker.

Bovendien geeft social media doelgroepen de mogelijkheid om hun opinie ook aan een groter publiek bekend te maken, wat zowel positief als negatief van invloed kan zijn op (nieuwe) projecten en plannen en op de uitvoering van beleid en regelgeving van de gemeente.

In deze veranderende maatschappij heeft communicatie steeds meer een beslissende invloed en daarmee maakt communicatie over het algemeen het onderscheid in succes van projecten. Aan adequate en tijdige communicatie wordt zowel door doelgroepen als door de gemeente veel waarde gehecht. Bovendien is het belangrijk om een goed beeld van onze organisatie neer te zetten. Dit kan door opmerkelijke resultaten en successen op tijd voor het voetlicht te brengen. Communicatie hoort dus in het hart van het beleid thuis.

Het vastgestelde communicatiebeleid uit 2018 is leidend.

Interne Communicatie

Interne communicatie is álle communicatie tussen medewerkers, van een gesprek bij de koffieautomaat tot een toespraak van de burgemeester bij de kerstbijeenkomst.

Meer specifiek gaat het om communicatie om organisatorische en/of individuele doelen te bewerkstelligen. Veel belangrijker dan strategieën en instrumenten is dan ook het besef, op alle niveaus, dat communiceren nodig is. Dit beleid richt zich op het versterken van dit bewustzijn, het faciliteren van de uitvoering en de ondersteuning die hierbij vanuit afdeling Communicatie wordt geleverd.

De interne gemeentelijke organisatie heeft te maken met twee publieksgroepen die op hun beurt nog verder op te splitsen zijn, de ambtelijke organisatie en de bestuurlijke organisatie. Iedere doelgroep heeft zijn eigen informatiebehoefte.

Doelstellingen:

Communicatie is een regulier onderdeel van de beleidsvorming en de beleidsontwikkeling.

- De interne doelgroepen beschikken tijdig over juiste en eenduidige informatie die voor hen van belang is.
- Intranet wordt gebruikt als primair communicatiemiddel; afhankelijk van het doel kunnen er ook andere middelen worden ingezet.
- De huisstijl wordt algemeen toegepast.
- Teksten kenmerken zich door helder taalgebruik; beleidsstukken zijn eenvoudig en toegankelijk geschreven.
- Intern wordt de basis gelegd voor een goede externe presentatie en beeldvorming. De medewerkers voelen zich betrokken en zijn gemotiveerd om bij te dragen aan de realisatie van de organisatiedoelstellingen. Ze komen op voor de organisatie, ook buiten werktijd.
- Eerst intern communiceren, dan extern.

Intranet

In 2019 is een nieuw en social intranet geïntroduceerd in samenwerking met de Bevelandse gemeenten en GR De Bevelanden, hiervan zal in 2021 continue doorontwikkeling plaatsvinden.

Personeelsbijeenkomsten

Personeelsbijeenkomsten worden georganiseerd indien hier behoefte aan is in samenwerking met afdeling P&O.

Bevelanden

De communicatieadviseur blijft de ontwikkelingen binnen de GR volgen en neemt deel aan Bevelandsbrede communicatie-overleggen.

Externe Communicatie

De burgers zijn voor de gemeente de primaire doelgroep van externe communicatie. Het klassieke communicatiemodel kennis – houding – gedrag speelt een belangrijke rol. Als de burgers goed geïnformeerd worden, zal dat hun houding en gedrag ten opzichte van de gemeente positief beïnvloeden, zeker als er ruimte is voor interactie.

De gemeente is verantwoordelijk voor het goed informeren van haar inwoners en dient ook te zorgen voor goede mogelijkheden om informatie vanuit de burgers naar de organisatie te brengen.

Doelstellingen:

- Informeren.
- Op een open, actieve, respectvolle en klantvriendelijke manier communiceren.
- Ruimte scheppen voor conversatie en aangeven in hoeverre burgers kunnen participeren.
- De gemeente profileert zich als een aantrekkelijke gemeente om te wonen, werken en recreëren.
- Positief imago neerzetten.
- Toegankelijke website.

Schriftelijke communicatiemiddelen

Het Gele Krantje wordt voortgezet zoals in 2020. De Peelande wordt eveneens op dezelfde manier voortgezet als in 2020, met een thema-editie als daar aanleiding toe is. Persberichten worden gestuurd indien nodig. Flyers en folders worden vervangen of nieuw gemaakt indien nodig.

Pers

In 2021 wordt het maandelijkse pers half uurtje met het college en pers voortgezet. Er is een nauw contact met de journalisten van de lokale media.

Social media

Social media in blijven zetten zoals in 2020. We volgen het vastgestelde beleid. De afdeling communicatie houdt nauwgezet de ontwikkelingen in de gaten.

Filmpjes

Bij bepaalde projecten of crises worden er ook in 2021 filmpjes gemaakt die online te delen zijn voor een zo hoog mogelijke attentiewaarde.

Narrowcasting

De gemeente meldt hierop nieuws en de VVV zet er zelf ook haar nieuws op, dit in 2021 zo voortzetten.

Evenementen

In verband met corona zal er in 2021 geen nieuwjaarsreceptie gehouden worden. In september zal het Boerenontbijt voor nieuwe inwoners gehouden worden. Bedrijven bezoeken Bedrijven wordt voortgezet, Communicatie heeft hierin geen leidende rol, maar ondersteunt, evenals bij de bijeenkomsten van de Zorgcafé's, een mogelijke woonbeurs en de Vrijwilligersavond.

Speeches/voorwoorden

Indien gewenst schrijft de afdeling Communicatie voorwoorden en speeches voor de bestuurder(s).

Advertenties

Worden geplaatst indien nodig op ad hoc basis.

Crisiscommunicatiepool

De afdeling communicatie maakt deel uit van de crisiscommunicatiepool en oefent en traint het hele jaar door voor de specifiek toebedeelde rollen.

Gemeentelijke website

We blijven voortdurend werken aan content beheer en monitoring van de gemeentelijke website. Belangrijke aandachtspunten blijven actualiteit, gebruiksvriendelijkheid en toegankelijkheid, waarbij de gebruiker/bezoeker van de website centraal staat. We werken steeds meer samen met de andere Bevelandse gemeenten op het gebied van doorontwikkeling. Daarbij worden ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en dienstverlening nauwlettend in de gaten gehouden.

In 2020 is gestart met een aanbesteding voor een nieuwe website. Dit wordt samen met de andere Bevelandse gemeenten in 2021 verder gerealiseerd.

Werkenbijsite

Eind 2019 is er een nieuwe website live gegaan voor vacatures binnen de Bevelanden. 2021 wordt deze Werkenbijsite regelmatig geëvalueerd.

Middelen

Team Financiën

Er wordt al jaren een steeds groter beroep gedaan op Team Financiën als het gaat om nieuwe activiteiten die vanuit het Rijk worden opgelegd en een intensivering van vragen naar rapportages en analyses waarmee het college en de gemeenteraad besluiten kan nemen. Team Financiën heeft al langere tijd een te lage capaciteit om goed uitvoering te kunnen geven aan de nieuwe en intensievere activiteiten.

Er is sprake van een ondercapaciteit van 1,72 fte en onderbezetting van 1,95 fte. Om deze ondercapaciteit en onderbezetting op te lossen en tevens capaciteit te creëren voor activiteiten die op korte termijn uitgevoerd moeten worden zoals de nieuwe uitvoering van de rechtmatigheid vanaf 2021, herverdeling gemeentefonds, implementatie nieuwe financiële software, monitoren, analyseren en rapporteren gevolgen corona, opzetten fraude- en risicobeleid en te kunnen voldoen aan de vraag naar extra rapportages en analyses door het college en de gemeenteraad, zal de afdeling middelen worden uitgebreid. Uiteraard allemaal naast de producten van de reguliere planning en control cyclus.

Belastingen

De belastingwerkzaamheden zijn uitbesteed aan Bobeldijck BV tot en met 2021. Zij zorgen ervoor dat de diverse belastingaanslagen opgelegd worden en voor het waarderen van WOZ-waarde van de diverse objecten. Het innen van de belastingen gebeurt door de gemeente Noord-Beveland zelf. De kwijtschelding is uitbesteed aan het Waterschap. De waarderingskamer heeft een positieve grondhouding bij de beoordeling van het huidige proces.

Rechtmatigheid

Met ingang van 2021 moet college van burgemeester en wethouders zelf een rechtmatigheidsverklaring afgeven in de jaarrekening. Dus in 2022 over de jaarrekening 2021. De externe accountant krijgt hierdoor een andere rol. Dit heeft gevolgen voor de (interne) verantwoording binnen de gemeentelijke organisatie. Een uitdaging, maar ook een kans voor de gemeente.

De uitdagingen waar de gemeente (nog steeds) voor staat zijn nog groot. Denk hierbij aan de overheveling van taken uit het sociaal domein (Wmo, Jeugdhulp, etc.), Europese aanbestedingen, energie transitie en uiteraard de gevolgen van de coronacrisis.

Tegelijkertijd is er de roep om transparantie van de gemeentelijke organisatie zodat de gemeenteraad zijn controlerende taak beter kan uitvoeren. De financiën van de gemeente zijn te belangrijk om alleen aan specialisten over te laten.

Deze ontwikkelingen maken dat het meer dan ooit van belang is dat gemeente Noord-Beveland grip heeft op haar interne processen en de daarbij behorende financiële huishouding. De gemeente moet zelf aantonen dat ze budgetten rechtmatig besteedt en het college van B&W geeft daarbij een rechtmatigheidsverantwoording af aan de gemeenteraad en gaat daar zelf over in gesprek met de gemeenteraad (voorheen was dit de taak van de accountant).

Inkoop- en aanbestedingsbeleid

De gemeente is aangesloten bij de Stichting Inkoopbureau West-Brabant. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente is vastgelegd in de beleidsnotitie inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Noord-Beveland. Alle inkoop- en aanbestedingsbeleid worden volgens dit beleid uitgevoerd. Als daartoe gegronde argumenten zijn, wordt gemotiveerd afgeweken van dit beleid middels een collegebesluit.

Team DIV

Gezien de ontwikkelingen bij de digitalisering/zaakgericht werken en personeelsverloop zal er een notitie opgesteld worden zodat de afdeling DIV/archief weer voor de toekomst voorbereid is.

Informatievoorziening en Automatisering

Gemeenten ontwikkelen zich tot de meest nabije overheid voor burgers, bedrijven en instellingen. Dit betekent dat we werken aan het verbeteren van onze publieke dienstverlening en de ondersteunende informatievoorziening.

De ICT taak is centraal belegd binnen GR de Bevelanden. In 2021 actualiseert GR de Bevelanden samen met de deelnemers het Informatiebeleid. Verschillende aspecten van de netwerksamenleving en wat dit betekent voor gemeenten worden daarin meegenomen

In het Rijksoverheidsprogramma Agenda Digitale Overheid – NLDIGIbeter vraagt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aandacht voor de doorontwikkeling van de digitale overheid en het ontstaan van de i-Samenleving. Vanuit het ministerie van BZK en de VNG wordt dit proces ondersteund door concepten en instrumentarium aan te reiken. De Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), geborgd in de wet Digitale Overheid, loopt als een rode draad door deze programma's. Hiermee wordt het gebruik van generieke digitale voorzieningen bevorderd. Het stelsel van basisregistraties speelt een belangrijke rol, tevens wordt de vindbaarheid, begrijpelijkheid en herkenbaarheid van digitale dienstverlening gewaarborgd.

Binnen de Bevelanden is het concept van zaakgericht werken ingevoerd, waarbij informatie in samenhang binnen een zaak wordt opgeslagen en ontsloten. Er vindt in 2021 doorontwikkeling plaats op het gebied van contractbeheer, bekendmakingen en digitale handtekening.

Informatiebeveiliging

In 2013 is de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) aangenomen. De BIG wordt in 2020 vervangen door de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), waarbij 2019 het overgangsjaar is. Vanaf 2020 is de Informatiebeveiligingstoets van ENSIA gebaseerd op de BIO.

Gemeenten hebben inmiddels ervaring opgedaan met de BIG en gaan nu over naar een meer risico gestuurde aanpak. Hoe te beginnen met de BIO is voor veel gemeenten een uitdaging. Want de BIO geldt voor alle gemeentelijke processen en de verantwoordelijkheid voor informatieveiligheid ligt nu expliciet(er) bij de proceseigenaar.

Voor de gemeente Noord-Beveland gaat dit om de beveiliging van gegevens en systemen binnen onze organisatie en natuurlijk hoe mensen hiermee omgaan.

Het gaat om het inrichten van processen en procedures, om kennis en bewustzijn. En in de laatste plaats pas om techniek. Of de dreiging nu komt van een onbewuste medewerker, een criminele organisatie of een stroomstoring: de technische en organisatorische maatregelen om schade te voorkomen, te beperken en te vermijden zijn hetzelfde. Risicomanagement is de basis van een goede informatiebeveiliging.

De risico's van een slechte informatiebeveiliging zijn talrijk: privacyschendingen door een datalek, economische schade door het uitlekken van vertrouwelijke plannen, fysieke schade door storingen in systemen in de openbare ruimte.

Gemeentelijke bestuurders zijn verantwoordelijk voor de informatiebeveiliging van de gemeente. Zij bepalen hoeveel risico de gemeente wil lopen. De lijnmanager is verantwoordelijk voor de inrichting van processen en systemen zodat de risico's teruggebracht worden tot een acceptabel niveau.

Inwoners en ondernemers moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens veilig zijn, dat de informatie die de gemeente uitwisselt met andere overheden betrouwbaar is en dat de gemeente zorgt voor een veilige leefomgeving. Betrouwbare informatie is de belangrijkste grondstof voor een gemeente om haar werk goed te kunnen doen. Hiervoor is informatiebeveiliging een randvoorwaarde.

3.7 Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid is een afgeleide van ruimtelijke en sociale doelstellingen en schetst de instrumenten die door de overheid worden ingezet om deze doelstellingen te verwezenlijken. Ook bevat het de wettelijke, beleidsmatige en financiële kaders en de te hanteren risicoanalyse van het gevoerde grondbeleid. Het grondbeleid voor de gemeente Noord-Beveland is opgenomen in de 'Nota Grondbeleid gemeente Noord-Beveland'. De nota zal in 2021 worden herzien op basis van de nieuwe gemeentelijke Omgevingswet en de gewijzigde economische situatie en de in 2017 gewijzigde BBV-regelgeving zal hierbij in ogenschouw worden genomen. Met de nota worden kaders gesteld die meerjarig gelden. De nota biedt de mogelijkheid binnen deze kaders flexibel in te kunnen spelen op wijzigingen in de markt en verschaft zowel intern als extern transparantie over kaders waarbinnen grondexploitatieprojecten mogelijk gemaakt worden. Rode draad vormt de vraag "Wat zijn noodzakelijke kaders die de gemeenteraad met betrekking tot grondbeleid dient vast te leggen?".

Wijze van uitvoering van het grondbeleid

Inzicht in het gevoerde c.q. te voeren grondbeleid is onontbeerlijk gezien het grote financiële belang en de risico's gemoeid met het exploiteren van gronden. De Nota Grondbeleid bevat een samenvatting van de ruimtelijke visie en het beleid van de gemeente. De kaders zijn als volgt vastgesteld:

- Ten opzichte van de verwachte behoefte wordt gestreefd naar maximaal 20% overcapaciteit in het totale programma (privaat + publiek) t.o.v. de nieuwbouwbehoefte t/m 2030 om flexibel in te kunnen spelen op de marktvraag.
- Versterking van de (bestaande) verscheidenheid en behoud van de basiskwaliteit in elke kern is richtinggevend.
- Wonen dient primair in de woonkernen plaats te vinden waarbij de focus voor nieuwbouw de komende jaren zal liggen op de kernen met relatief de meeste voorzieningen.
- Er wordt vooral ingezet op betaalbare woningen. De focus ligt op woningen voor ouderen en zorgwoningen.
- In Noord-Beveland kan alleen nog maar uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen plaatsvinden.
- Het uitgangspunt is minimaal een supermarkt te behouden in Kamperland, Kortgene, Colijnsplaat en Wissenkerke. Wanneer uit de kosten-batenanalyse blijkt dat dit niet (financieel) haalbaar is, kan hiervan worden afgeweken.
- Mede door het actieve grondbeleid dat de gemeente heeft gevoerd, volstaat faciliterend grondbeleid voor de komende jaren.
- Slechts in uitzonderingsgevallen is, na besluitvorming door de raad, actief grondbeleid mogelijk en dan alleen als voldoende waarborgen aantoonbaar is geregeld en wordt aangesloten op de gemeentelijke ruimtelijke en sociale doelstellingen.

Daarnaast zijn de kaders vastgelegd op het gebied van risicomangement en weerstandsvermogen, winst- en verliesneming, fondsafdrachten en grondprijnsbeleid en de verdeling van verantwoordelijkheden in de organisatie. Ook de wijze van rapporteren aan de raad en projectbeheersing en informatievoorziening zijn opgenomen in de Nota Grondbeleid gemeente Noord-Beveland.

<u>Kern</u>	<u>Project</u>	<u>Mogelijk aantal woningen</u>
Kamperland	Campervelden	60
Kamperland	Havenkanaal	105
Kamperland	Zorgresidence Ruitenplaat	8
Kamperland	Veerweg	0
Kamperland	Nieuwstraat	5
Kamperland	Oosthavendijk	6
Kamperland	Havenweg jachthaven	8
Wissenkerke	Akkerrand	10
Wissenkerke	Sportvelden	30
Wissenkerke	Dorpsweg/Ooststraat	5
Kortgene	Stadspolder	43
Kortgene	Beurtschipperstraat	20
Kortgene	Westdijk	2
Colijnsplaat	Valkreek	3
Colijnsplaat	Havenplateau	6
Colijnsplaat	Ringweg	7
Kats	Kreekpad	9
Geersdijk	Sportvelden	8

De woningbouwplanningslijst van 2013 voorzag in de periode tot 2020 in de bouw van ca. 200 woningen, verspreid over alle kernen en zowel op uitbreidings-, inbreidings- en op herstructureringslocaties. Ontwikkeling van de locaties vindt zowel plaats door de gemeente (actief) als door particulieren/projectontwikkelaars (faciliterend). In 2013 t/m 2019 zijn er 213 nieuwe woningen gebouwd, waarvan 58 in 2019. Het monitoren van de woningbouwplanning geeft een beter beeld wanneer dit over meerdere jaren wordt gezien. In de jaren 2013 tot en met 2015 zaten we nog in de economische crisis. De laatste jaren hebben we de crisis achter ons gelaten en zien we het aantal gebouwde woningen weer flink aantrekken.

Jaarlijks wordt ook het aantal gesloopte woningen bijgehouden, net als de vervangende nieuwbouw. De afgelopen 6 jaar (2013 t/m 2019) zijn er 98 woningen gesloopt waarvan er 66 zijn/worden vervangen door nieuwbouw.

Ten opzichte van de voorgaande begroting hebben er wat wijzigingen plaatsgevonden. Het betreft voornamelijk doorschuiven van woningen naar een achterliggende periode.

In de vorm van RIP II te Kamperland heeft de gemeente 1,16 netto hectare grond die vanaf 2011 zou worden uitgegeven, als uitbreiding van het bedrijfsterrein RIP I. Bij gebrek aan belangstelling is echter nog niet gestart met het bouwrijp maken. Door verbetering van de economische situatie neemt de belangstelling toe en zal naar het zich laat aanzien gestart worden met het bouwrijp maken.

Sinds 1 januari 2016 zijn de niet in exploitatie genomen gronden afgeschaft. Deze moeten opgenomen worden naar de MVA op de balans onder 'strategische gronden'. De gemeente Noord-Beveland heeft één strategische grond. Dit betreft de Molenweg Colijnsplaat. Deze strategische grond zal in deze paragraaf dan ook verder buiten beschouwing gelaten worden.

Voor de in exploitatie genomen gronden zijn de huidige boekwaardes geëxtrapoleerd teneinde iets te kunnen zeggen over het uiteindelijke resultaat. Bij de vermelde plannen zijn de becijferingen tot stand gekomen op basis van de gegevens zoals opgenomen in het actuele woningbouwprogramma, de door de raad vastgestelde grondprijnsnota.

De grondprijsnota is in 2018 opnieuw vastgesteld. De gronden waar woningbouw op gaat plaatsvinden zijn afzonderlijk getaxeerd. Bij het opstellen van de grondexploitaties is uitgegaan van deze getaxeerde verkoopprijzen.

Daarnaast wordt er gerekend met een rekenrente van 1%.

Voor de inrichting van een plan € 500.000,- per ha voor kosten bouwrijpmaken, woonrijpmaken en de kosten van voorbereiding en toezicht.

De grondprijsnota wordt jaarlijks geactualiseerd.

Toepassing van het voorgaande heeft geleid tot de volgende geprognosticeerde resultaten:

	Verwacht resultaat	Voordelig /nadelig	Reeds genomen winst / verlies (-)	Einde expl. Per.
In exploitatie genomen bouwgronden:				
- Kamperland, Handelshaven fase 1	317.356	Voordelig	464.000	2022
- Kamperland, Handelshaven fase 2	1.865.357	Voordelig	2.063.500	2022
- Wissenkerke, Zuid-Oost (Locatie van der Maas)	2.398	Voordelig	-285.400	2022
- Wissenkerke, Sportvelden	486.362	Voordelig	225.500	2026
- Kamperland, bedrijventerrein Rip II*	63.292	Voordelig	0	2024
- Kortgene, Stadspolder	315.345	Voordelig	138.000	2032
- Sportvelden Geersdijk	63.032	Voordelig	24.000	2022
- Jachthaven Kamperland	13.742	Voordelig	0	2024
- Voormalige locatie Zeelandnet	599.692	Voordelig	0	2029

* De laatste ontwikkeling m.b.t. de Aldi zijn nog niet in deze berekening meegenomen

In het verleden is er op de Handelshaven fase 1 in Kamperland een winst genomen van € 464.000. Er worden op deze grondexploitatie vrijwel geen kosten meer gemaakt. Wel moet er nog één perceel verkocht worden. De verwachting is dat dit in 2022 zal gebeuren. De grondexploitatie zal dan afgesloten kunnen worden met € 317.000. De totale winst komt dan uit op € 781.000.

In 2015 is er een koopovereenkomst gesloten tussen de gemeente Noord-Beveland en Bouwbedrijf De Delta over de gronden Handelshaven fase 2 in Kamperland. Deze overeenkomst houdt in dat Bouwbedrijf De Delta de gronden voor € 4.500.000 koopt van de gemeente en deze zelf bouwrijp maakt.

De totale grondexploitatie betreft 28 kavels. Bij de verkoop van de eerste 20 kavels zal de totale opbrengst (€ 4.500.000) ontvangen zijn. In 2017 t/m 2019 zijn er 11 van de 20 kavels verkocht. Hiervoor is reeds een winst genomen van € 2.064.000. De verwachting is dat de laatste kavels in 2022 verkocht zullen worden. De totale winst komt dan uit op € 3.929.000.

Er ligt voor de grondexploitatie Wissenkerke Zuid-Oost een concept koopovereenkomst om het hele gebied op te kopen (incl. kortingsregeling). De verwachting is dat deze verkoop in 2021 plaats zal vinden. Op deze grondexploitatie is al eerder een verlies genomen van € 285.400. Na de laatste verkoop en nog wat laatste kosten in het gebied is de verwachting dat de grondexploitatie in 2022 kan worden afgesloten.

Eind 2019 is er een koopovereenkomst (incl. kortingsregeling) gesloten voor de verkoop van het hele gebied Sportvelden Wissenkerke aan een projectontwikkelaar. De kosten voor woonrijp maken zijn daarbij voor rekening van de koper. Er is reeds eerder een tussentijdse winst genomen van in totaal € 226.000. De verwachting is dat de grondexploitatie Sportvelden Wissenkerke in 2026 met een winst van € 486.000 kan worden afgesloten. De totale winst komt dan op € 712.000.

Sinds 2017/2018 is de Aldi tijdelijk gevestigd op bedrijventerrein Rip II. Hiervoor betaalt de Aldi huur. Het is de bedoeling dat de Aldi zich uiteindelijk definitief gaat vestigen op het Rip II. De Aldi heeft daarvoor een vergunning aangevraagd en die procedure loopt nog. De voorlopige voorzichtige verwachting is dat deze grondexploitatie in 2024 afgerond kan worden.

De verwachting is dat de grondexploitatie Stadspolder Kortgene, met de gegevens van nu in 2032 met een batig saldo van € 315.000 zal worden afgesloten. Dit resultaat kan echter als onzeker gezien worden, doordat de termijn van afsluiten nog een behoorlijke tijd in de toekomst ligt. Er liggen twee getekende koopovereenkomsten, waardoor er de komende jaren grond uitgegeven gaat worden.

In 2018 en 2019 is besloten een bescheiden winst te nemen op de grondexploitatie Stadspolder Kortgene van in totaal € 138.000. De totale winst op deze grondexploitatie zou dan uitkomen op € 453.000.

De grondexploitatie Stadspolder Kortgene heeft echter een langere looptijd dan 10 jaar, wat door de commissie BBV is voorgeschreven. Op 6 juli 2017 is door de raad ingestemd met een langere looptijd dan 10 jaar voor deze grondexploitatie. De onderbouwing voor de langere looptijd en de beheersmaatregelen, zoals die toen in de raad zijn vastgesteld zijn nog steeds van toepassing.

De verwachting is dat de grondexploitatie Geersdijk in 2022 met een positief saldo van € 63.000 kan worden afgesloten. In 2019 heeft er een tussentijdse winstname plaats gevonden van € 24.000. De totale winst zou dan op € 87.000 uitkomen.

De verwachting is dat de grondexploitatie Jachthaven Kamperland in 2024 met een positief saldo van € 14.000 kan worden afgerond. Hierbij is de verwachting dat de eerste verkopen in 2023 zullen plaatsvinden.

In 2017 heeft de gemeente Noord-Beveland besloten tot de aankoop van de percelen grond van het voormalige Zeelandnet te Kamperland. Deze aankoop was in 2017 als strategische aankoop gedaan. In 2018 hebben verschillende bedrijven interesse getoond voor bouwgrond op de voormalige locatie Zeelandnet. Door deze gunstige ontwikkeling is in 2019 de grond in exploitatie gebracht.

Op dit moment is nog maar een klein deel bedrijfsmatig bestemd, waardoor de kosten en opbrengsten globaal zijn ingeschat. Voor het uitgeven van het overgrote deel van de gronden moet het bestemmingsplan nog worden aangepast.

Vennootschapsbelasting

De gemeenten zijn verplicht om Vennootschapsbelasting (Vpb) te gaan betalen over de winst die ze maken met hun ondernemingsactiviteiten. Voor de gemeente Noord-Beveland zal er met name Vpb betaald moeten worden over de winst uit grondexploitaties (grondexploitatie is een ondernemingsactiviteit) en eventueel nog wat overige zaken (verkoop snippergroen, opbrengst reststromen ed.).

Op basis van de meerjarenraming en de resultaten in het verleden is de verwachting dat eventuele fiscale winsten de komende jaren gecompenseerd kunnen worden met de fiscale verliezen van de afgelopen jaren. In 2021 wordt ervanuit gegaan dat er over de grondexploitaties geen Vpb betaald hoeft te worden.

Risico's en grondexploitatie

De bestemmingsreserve grondexploitaties bedraagt € 1.168.312. De hoogte van deze risico reserve is in 2013/2014 bepaald. In deze periode was er nog sprake van een crisis op de woningmarkt. Inmiddels er geen sprake meer van een crisis op de woningmarkt.

In 2019 is de grondexploitatie terrein Zeelandnet in exploitatie gegaan. Voor deze grondexploitatie is op dit moment nog geen bestemmingsplan vastgesteld. Daarnaast is het plan in strijd met het Provinciale beleid voor het bedrijvenprogramma. Dit is een aanzienlijk risico voor deze grondexploitatie.

Daarnaast zijn er nog diverse andere grondexploitaties met een langere looptijd, waarvan de boekwaarde nog altijd negatief is. Hierdoor houden we het bedrag wat nu is opgenomen in de bestemmingsreserve voorlopig nog aan.

Periodiek zal bekeken worden of de reserve ook in de toekomst nog van voldoende niveau zal zijn.

Doordat de exploitatie van Wissenkerke Zuidoost een verliesgevend saldo laat zien is in totaal een voorziening aangelegd van € 285.400. Hierdoor is de hoogte van de "voorziening wegens te verwachten verliezen" € 285.400.

Het beleid van de gemeente is er ook op gericht om grote risico's te vermijden. Zo wordt in de meeste gevallen pas gestart met bouw- en woonrijp maken als er zicht is op verkopen. Door deze methodiek lopen de lasten nooit te ver voor de baten uit.

Bij diverse grondexploitaties zijn nog grote onzekerheden voor wat betreft de kosten en opbrengsten. Een aantal grondexploitaties hebben een langdurige looptijd. De kans is daardoor aanwezig dat er in de toekomst meer "voorzieningen wegens te verwachte verliezen" aangelegd moeten worden.

Een ander risico voor de toekomst is dat er op de woningbouwplanningslijst op dit moment meer woningen staan als de primos cijfers over de periode 2019-2025 aangeeft. De verwachting volgens de primos cijfers is dat het bevolkingsaantal en het aantal huishoudens op Noord-Beveland minder snel toeneemt als het aantal woningen op de woningbouwplanningslijst. Dit kan een risico worden voor de grondexploitaties.

De verwachting is dat er door verliesverrekening over de grondexploitaties geen Vpb betaald hoeft te worden. Gezien de winstontwikkeling bij het grondbedrijf is er een risico dat in de toekomst wel Vpb verschuldigd zal zijn.

De opgesomde risico's zijn in ieder geval elk jaar onderwerp van discussie bij de vaststelling van de jaarrekening.

4 Financiële begroting

4.1 Geprognosticeerde balans

Geprognosticeerde balans 2021-2024

bedragen x € 1.000

	1-1-2021	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen tlv exploitatie	1-1-2022	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen tlv exploitatie	1-1-2023	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen tlv exploitatie	1-1-2024	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen tlv exploitatie	1-1-2025
ACTIVA:																	
Immateriële vaste activa	3.924	0	0	-87	3.837	0	0	-87	3.750	0	0	-88	3.662	0	0	-87	3.575
Investerings met een economisch nut	18.431	2.690	0	-1.258	19.863	2.265	0	-1.237	20.891	976	0	-1.223	20.644	814	0	-1.163	20.295
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	7.327	366	0	-454	7.239	617	0	-464	7.392	467	0	-479	7.380	867	0	-512	7.735
Financiële vaste activa	1.305	0	0	0	1.305	0	0	0	1.305	0	0	0	1.305	0	0	0	1.305
Bouwgronden in exploitatie	3.997	655	-2.701	0	1.951	2.723	-2.184	0	2.490	233	-1.522	0	1.201	137	-1.475	0	-137
Uitzettingen < 1 jaar	1.291	29	0	0	1.320	0	-30	0	1.290	0	0	0	1.290	0	0	0	1.290
Liquide middelen	169	0	0	0	169	0	0	0	169	0	-4	0	165	0	-8	0	157
Overlopende activa	3.801	299	0	0	4.100	0	-300	0	3.800	0	0	0	3.800	0	0	0	3.800
Totaal activa	40.245	4.039	-2.701	-1.799	39.784	5.605	-2.514	-1.788	41.087	1.676	-1.526	-1.790	39.447	1.818	-1.483	-1.762	38.020
PASSIVA:																	
Reserves	17.301	888	-1.573		16.616	75	-741		15.950	27	-345		15.632	27	-345		15.314
Voorzieningen	2.311	258	-37		2.532	10	-37		2.505	10	-32		2.483	10	-9		2.484
Vaste schulden	17.545	2.000	-1.652		17.893	3.000	-1.200		19.693	0	-1.320		18.373	0	-1.120		17.253
Viottende schulden	2.444	0	-345		2.099	200	0		2.299	0	0		2.299	0	0		2.299
Overlopende passiva	644	0	0		644	0	-4		640	20	0		660	10	0		670
Totaal passiva	40.245	3.146	-3.607	0	39.784	3.285	-1.982	0	41.087	57	-1.697	0	39.447	47	-1.474	0	38.020

Voor een toelichting op het EMU saldo en de manier van financiering verwijzen we naar de paragraaf financiering.

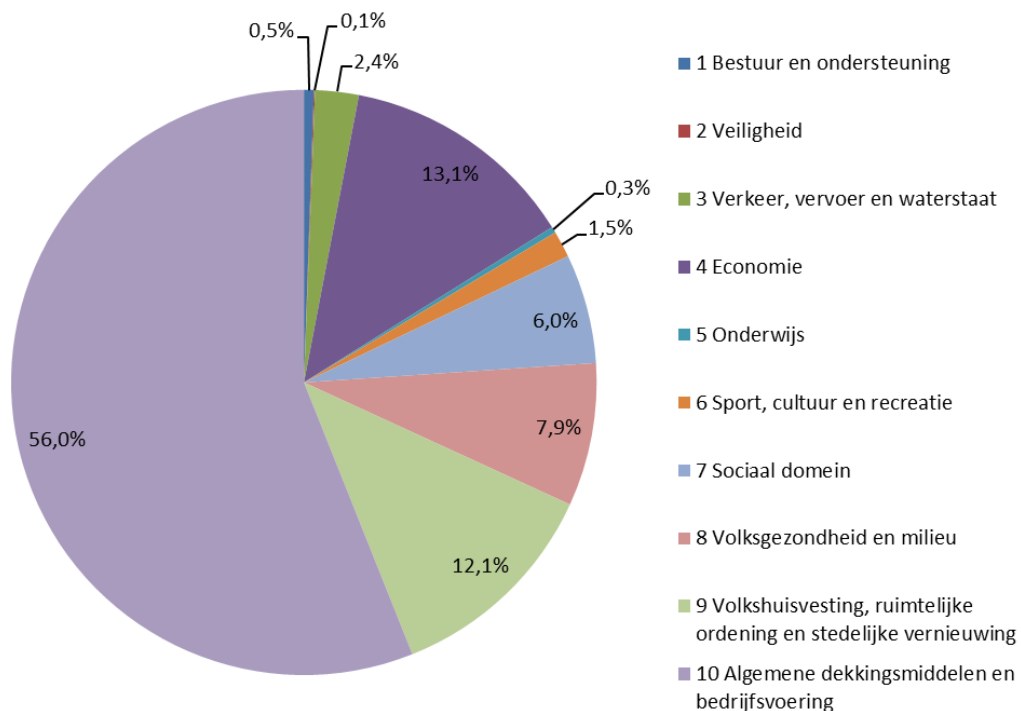
4.2 Overzicht van baten en lasten

In het onderstaande is een totaaloverzicht van de programma's gegeven.

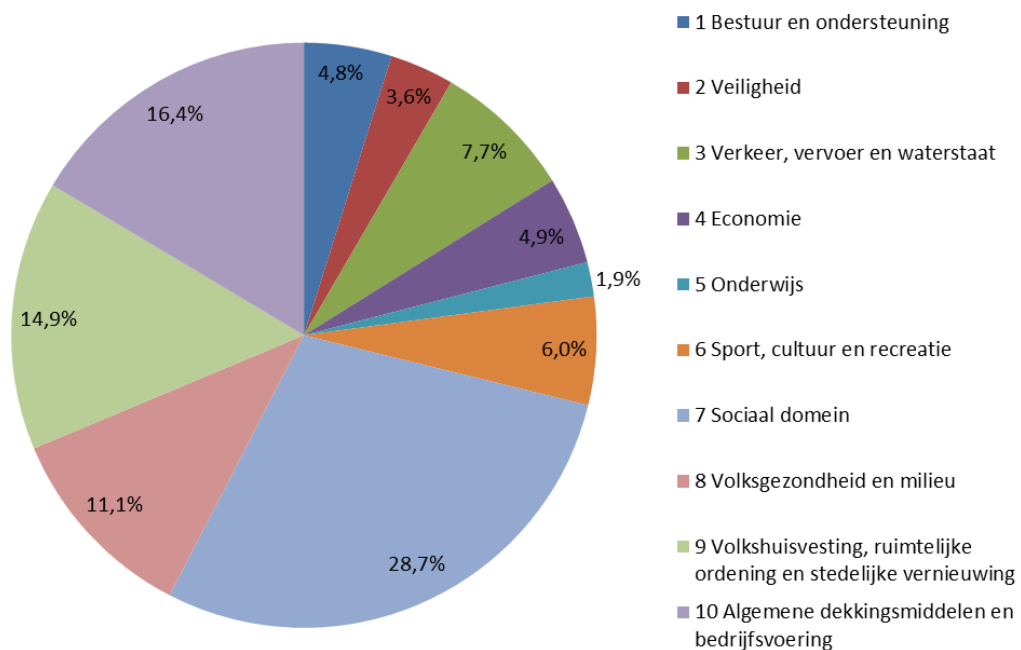
Programma's (x 1.000)	baten	Lasten	saldo
1 Bestuur en ondersteuning	161	1.431	-1.270
2 Veiligheid	18	1.050	-1.032
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	625	2.287	-1.662
4 Economie	3.869	1.434	2.434
5 Onderwijs	99	560	-461
6 Sport, cultuur en recreatie	313	1.722	-1.408
7 Sociaal domein	1.661	8.427	-6.766
8 Volksgezondheid en milieu	2.338	3.278	-940
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	2.870	3.985	-1.114
Algemene dekkingsmiddelen	15.839	242	15.597
Overhead	197	4.235	-4.038
Heffing VPB	0	25	-25
Onvoorzien	0	0	0
Saldo van baten en lasten	27.991	28.677	-685
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma			
1 Bestuur en ondersteuning	0	0	0
2 Veiligheid	0	0	0
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	86	0	86
4 Economie	0	0	0
5 Onderwijs	0	0	0
6 Sport, cultuur en recreatie	119	44	75
7 Sociaal domein	125	71	54
8 Volksgezondheid en milieu	0	0	0
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	710	418	292
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	532	355	177
Resultaat	29.565	29.565	0

Voor een specificatie van de baten en lasten op taakveld verwijzen we naar bijlage 5.

Begroting 2021 inkomsten 29,6 miljoen

Begroting 2021 uitgaven 29,6 miljoen

Nieuw beleid

Voor het nieuwe beleid is er onderscheid gemaakt in nieuw investeringen en nieuw beleid binnen de exploitatie. Voor het nieuwe beleid voor de begroting 2021 tot en met 2024 verwijzen we naar de investeringsplanning en exploitatieplanning, die respectievelijk in bijlage 1 en 2 zijn opgenomen.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Investeringsplanning 2021-2024					
Omschrijving	2021	2022	2023	2024	Afschr. termijn (in jaren)
Aanbouw stalling brandweerkazerne Kamperland	61.000				20
Totaal programma 2	61.000	0	0	0	
Effecten mobiliteitsplan	66.500	66.500	66.500	66.500	20
Openbare verlichting	60.000	60.000	60.000	60.000	20
Effecten visie toerisme N. Bev.	0	0	0		20
Reconstructie Havelaarstraat Colijnsplaat 3750	0			450.000	20
Hoofdstraat Kortgene 8500 3 fases		300.000	300.000	250.000	20
Bewegwijzering NBWD (diverse borden vernieuwen)	100.000				20
Opwaardering buitendijkfietspad Kortgene (naar 3m)		150.000			20
Vervanging steiger jachthaven KMP	100.000				20
Totaal programma 3	326.500	576.500	426.500	826.500	
Beleidsplan speelplaatsen utv	40.000	40.000	40.000	40.000	20
Tennisbanen Slagvast renovatie banen	250.000				20
Zwembad WSK afdekzeilen	20.000				10
Zwembad WSK installaties	0	187.000			20
Voertuig Reddingsbrigade	90.000				10
Motor reddingsboot			9.000		10
Totaal programma 6	400.000	227.000	49.000	40.000	
Dorps huis Kats (verv. meubilair)	0				20
Dorps huis CLP (installatie koffie + toilet + muziek)	12.500				10
Dorps huis CLP (update gebouw, gevel, entree, foyer, aankleding)			200.000		20
Totaal programma 7	12.500	0	200.000	0	
Uitvoering GRP	607.000	607.000	607.000	607.000	60
Vervanging hoofdgemalen	30.000	30.000	30.000	30.000	20
Vervanging IBA's	100.000				20
Vervanging minigemalen	27.500	27.500	27.500	27.500	20
Verbeteringswerken	50.000	50.000	50.000	50.000	60
Ondergrondse containers	40.000	40.000	40.000	40.000	20
Digitaal begraafplaatsadmin	0				10
Totaal programma 8	854.500	754.500	754.500	754.500	
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	75.000	75.000			20
Totaal programma 9	75.000	75.000	0	0	
Vervanging tractie/machines	127.000	55.000	12.000	20.000	20
Gemeentehuis: vloerbedekking vervangen	0			40.000	20
Verstelbare bureaus (alle 45 st x 650)		29.000			10
Totaal programma 10	127.000	84.000	12.000	60.000	
Afronding reconstructie Veerweg	100.000				20
MFA Wissenkerke incl. BTW (Scenario excl. Appartementen)	1.100.000	1.100.000			50
Aanpassing gemeentehuis ijm verplaatsing raadzaal		65.000			20
Overige projecten	1.200.000	1.165.000	0	0	
Investerings programma's	1.856.500	1.717.000	1.442.000	1.681.000	
Investerings "Groene blok"	1.200.000	1.165.000	-	-	
Generaal totaal	3.056.500	2.882.000	1.442.000	1.681.000	
	nieuw opgevoerd				
	bedrag gewijzigd				
	doorgeschoven				

Bijlage 1: Investeringsplanning 2021-2024										
Omschrijving	2021					2022				
	Boekwaarde 1-1-2021	Investering	Afschrijving	Rente 1,0%	Totaal	Boekwaarde 1-1-2022	Investering	Afschrijving	Rente 1,0%	Totaal
Aanbouw stalling brandweerkazerne Kamperland		61.000	3.050	-	3.050	57.950	-	3.050	580	3.630
Totaal programma 2	-	61.000	3.050	-	3.050	57.950	-	3.050	580	3.630
Effecten mobiliteitsplan		66.500	3.325	-	3.325	63.175	66.500	6.650	632	7.282
Openbare verlichting		60.000	3.000	-	3.000	57.000	60.000	6.000	570	6.570
Effecten visie toerisme N. Bev.		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reconstructie Havelaarstraat Coljinsplaat 3750		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hoofdstraat Kortgene 8500 3 fases		-	-	-	-	-	300.000	15.000	-	15.000
Bewegwijzering NBWD (diverse borden vernieuwen)		100.000	5.000	-	5.000	95.000	-	5.000	950	5.950
Opwaardering buitendijkfietspad Kortgene (naar 3m)		-	-	-	-	-	150.000	7.500	-	7.500
Vervanging steiger jachthaven KMP		100.000	5.000	-	5.000	95.000	-	5.000	950	5.950
Totaal programma 3	-	326.500	16.325	-	16.325	310.175	576.500	45.150	3.102	48.252
Beleidsplan speelplaatsen uitv		40.000	2.000	-	2.000	38.000	40.000	4.000	380	4.380
Tennisbanen Slagvast renovatie banen		250.000	12.500	-	12.500	237.500	-	12.500	2.375	14.875
Zwembad WSK afdekzeilen		20.000	2.000	-	2.000	18.000	-	2.000	180	2.180
Zwembad WSK installaties		-	-	-	-	-	187.000	9.350	-	9.350
Voertuig Reddingsbrigade		90.000	9.000	-	9.000	81.000	-	9.000	810	9.810
Motor reddingsboot		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 6	-	400.000	25.500	-	25.500	374.500	227.000	36.850	3.745	40.595
Dorpshuis Kats (verv. meubilair)		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dorpshuis CLP (installatie koffie + toilet + muziek)		12.500	1.250	-	1.250	11.250	-	1.250	113	1.363
Dorpshuis CLP (update gebouw, gevel, entree, foyer, aankleding)		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 7	-	12.500	1.250	-	1.250	11.250	-	1.250	113	1.363
Uitvoering GRP		607.000	10.117	-	10.117	596.883	607.000	20.233	5.969	26.202
Vervanging hoofdgemalen		30.000	1.500	-	1.500	28.500	30.000	3.000	285	3.285
Vervanging IBA's		100.000	5.000	-	5.000	95.000	-	5.000	950	5.950
Vervanging minigemalen		27.500	1.375	-	1.375	26.125	27.500	2.750	261	3.011
Verbeteringswerken		50.000	833	-	833	49.167	50.000	1.667	492	2.158
Ondergrondse containers		40.000	2.000	-	2.000	38.000	40.000	4.000	380	4.380
Digitaal begraafplaatsadmin		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 8	-	854.500	20.825	-	20.825	833.675	754.500	36.650	8.337	44.987
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen		75.000	3.750	-	3.750	71.250	75.000	7.500	713	8.213
Totaal programma 9	-	75.000	3.750	-	3.750	71.250	75.000	7.500	713	8.213
Vervanging tractie/machines		127.000	6.350	-	6.350	120.650	55.000	9.100	1.207	10.307
Gemeentehuis: vloerbedekking vervangen		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Verstelbare bureaus (alle 45 st x 650)		-	-	-	-	-	29.000	2.900	-	2.900
Totaal programma 10	-	127.000	6.350	-	6.350	120.650	84.000	12.000	1.207	13.207
Afronding reconstructie Veerweg		100.000	5.000	-	5.000	95.000	-	5.000	950	5.950
MFA Wissenkerke incl. BTW (Scenario excl. Appartementen)		1.100.000	22.000	-	22.000	1.078.000	1.100.000	44.000	10.780	54.780
Aanpassing gemeentehuis ivm verplaatsing raadzaal		-	-	-	-	-	65.000	3.250	-	3.250
Overige projecten	-	1.200.000	27.000	-	27.000	1.173.000	1.165.000	52.250	11.730	63.980
Investeringsprogramma's	-	1.856.500	77.050	-	77.050	1.779.450	1.717.000	142.450	17.795	160.245
Investerings "Groene blok"	-	1.200.000	27.000	-	27.000	1.173.000	1.165.000	52.250	11.730	63.980
Generaal totaal	-	3.056.500	104.050	-	104.050	2.952.450	2.882.000	194.700	29.525	224.225

Bijlage 1: Investeringsplanning 2021-2024										
Omschrijving	2023					2024				
	Boekwaarde 1-1-2023	Investering	Afschrijving	Rente 1,0%	Totaal	Boekwaarde 1-1-2024	Investering	Afschrijving	Rente 1,0%	Totaal
Aanbouw stalling brandweerkazerne Kamperland	54.900	-	3.050	549	3.599	51.850	-	3.050	519	3.569
Totaal programma 2	54.900	-	3.050	549	3.599	51.850	-	3.050	519	3.569
Effecten mobiliteitsplan	123.025	66.500	9.975	1.230	11.205	179.550	66.500	13.300	1.796	15.096
Openbare verlichting	111.000	60.000	9.000	1.110	10.110	162.000	60.000	12.000	1.620	13.620
Effecten visie toerisme N. Bev.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reconstructie Havelaarstraat Colijnsplaat 3750	-	-	-	-	-	-	450.000	22.500	-	22.500
Hoofdstraat Kortgene 8500 3 fases	285.000	300.000	30.000	2.850	32.850	555.000	250.000	42.500	5.550	48.050
Bewegwijzering NBWD (diverse borden vernieuwen)	90.000	-	5.000	900	5.900	85.000	-	5.000	850	5.850
Opwaardering buitendijkfietspad Kortgene (naar 3m)	142.500	-	7.500	1.425	8.925	135.000	-	7.500	1.350	8.850
Vervanging steiger jachthaven KMP	90.000	-	5.000	900	5.900	85.000	-	5.000	850	5.850
Totaal programma 3	841.525	426.500	66.475	8.415	74.890	1.201.550	826.500	107.800	12.016	119.816
Beleidsplan speelplaatsen uitv	74.000	40.000	6.000	740	6.740	108.000	40.000	8.000	1.080	9.080
Tennisbanen Slagvast renovatie banen	225.000	-	12.500	2.250	14.750	212.500	-	12.500	2.125	14.625
Zwembad WSK afdekzeilen	16.000	-	2.000	160	2.160	14.000	-	2.000	140	2.140
Zwembad WSK installaties	177.650	-	9.350	1.777	11.127	168.300	-	9.350	1.683	11.033
Voertuig Reddingsbrigade	72.000	-	9.000	720	9.720	63.000	-	9.000	630	9.630
Motor reddingsboot	-	9.000	900	-	900	8.100	-	900	81	981
Totaal programma 6	564.650	49.000	39.750	5.647	45.397	573.900	40.000	41.750	5.739	47.489
Dorpshuis Kats (verv. meubilair)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dorpshuis CLP (installatie koffie + toilet + muziek)	10.000	-	1.250	100	1.350	8.750	-	1.250	88	1.338
Dorpshuis CLP (update gebouw, gevel, entree, foyer, aankleding)	-	200.000	10.000	-	10.000	190.000	-	10.000	1.900	11.900
Totaal programma 7	10.000	200.000	11.250	100	11.350	198.750	-	11.250	1.988	13.238
Uitvoering GRP	1.183.650	607.000	30.350	11.837	42.187	1.760.300	607.000	40.467	17.603	58.070
Vervanging hoofdgemalen	55.500	30.000	4.500	555	5.055	81.000	30.000	6.000	810	6.810
Vervanging IBA's	90.000	-	5.000	900	5.900	85.000	-	5.000	850	5.850
Vervanging minigemalen	50.875	27.500	4.125	509	4.634	74.250	27.500	5.500	743	6.243
Verbeteringswerken	97.500	50.000	2.500	975	3.475	145.000	50.000	3.333	1.450	4.783
Ondergrondse containers	74.000	40.000	6.000	740	6.740	108.000	40.000	8.000	1.080	9.080
Digitaal begraafplaatsadmin	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 8	1.551.525	754.500	52.475	15.515	67.990	2.253.550	754.500	68.300	22.536	90.836
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	138.750	-	7.500	1.388	8.888	131.250	-	7.500	1.313	8.813
Totaal programma 9	138.750	-	7.500	1.388	8.888	131.250	-	7.500	1.313	8.813
Vervanging tractie/machines	166.550	12.000	9.700	1.666	11.366	168.850	20.000	10.700	1.689	12.389
Gemeentehuis: vloerbedekking vervangen	-	-	-	-	-	-	40.000	2.000	-	2.000
Verstelbare bureaus (alle 45 st x 650)	26.100	-	2.900	261	3.161	23.200	-	2.900	232	3.132
Totaal programma 10	192.650	12.000	12.600	1.927	14.527	192.050	60.000	15.600	1.921	17.521
Afronding reconstructie Veerweg	90.000	-	5.000	900	5.900	85.000	-	5.000	850	5.850
MFA Wissenkerke incl. BTW (Scenario excl. Appartementen)	2.134.000	-	44.000	21.340	65.340	2.090.000	-	44.000	20.900	64.900
Aanpassing gemeentehuis ivm verplaatsing raadzaal	61.750	-	3.250	618	3.868	58.500	-	3.250	585	3.835
Overige projecten	2.285.750	-	52.250	22.858	75.108	2.233.500	-	52.250	22.335	74.585
Investeringsprogramma's	3.354.000	1.442.000	193.100	33.540	226.640	4.602.900	1.681.000	255.250	46.029	301.279
Investerings "Groene blok"	2.285.750	-	52.250	22.858	75.108	2.233.500	-	52.250	22.335	74.585
Generaal totaal	5.639.750	1.442.000	245.350	56.398	301.748	6.836.400	1.681.000	307.500	68.364	375.864

Bijlage 2

Exploitatieplanning 2021-2024

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Motor kleine boot reddingsbrigade	0	6.000	0	0
Digitaal begraafplaats administratie	45.000	45.000	45.000	0
Intentieovereenkomst bijdrage fonds recreatief suppleren Banjaardstrand	40.000	40.000	40.000	40.000
Totaal	85.000	91.000	85.000	40.000

Bijlage 3: Financiële doorrekening begroting gemeente Noord-Beveland 2021-2024

Bedragen * 1.000	2021	2022	2023	2024
Sub-totaal verwacht overschot/tekort (- is tekort) tussenstand 1 oktober	-197	-1.144	-1.290	-1.173
In dit tekort is rekening gehouden met de herverdeling gemeentefonds vanaf 2022 van € 58 per inwoner (€ 435.000)				
Dekkingsvoorstel bij begroting 2021				
2021; Inflatie correctie OZB 1,5%	35	35	35	35
2022; Inflatie correctie OZB 1,5%		35	35	35
2023; Inflatie correctie OZB 1,5%			35	35
2024; inflatie correctie OZB 1,5%				35
2021; Verhoging rioolheffing met € 15	72	72	72	72
2022; Verhoging rioolheffing met € 15		72	72	72
2023; Verhoging rioolheffing met € 10			48	48
2024; Verhoging rioolheffing met € 5				24
2021; Verhoging afvalstoffenheffing met € 15	66	66	66	66
2022; Verhoging afvalstoffenheffing met € 15		66	66	66
2023; Verhoging afvalstoffenheffing met € 10			44	44
2024; Verhoging afvalstoffenheffing met € 5				22
2021; woonforensenbelasting met 4%	36	36	36	36
2022; woonforensenbelasting met 13%		117	117	117
2023; woonforensenbelasting met inflatie correctie (1,5%)			14	14
2024; woonforensenbelasting met inflatie correctie (1,5%)				14
2021; TB verhogen met 5 cent (€ 1,33)	73	73	73	73
2022; TB verhogen met 17 cent (€ 1,50)		247	247	247
2023; TB verhogen met inflatie (1,5% = 2 cent)			29	29
2024; TB verhogen met inflatie (1,5% = 2 cent)				29
Totaal Dekkingsvoorstel college 13/20 oktober	281	817	986	1.109
Subtotaal verwacht tekort (- is tekort)	84	-327	-304	-64
Bezuinigingen (zie bezuinigingslijst)	40	336	373	373
Totaal verwacht overschot/tekort (- is tekort)	124	8	69	309

In verband met afronding zit er lichte afwijking in met budgetprognose (bijlage 4)

Specificatie bezuinigingslijst:

Programma/taakveld	Jr 2021	Jr 2022	Jr 2023	Jr 2024
3. Verkeer, vervoer en waterstaat		100.000,00	100.000,00	100.000,00
6. Sport, cultuur en recreatie	40.000,00	55.000,00	55.000,00	55.000,00
7. Sociaal domein	0,00	140.500,00	178.000,00	178.000,00
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	0,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00
Eindtotaal	40.000,00	335.500,00	373.000,00	373.000,00

Toelichting

In de themabijeenkomst van 1 oktober is het volgende dekkingsvoorstel besproken met de raad:

Bedragen * 1.000	2021	2022	2023	2024
Sub-totaal verwacht overschot/tekort (- is tekort) nieuwe tussenstand 17 september	-197	-1.272	-1.417	-1.300
Dekkingsvoorstel				
2021; Inflatie correctie OZB 1,5%	35	35	35	35
2022; Inflatie correctie OZB 1,5%		35	35	35
2023; Inflatie correctie OZB 1,5%			35	35
2024; inflatie correctie OZB 1,5%				35
2021; Verhoging rioolheffing met € 15	72	72	72	72
2022; Verhoging rioolheffing met € 30		144	144	144
2023; Verhoging rioolheffing met €				
2024; Verhoging rioolheffing met €				
2021; Verhoging afvalstoffenheffing met € 15	66	66	66	66
2022; Verhoging afvalstoffenheffing met € 15		66	66	66
2023; Verhoging afvalstoffenheffing met € 10			44	44
2024; Verhoging afvalstoffenheffing met € 5				22
2021; woonforensenbelasting met inflatie correctie (1,5%)	14	14	14	14
2022; woonforensenbelasting met inflatie correctie (1,5%)		14	14	14
2023; woonforensenbelasting met inflatie correctie (1,5%)			14	14
2024; woonforensenbelasting met inflatie correctie (1,5%)				14
2021; TB verhogen met (5 cent) € 1,33	73	73	73	73
2022; TB verhogen met inflatie (1,5% = 2 cent)		29	29	29
2023; TB verhogen met inflatie (1,5% = 2 cent)			29	29
2024; TB verhogen met inflatie (1,5% = 2 cent)				29
Totaal Dekkingsvoorstel	259	546	667	766
Totaal verwacht overschot/tekort (- is tekort)	62	-726	-751	-535

Uitgangspunt (bestaand beleid) is dat de inflatie op de OZB, woonforensen- en toeristenbelasting wordt meegenomen. Tevens is het uitgangspunt dat er uiteindelijk kostendekkende tarieven op de riool- en afvalstoffenheffing tot stand komen.

De toeristenbelasting voor 2021 is reeds vastgesteld.

In de bijeenkomst is aangegeven dat het tekort gedekt kan worden doormiddel van belastingverhoging, bezuinigingen of een mix hiervan.

De aanpassingen op het voorstel door het college, nav de themabijeenkomst op 1 oktober, zijn de volgende:

- Aanpassing verdeling kostendekkendheid rioolheffing
- Woonforensenbelasting in 2021 met 4% en in 2022 met 13% laten stijgen
- De toeristenbelasting in 2022 met 17 cent laten stijgen

Het restant tekort door middel van de bezuinigingslijst.

Voor de zomer zal er een financiële tussenstand cq voorjaarsnota gepresenteerd worden, waarbij de cijfers opnieuw geactualiseerd worden.

Bijlage 4 Budgetprognose

BUDGET-PROGNOSE 2021-2024					
		2021	2022	2023	2024
De meerjarenbegroting laat de volgende saldi zien					
Correctie herrijking gemeentefonds (€ 58 per inwoner)		-7.303	-957.215	-1.029.953	-883.689
A. Subtotaal (begrotingssaldo)		-7.303	-829.215	-901.953	-755.689
Exploitatieplanning-structureel		40.000	40.000	40.000	40.000
Exploitatieplanning-incidenteel		45.000	51.000	45.000	0
Investeringsplanning- programma's		77.050	160.245	226.640	301.279
Investeringsplanning- Groene blok		27.000	63.980	75.108	74.585
B. totaal exploitatie- en investeringsplanning		189.050	315.225	386.748	415.864
C. overschot/tekort (A-B) *	Kostendeckendheid	-196.353	-1.144.439	-1.288.701	-1.171.553
Dekkingsvoorstellen:					
Bezuinigen (zie bezuinigingslijst op taakveld)		40.000	335.500	373.000	373.000
2021; Inflatie correctie OZB 1,5 %		34.500	34.500	34.500	34.500
2022; Inflatie correctie OZB 1,5%			34.500	34.500	34.500
2023; Inflatie correctie OZB 1,5%				34.500	34.500
2024; inflatie correctie OZB 1,5%					34.500
2021; Verhoging rioolheffing met € 15	83%	72.000	72.000	72.000	72.000
2022; Verhoging rioolheffing met € 15	91%		72.000	72.000	72.000
2023; Verhoging rioolheffing met € 10	96%			48.000	48.000
2024; Verhoging rioolheffing met € 5	100%				24.000
2021; Verhoging afvalstoffenheffing met € 15	89%	66.000	66.000	66.000	66.000
2022; Verhoging afvalstoffenheffing met € 15	94%		66.000	66.000	66.000
2023; Verhoging afvalstoffenheffing met € 10	98%			44.000	44.000
2024; Verhoging afvalstoffenheffing met € 5	100%				22.000
2021; woonforensenbelasting met 4%		36.000	36.000	36.000	36.000
2022; woonforensenbelasting met 13%			117.000	117.000	117.000
2023; woonforensenbelasting met 1,5% inflatie correctie				13.500	13.500
2024; woonforensenbelasting met 1,5% inflatie correctie					13.500
2021; TB verhogen met (5 cent) € 1,33		72.500	72.500	72.500	72.500
2022; TB verhogen met (17 cent) € 1,50			246.500	246.500	246.500
2023; TB verhogen met (2 cent = 1,5% inflatiecorrectie) € 1,52				29.000	29.000
2024; TB verhogen met (2 cent = 1,5% inflatiecorrectie) € 1,54					29.000
2020: Begraafrechten 0% verhogen					
2021;					
2022;					
2023;					
E. totaal dekkingsvoorstellen		321.000	1.152.500	1.359.000	1.482.000
F. overschot/tekort (eenmalig onvoorzien)		124.647	8.061	70.299	310.447
G. Overschot/tekort		124.647	8.061	70.299	310.447

Bijlage 5

Lasten en baten per programma

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Programma's lasten						
1 Bestuur en ondersteuning	1.469	1.407	1.431	1.431	1.431	1.431
2 Veiligheid	966	1.036	1.050	1.056	1.060	1.045
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.066	2.595	2.287	2.253	2.249	2.234
4 Economie	1.496	1.003	1.434	982	883	881
5 Onderwijs	534	532	560	545	544	522
6 Sport, cultuur en recreatie	2.429	1.649	1.722	1.699	1.677	1.664
7 Sociaal domein	8.584	9.948	8.427	8.409	8.367	8.336
8 Volksgezondheid en milieu	3.069	3.241	3.278	3.272	3.255	3.238
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.419	3.961	3.985	3.745	2.130	1.938
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	5.099	4.107	4.502	4.044	3.974	4.113
Totaal lasten	29.132	29.481	28.677	27.435	25.570	25.403
Programma's baten						
1 Bestuur en ondersteuning	178	161	161	161	156	133
2 Veiligheid	13	18	18	18	18	18
3 Verkeer, vervoer en waterstaat	625	611	625	625	625	597
4 Economie	4.365	3.393	3.869	3.415	3.317	3.314
5 Onderwijs	93	99	99	99	99	99
6 Sport, cultuur en recreatie	651	313	313	313	313	313
7 Sociaal domein	1.622	2.921	1.661	1.661	1.661	1.661
8 Volksgezondheid en milieu	2.406	2.381	2.338	2.338	2.338	2.338
9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.794	2.883	2.870	2.671	1.230	1.053
10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	14.769	15.414	16.036	15.465	15.494	15.558
Totaal baten	28.516	28.195	27.991	26.768	25.252	25.085
Saldo (exclusief mutaties reserves)	615	1.286	685	667	318	318
Toevoegingen aan reserves	3.581	1.027	888	75	27	27
Onttrekkingen aan reserves	4.118	2.313	1.573	742	345	345
Saldo	78	0	0	0	0	0

Programma 1 Bestuur en ondersteuning

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - lasten						
0.1 Bestuur	995	919	993	993	993	993
0.2 Burgerzaken	474	488	438	438	438	438
Totaal lasten	1.469	1.407	1.431	1.431	1.431	1.431

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - baten						
0.1 Bestuur	68	37	37	37	32	9
0.2 Burgerzaken	110	124	124	124	124	124
Totaal baten	178	161	161	161	156	133
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.291	1.246	1.270	1.270	1.275	1.298
Toevoegingen aan reserves	21	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	21	0	0	0	0
Saldo	1.312	1.225	1.270	1.270	1.275	1.298

Programma 2 Veiligheid

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - lasten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	920	988	996	1.001	1.006	991
1.2 Openbare orde en veiligheid	46	48	54	54	54	54
Totaal lasten	966	1.036	1.050	1.056	1.060	1.045
Taakvelden - baten						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	13	18	18	18	18	18
Totaal baten	13	18	18	18	18	18
Saldo (exclusief mutaties reserves)	953	1.018	1.032	1.038	1.042	1.027
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	2	0	0	0	0	0
Saldo	950	1.018	1.032	1.038	1.042	1.027

Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - lasten						
2.1 Verkeer en Vervoer	1.753	2.270	1.927	1.914	1.912	1.900
2.3 Recreatieve havens	200	180	169	153	151	149
2.4 Economische havens en waterwegen	113	145	191	186	185	184
Totaal lasten	2.066	2.595	2.287	2.253	2.249	2.234
Taakvelden - baten						
2.1 Verkeer en Vervoer	73	56	56	56	56	56
2.3 Recreatieve havens	324	348	362	362	362	362
2.4 Economische havens en waterwegen	227	207	207	207	207	179
Totaal baten	625	611	625	625	625	597
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.441	1.984	1.662	1.628	1.624	1.637
Toevoegingen aan reserves	13	3	0	1	2	2
Onttrekkingen aan reserves	163	84	86	21	0	0
Saldo	1.291	1.903	1.575	1.609	1.625	1.638

Programma 4 Economie

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	50	58	76	76	76	76
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.208	702	1.111	658	559	556
3.4 Economische promotie	238	243	247	247	248	248
Totaal lasten	1.496	1.003	1.434	982	883	881
Taakvelden - baten						
3.1 Economische ontwikkeling	0	3	3	3	3	3
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.746	680	1.101	648	549	546
3.4 Economische promotie	2.619	2.710	2.765	2.765	2.765	2.765
Totaal baten	4.365	3.393	3.869	3.415	3.317	3.314
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-2.869	-2.390	-2.434	-2.434	-2.433	-2.433
Toevoegingen aan reserves	558	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	-2.311	-2.390	-2.434	-2.434	-2.433	-2.433

Programma 5 Onderwijs

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - lasten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	48	42	39	39	39	40
4.2 Onderwijshuisvesting	175	162	140	125	124	103
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	312	328	381	381	380	380
Totaal lasten	534	532	560	545	544	522
Taakvelden - baten						
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	93	99	99	99	99	99
Totaal baten	93	99	99	99	99	99
Saldo (exclusief mutaties reserves)	441	433	461	446	444	423
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	1	0	0	0	0	0
Saldo	440	433	461	446	444	423

Programma 6 Sport, cultuur en recreatie

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	35	46	49	49	39	39
5.2 Sportaccommodaties	237	226	244	243	218	215
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	243	282	292	292	292	292
5.4 Musea	82	71	85	76	95	89
5.5 Cultureel erfgoed	0	20	5	0	0	0
5.6 Media	124	126	127	127	127	127
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	1.708	879	919	912	906	902
Totaal lasten	2.429	1.649	1.722	1.699	1.677	1.664

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - baten						
5.1 Sportbeleid en activering	1	1	1	1	1	1
5.2 Sportaccommodaties	37	23	23	23	23	23
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	15	14	14	14	14	14
5.4 Musea	6	6	6	6	6	6
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	593	270	270	270	270	270
Totaal baten	651	313	313	313	313	313
Saldo (exclusief mutaties reserves)	1.778	1.336	1.408	1.386	1.363	1.351
Toevoegingen aan reserves	324	0	44	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	1.046	50	119	50	50	50
Saldo	1.056	1.285	1.333	1.336	1.313	1.301

Programma 7 Sociaal domein

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	918	1.065	1.072	1.058	1.045	1.041
6.2 Wijkteams	255	303	280	282	282	282
6.3 Inkomensregelingen	2.047	3.500	2.270	2.270	2.270	2.270
6.4 Begeleide participatie	591	536	528	524	495	468
6.5 Arbeidsparticipatie	145	160	150	150	150	150
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	144	146	153	153	153	153
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	1.604	1.560	1.788	1.788	1.788	1.788
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	2.171	1.972	1.485	1.483	1.483	1.483
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	143	118	158	158	158	158
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	568	586	543	543	543	543
0 Geen taakveld	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten	8.584	9.948	8.427	8.409	8.367	8.336
Taakvelden - baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	45	41	41	41	41	41
6.2 Wijkteams	2	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	1.405	2.670	1.404	1.404	1.404	1.404
6.5 Arbeidsparticipatie	4	0	2	2	2	2
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	93	138	142	142	142	142
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	72	73	73	73	73	73
Totaal baten	1.622	2.921	1.661	1.661	1.661	1.661
Saldo (exclusief mutaties reserves)	6.962	7.027	6.766	6.747	6.706	6.675
Toevoegingen aan reserves	0	189	71	48	0	0
Onttrekkingen aan reserves	1.318	582	125	198	0	0
Saldo	5.644	6.634	6.712	6.597	6.706	6.675

Programma 8 Volksgezondheid en milieu

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - lasten						
7.1 Volksgezondheid	360	382	473	473	473	473
7.2 Riolering	787	892	855	842	824	804
7.3 Afval	1.192	1.219	1.201	1.201	1.200	1.197
7.4 Milieubeheer	503	552	569	579	584	591
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	228	197	180	177	173	173
Totaal lasten	3.069	3.241	3.278	3.272	3.255	3.238
Taakvelden - baten						
7.2 Riolering	930	987	952	952	952	952
7.3 Afval	1.290	1.284	1.276	1.276	1.276	1.276
7.4 Milieubeheer	60	0	0	0	0	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	126	110	110	110	110	110
Totaal baten	2.406	2.381	2.338	2.338	2.338	2.338
Saldo (exclusief mutaties reserves)	663	860	940	933	917	900
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0	0
Saldo	663	860	940	933	917	900

Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - lasten						
8.1 Ruimtelijke ordening	349	560	497	497	503	503
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	2.463	2.544	2.622	2.412	971	794
8.3 Wonen en bouwen	608	857	866	836	656	641
Totaal lasten	3.419	3.961	3.985	3.745	2.130	1.938
Taakvelden - baten						
8.1 Ruimtelijke ordening	20	10	10	10	10	10
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.144	2.543	2.620	2.411	970	793
8.3 Wonen en bouwen	630	330	240	250	250	250
Totaal baten	3.794	2.883	2.870	2.671	1.230	1.053
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-375	1.078	1.114	1.075	900	885
Toevoegingen aan reserves	881	310	418	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	320	592	710	270	92	92
Saldo	186	796	822	805	808	793

Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering

	(bedragen x € 1.000)					
	rekening 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023	begroting 2024
Taakvelden - lasten						
0.4 Overhead	4.182	4.141	4.235	4.227	4.216	4.200
0.5 Treasury	43	-99	-122	-73	-58	-50
0.61 OZB woningen	116	98	48	48	48	48
0.62 OZB niet-woningen	33	45	45	45	45	45
0.63 Parkeerbelasting	7	7	7	7	7	7
0.64 Belastingen overig	270	270	265	17	17	17
0.8 Overige baten en lasten	448	-378	0	-252	-325	-178
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	25	25	25	25	25
Totaal lasten	5.099	4.107	4.502	4.044	3.974	4.113
Taakvelden - baten						
0.4 Overhead	218	196	197	198	198	198
0.5 Treasury	41	19	18	18	18	17
0.61 OZB woningen	1.520	1.576	1.695	1.695	1.695	1.695
0.62 OZB niet-woningen	606	669	645	645	645	645
0.63 Parkeerbelasting	25	24	24	24	24	24
0.64 Belastingen overig	284	289	289	41	41	41
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	12.043	12.641	13.167	12.844	12.873	12.937
0.8 Overige baten en lasten	31	0	0	0	0	0
Totaal baten	14.769	15.414	16.036	15.465	15.494	15.558
Saldo (exclusief mutaties reserves)	-9.670	-11.307	-11.534	-11.422	-11.520	-11.445
Toevoegingen aan reserves	1.784	525	355	25	25	25
Onttrekkingen aan reserves	1.268	983	532	202	202	202
Saldo	-9.154	-11.766	-11.711	-11.599	-11.697	-11.622

Bijlage 6 Incidentele baten en lasten per programma

Omschrijving incidentele lasten	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Bedrag 2024
Programma 2 Veiligheid				
Onderhoud brandweerkazernes	65	14.264	13.029	511
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat				
Onderhoud gebouw jachthaven Kamperland	0	1.182	750	750
Onderhoud loods bruine vloothaven	4.000	250	0	0
Programma 5 Onderwijs				
Onderhoud gebouw peuterspeelzalen Wissenkerke en Kamperland	946	677	0	0
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie				
Kerkenvisie	5.000	0	0	0
Onderhoud Gymnastieklokaal Kamperland	2.757	1.500	0	0
Onderhoud Gymnastieklokaal Wissenkerke	7.194	23.177	4.010	3.314
Onderhoud monumenten	1.150	2.200	3.950	4.100
Onderhoud torens	1.815	11.095	30.416	23.574
Overige oudheidkunde	20.000	0	0	0
Onderhoud verpozigingsruimte	0	485	0	0
Onderhoud reddingspost	533	612	1.283	1.190
Onderhoud sportterreinen	15.000	0	0	0
Onderhoud Zwembad	0	488	413	413
Toevoeging bestemmingsreserve colijnsplaat uit de algemene reserve	14.543	0	0	0
Toevoeging algemene reserve ivm aframen bestemmingsreserve kunstgrasvelden	29.546	0	0	0
Programma 7 Sociaal domein				
Onderhoud gebouw dorps huis Colijnsplaat	3.379	4.050	5.553	5.924
Onderhoud meubels en inventaris dorps huis Colijnsplaat	5.600	4.300	0	0
Onderhoud dorps huis Geersdijk	689	9.814	500	500
Onderhoud gebouw Dorps huis Kamperland	4.700	0	0	0
Onderhoud gebouw Dorps huis Wissenkerke	14.592	3.264	8.049	7.893
Onderhoud gebouw MFA Kats	3.037	3.080	2.518	2.400
Onderhoud gebouw jeugdsoos	190	853	500	500
Onderhoud gebouw kinderdagverblijf	11.627	3.961	562	562
Onderhoud gebouw scouting	19	850	500	500
Programma 8 Volksgezondheid en milieu				
Onderhoud gebouwen/toestellen/urnenmuren begraafplaatsen	6.257	3.371	405	714
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Onderhoud diverse woningen en gebouwen	0	242	0	0
Toevoeging bestemmingsreserve rondom Kamperland tlv algemene reserve	411.681	0	0	0
Toevoeging algemene reserve ivm aframing bestemmingsreserve opstellen CBS de Zuidvliet	5.891	0	0	0
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Onderhoud gemeentehuis	4.271	7.764	8.238	3.063
Onderhoud gemeenteloods	2.328	1.734	6.576	5.976
Toevoeging algemene reserve ivm aframen bestemmingsreserve nieuwbouwloods	330.260	0	0	0
Totaal	907.070	99.213	87.252	61.884
Omschrijving incidentele baten	Bedrag 2020	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie				
Uitgaven tlv nog uit te voeren werkzaamheden tbv kerkenvisie	5.000	0	0	0
Onttrekking bestemmingsreserve kunstgrasvelden	29.546	0	0	0
Onttrekking algemene reserve ivm aanvullen bestemmingsreserve Tennis Colijnsplaat	14.543	0	0	0
Uitgaven tlv nog uit te voeren werkzaamheden tbv historisch boek	20.000	0	0	0
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Onttrekking Bestemmingsreserve opstellen OBS de Zuidvliet	5.891	0	0	0
Onttrekking algemene reserve ivm aanvulling bestemmingsreserve rondom Kamperland	411.681	0	0	0
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Aframen bestemmingsreserve nieuwbouwloods in algemene reserve	330.260	0	0	0
Totaal	816.921	0	0	0
Saldo incidentele baten en lasten	-90.149	-99.213	-87.252	-61.884

Bijlage 7. Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Structurele storting in reserves	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Bedrag 2024
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat				
Bestemmingsreserve landbouwhaven Kamperland		1.493	1.770	1.797
Programma 7 Sociaal domein				
Bestemmingsreserve sociaal domein (Saldo WMO)	71.331	48.241		
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Bestemmingsreserve leeftijdsbewust personeelsbeleid	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	96.331	74.734	26.770	26.797
Structurele onttrekking uit reserves	Bedrag 2021	Bedrag 2022	Bedrag 2023	Bedrag 2024
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat				
Bestemmingsreserve wegenbeheersplan	84.213	20.991		
Bestemmingsreserve landbouwhaven Kamperland	2.283			
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie				
Bestemmingsreserve Tennis Colijnsplaat	3.803	3.803	3.803	3.803
Bestemmingsreserve Kunstgrasvelden	39.276	39.276	39.276	39.276
Bestemmingsreserve Speelbos	7.244	7.244	7.244	7.244
Programma 7 Sociaal domein				
Bestemmingsreserve sociaal domein (saldo jeugd)	125.400	198.490		
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Bestemmingsreserve rondom Kamperland	35.268	35.268	35.268	35.268
Algemene reserve (onttrekking duurzaam bouwen)	50.000	50.000	50.000	50.000
Bestemmingsreserve dorpsvernieuwing	200.000	177.749		
Bestemmingsreserve opstallen OBS de Zuidvliet	6.722	6.722	6.722	6.722
Programma 10 Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering				
Bestemmingsreserve egalisatiereserve nieuwbouwloods	42.223	42.223	42.223	42.223
Bestemmingsreserve samenlevingsfonds	60.000	60.000	60.000	60.000
Bestemmingsreserve toekomstvisie Noord-Beveland	100.000	100.000	100.000	100.000
Totaal	756.432	741.766	344.536	344.536

Bijlage 8: Presentatie van het structurele begrotingsaldo

Presentatie van het structurele begrotingsaldo	2021	2022	2023	2024
Saldo van baten en lasten	-692.403,51	-1.496.246,58	-1.219.719,40	-1.073.427,92
Toevoeging en onttrekkingen aan reserves	-685.101,00	-667.032,00	-317.766,00	-317.739,00
Begroting na bestemming	-7.302,51	-829.214,58	-901.953,40	-755.688,92
Waarvan incidentele baten en lasten en	-90.149,00	-99.213,00	-87.252,00	-61.884,00
Structureel begrotingsaldo	82.846,49	-730.001,58	-814.701,40	-693.804,92

1e begrotingswijziging (budgetprognose)	2021		2022		2023		2024	
	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel	Incidenteel	Structureel
Saldo primitieve begroting	-90.149	82.846	-99.213	-730.002	-87.252	-814.701	-61.884	-693.805
Exploitatieplanning (structureel)		-40.000		-40.000		-40.000		-40.000
Exploitatieplanning (incidenteel)	-45.000		-51.000		-45.000		0	
Investeringsplanning		-104.050		-224.225		-301.748		-375.864
Totaal overschot / tekort	-135.149	-61.204	-150.213	-994.226	-132.252	-1.156.449	-61.884	-1.109.669
Dekkingsvoorstel								
Bezuinigingen		40.000		335.500		373.000		373.000
Stijging OZB		34.500		69.000		103.500		138.000
Stijging rioolheffing		72.000		144.000		192.000		216.000
Stijging afvalstoffenheffing		66.000		132.000		176.000		198.000
Stijging woonforensenbelasting		36.000		153.000		166.500		180.000
Stijging toeristenbelasting		72.500		319.000		348.000		377.000
Totaal dekkingsvoorstel		321.000		1.152.500		1.359.000		1.482.000
Totaal overschot / tekort	-135.149	259.796	-150.213	158.274	-132.252	202.551	-61.884	372.331
Totaal saldo begroting		124.647		8.061		70.299		310.447

Saldo onvoorzien 2021	Saldo primitieve begroting	Mutaties budgetprognose	Saldo onvoorzien na budgetprognose
Incidenteel	-90.149	-45.000	-135.149
Structureel	82.846	176.950	259.796
Totaal	-7.303	131.950	124.647

Bijlage 9 Prestatie indicatoren per programma

Programma	Indicator	eenheid	periode	waar	bron
1. Bestuur en ondersteuning	Formatie	FTE per 1.000 inwoners	2021	8,9	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	2020	8,6	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Euro	2021	935,3	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	%	2021	6,8	Eigen gegevens
1. Bestuur en ondersteuning	Overhead	%	2021	13,7	Eigen gegevens
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	2015	224	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	2016	104	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	2017	238	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	2018	333	Stichting Halt
2. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	2019	320	Stichting Halt
2. Veiligheid	Misdrijven - Geweldd misdrijven	per 1.000 inwoners	2018	6,2	CBS - Criminaliteit
2. Veiligheid	Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2018	4,4	CBS - Criminaliteit
2. Veiligheid	Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2018	1,4	CBS - Diefstallen
2. Veiligheid	Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2018	0,7	CBS - Diefstallen
2. Veiligheid	Jongeren met een delict voor de rechter	%	2015	3	CBS Jeugd
4. Economie	Funciemenging	%	2019	42	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
4. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2019	237,2	LISA
5. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	0	DUO/Ingrado
5. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	75	DUO/Ingrado
5. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2018	1,6	DUO/Ingrado
6. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	2016	55,8	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
7. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2019	727,5	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
7. Sociaal domein	Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2018	4	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2018	Geen data	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	2019	65,8	CBS - Arbeidsdeelname
7. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2019	194,6	CBS - Participatiewet
7. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2019	216,8	CBS - Participatiewet
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	13,2	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	2019	1,8	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	2019	1,3	CBS Jeugd
7. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2019	860	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
8. Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2018	266	CBS statistiek Huishoudelijk afval
8. Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	156,5	Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2015	193	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2016	191	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2017	196	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2018	201	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2019	203	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2019	13,4	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Demografische druk	%	2020	82,4	CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2020	660	COELO, Groningen
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2020	719	COELO, Groningen

